

Solet: quā greci eusebiam vocant. s; dei est
nō dicit p̄parationē ad hoies: s; soluz ad
deū. ḡ pietas non se extēdit deūmiare ad ali
q̄s hoies p̄sonas. **¶** Greg' dicit in p̄ moral.
Pietas i die suo iuuiū exhibet: ga cordis
viscera mie opib' replet. s; opa mie sūt oib'
exhibēda ut p̄ Aug'. i p̄ de doc. xpiana. ḡ
pietas nō se extēdit deūmiare ad aliq̄s sp̄a
les p̄sonas. **¶** Multe sūt alie i hūanis re
b' coicatioes p̄t' ofāguineoz' z' iuuiū coica
tionē ut p̄ p̄hm i s' ethicoz'. z' sup' quāli/
bz eaz aliq̄ amicitia fūdaf q̄ videt eē pieta
t' ut dicit glo. 2. ad Thimot'. 3. sup' illud
Habētes qdē speciē pietat'. ḡ nō solū ad
fanguineos z' iuuiū pietas se extēdit. **¶**
S; ē qd' Tull' dicit in sua rethorica q' pietas ē
p̄ quā sanguie iūcti p̄ieq; beniuolis officiū
z' diligēs tribuit cult'. **¶** dicitū q' hō ef
ficiat d̄simode alyz debitor f̄m eoz' d̄sā ex
cellētiaz ad d̄sa b̄nficia ab eis suscepta. In
utroq; aut' de' sūmū obtinet locū q' excellē
tissim' ē z' ē i nob' eēndi z' gubernatiōis p̄mūz
p̄ncipiū. scōdario vō n̄ri eē z' gubernatiōis p̄nci
pia sūt parētes z' patria: a q̄b' z' i q̄ nati z' nu
triti sum'. z' iō p' deū ē hō maxie d̄bitoz' pa
rētibus z' p̄rie. vñ sicut ad religionem p̄tinet
cultū dō exhibē: ita scōdario gradu ad pie
tatē p̄tinz exhibē cultū parētibus z' p̄rie. In
cultu aut' parētū icludit' cult' oīuz ofangui
neoz': ga etiā ofanguinei ex h' dicitur q' ex
eis dē parētibus p̄cesserūt ut p̄ p̄hm i s'
ethicoz'. In cultu aut' patrie itelligit' cultus
oīuz iuuiū z' oīuz p̄rie amicoz': z' iō ad hos
pietas p̄ncipalit' se extēdit. **¶** Ad p̄mū ḡ di
cendū q' i maiorū icludit' min': z' iō cultus
q' deo debet icludit' i se sicut aliqd' p̄ticular'
cultū q' debet parētibus. **¶** Un' d̄r Malach'. p.
Si ḡ p̄r ego sū vbi honor me': z' iō nom' pi
etatis etiā ad d̄inū cultū refer'. **¶** Ad f̄m
dicendū q' sicut Aug' dicit i x' de ciui. di. mo
re vulgī nom' pietat' etiā i opib' mie frequē
tat': qd' iō ibi arbitoz' euenisse: ga h' fieri p̄ci
pue mādāt deus ea que sibi. uel. p̄ sacrificijs
placē testat': ex q̄ ofuetudie factū ē ut z' de
ipse p̄r dicat'. **¶** Ad t̄riū dicendū q' coicatio
nes ofāguineoz' z' iuuiū magl' f̄ferūt ad p̄n
cipia nostri esse q̄ alie coicatioes. z' iō ad h'
nomē pietatis magis extenditur.

**Ad secundum sic pro
cedit.** Videt' q' pietas nō exhibeat pentib'

instetationē. Ad pietatē. n. videt' p̄tinē illō
p̄ceptū decalogi. **¶** Donora patrem tuū z' ma
trē tuā. s; ibi nō p̄cipit nisi honor' exhibitio
ḡ ad pietatē nō p̄tinet sustetatiōez' pentibus
exhibē. **¶** Illis hō debet thesauricare q̄s
tenet sustetare. s; f̄m aplm ut b̄r. 2. ad Cor
3. filij nō debēt thesauricare p̄ntib'. ḡ non
tenēt eos p̄ pietatē sustetare. **¶** Pietas
nō solū extēdit se ad parētes: s; etiā ad alios
ofanguineos z' iuuiū ut dicit' ē. s; nō tenet
alios oēs ofanguineos z' iuuiū sustetare. ḡ
nec etiā tenet ad sustetatiōez' pentū. **¶** S;
ō ē q' d̄ns Math. 15. redarguit phariseos
q' ip̄diebāt filios ne p̄tib' ad sustetatiōez'
exhiberēt. **¶** dicitū q' pentib' z' iuuiū
aliqd' debet duplici: vno p̄ se. alio p̄ accis
Per se qd' d̄bet eis id qd' d̄bet patrē i q̄ntuz
pat' est: q' cū sit supior q̄ p̄ncipiū filij exis:
d̄bet ei a filio reuerētia z' obsequiū. **¶** Per
accis at aliqd' d̄bet p̄ri qd' d̄cz eū accipe f̄m
aliqd' qd' ei accidit: puta si sit infirm' q' vif/
tet: et ei' curatiōi itēdat': et si sit paup' q' su
stentet: et sic de alyz h' mōi. q' oia sub d̄bito
obsego p̄tinēt et iō. Tull' dicit q' pietas erbi
bet et officiū et cultū: ut officiū referat' ad
obsequiū: cult' vō ad reuerētia siue honorem
ga ut dicit Aug' i x' de ciui. dei. dicimur co
lē hoies q̄s honorificatiōe ofrequētatiōe f'
recordatiōe frequētam'. **¶** Ad p̄mū ḡ dicē
dū q' i honoratiōe parētū itelligit' ois sub
uētiō q' debet p̄tib' exhiberi: ut dominus
int̄pretat' Math. 15. et h' iō ga subuētiō fit
p̄ri ex debito tanq; maior'. **¶** Ad secūdū di
cendū q' p̄r hz rōnē p̄ncipy: filij autem hz ra
tionē a p̄ncipio ex̄ntis iō p̄ se p̄ri cōuenit ut
subueniat filio. et p̄p' h' nō solū ad horā de
bz ei subuenire s; ad totā suā vitā qd' ē the
sauricare. sed q' filij aliqd' oferat' p̄ri h' ep̄
accidens rōne alicui' necitat' istā i q' tenet
ei fouēre n̄ at thesauricare q̄ i longinquū
ga nālīc nō parētes filioz' s; filij parētū sunt
successores. **¶** Ad t̄riū dicendū q' cult' z' offi
ciū ut Tull' dicit: debet oib' ofanguie iūctis
z' p̄rie beniuolis: nō t̄n' eq̄līc oibus s; p̄cipue
p̄tib': alyz at f̄m p̄pria facultatē volūtātē
z' decentiam p̄sonaz.

**Ad tertium sic proce
ditur.** Videtur q' pietas nō fit sp̄al' v̄tus ab
alyz distincta. **¶** Tribē. n. obsequiū et cultū aliq
b': ex amore p̄cedit. s; p̄tinet ad pietates

q̄ pietas nō est virtus a caritate distincta.
 ¶ **C**ultū deo exhibē ē p̄p̄riū religionis. sed etiā pietas reddit deo cultū ut dicit Aug⁹. x^o de civi. dei. q̄ pietas nō distinguit a religioe
 ¶ **P**ietas q̄ exhibet cultū et officiū patrie videt esse idē cū iusticia legali q̄ respicit bonū cōe. s; iusticia legal' ē v̄tus gnālis ut p; p̄ phm i^o ethicoz. q̄ pietas nō ē v̄tus spālis.
 ¶ **S**ed ē q̄ ponit a **L**ullio ps iusticie R^o dicēdū q̄ aliq̄ v̄tus spālis ē ex h^o q̄ respicit aliq̄ obm fm aliquā spālē rōnē. cū aut ad rōnē iusticie p̄tinet q̄ debitu; aly reddat: vbi iuenit spālis rō debiti alicui p̄sone ibi ē spālis v̄tus: debet at aliq̄d alicui spālī: quia ē gnāle p̄ncipiū p̄ducēs i eē et gubernās. h^o aut p̄ncipiū respicit pietas i q̄tuz parētibus et p̄rie et his q̄ ad h^o ordināt officiū et cultuz ipendit: et iō pietas ē spālis v̄tus. ¶ **A**d p̄mū q̄ dicēdū q̄ sicut religio ē q̄dā p̄statio fidei spei et caritat' q̄b^o h^o p̄mordialit' ordina' in deū: etiā pietas ē q̄dā p̄statio caritat' quā q̄s h; ad p̄ntes et ad patriā. ¶ **A**d secūdū dicēdū q̄ deus lōge et excellentiori modo ē p̄ncipiū efficiēdi et gubernatiōis q̄ p̄rue' p̄ria: et iō alia v̄tus ē v̄tus religionis q̄ cultū deo exhibet a pietate q̄ exhib; cultuz p̄ntib^o et p̄rie: s; ea q̄ sūt creaturaz p̄ quādam excellētiā et causalitatē trāserūt i deū; ut dyo⁹ dicit i^o d̄ diuini. nō. vii p̄ excellētiā pietas cult' dei noīat: sicut et de⁹ excellēt dicit p̄r noster. ¶ **A**d t̄tū dicēdū q̄ pietas se ex tēdit ad patriā fm q̄ ē nob̄ quoddā eēndi p̄ncipiū. s; iusticia legalis respicit bonū p̄rie fm q̄ ē bonū cōe. et iō iusticia legalis magl' habet q̄ sit uirtus gnālis q̄ pietas.

Ad quartuz sic procedit. Videt q̄ occasioe religionis sint p̄termittenda pietat' officia i p̄tes. **D**ic. n. dñs **L**ucl. i. 4. **S**i q̄s venit ad me et nō odit patrē suū et matrē: et uxore et filios et frēs et sorozes adhuc aut et aīam suā: nō p̄t me esse discipul⁹. vii et i laudē **J**acobi et iohānis **M**ath. 4. d̄ q̄ relictiis retib^o et p̄rie: secuti sūt xpm et in laudēz lenitaruz d̄ **D**eu⁹. 33. **Q**ui dixit p̄ri suo et m̄ri sue nescio vos: et frīb^o suis i ḡro illos: et nescierūt filios suos: hi custodie rūt eloq̄ tuū. s; i ḡrā do p̄ntes et alios consanguēos ul' etiā odiēdo eos: nec ē q̄ p̄termittat pietat' officia: q̄ pp̄ religionē officia pietat' sūt p̄termittenda. ¶ **S**. **M**ath. 8. et

Lucl. 9. d̄ q̄ dñs dicēti sibi: p̄mitte me p̄mūzire et sepelire patrē meū: r̄ndit: sine ut mortui sepeliāt mortuos suos: tu aut vade et anūcia regnū dei: qd̄ p̄tinet ad religioz: sepulcra at p̄ris p̄tinet ad pietat' officiū. q̄ pietat' officiū ē p̄termittendū pp̄ religioez.
 ¶ **S**. deus p̄ excellētiā d̄ p̄ n̄. s; sicut per pietat' obsega colim⁹ p̄ntes: ita p̄ religio' nē colim⁹ deū. q̄ p̄mittēda sūt pietat' obsega pp̄ religiois cultū. ¶ **S**. **R**eligiōsi tenēt ex voto qd̄ trāsgredi nō lic; sue religiois obseruatiā siplē fm q̄s suis parētib^o subuenire ipediūt: tū pp̄ paup̄tatē: q̄a pp̄rio carent: tū etiā pp̄ iobediētiā: q̄a sine lnia suoz p̄latoz eis claustrū exire nō licet. q̄ pp̄ religio' nē p̄mittēda sūt pietat' officia in parentes.
 ¶ **S**. d̄ q̄ dñs **M**ath. 15. redarguit phariseos q̄ inuitu religiois honozē pentib^o obitum subtrahē docebāt. ¶ **S**. dicēdū q̄ religio et pietas sūt due v̄tutes. nlla at v̄tus aly v̄tuti trīat aut repugē: q̄a fm phm in p̄dica ment: bonū nō ē bono trīū. vii nō p̄t esse q̄ pietas et religio se mutuo ipediāt ut pp̄ actū vni⁹ act⁹ alteri⁹ excludat. cui⁹ libet eīz v̄tut' act⁹ ut ex s̄ dicit p; obitis circūstātuz limitat: q̄s si p̄treat iā nō erit v̄tut' actus v̄tuz: vñ ad pietatē p̄tinet officiū et cultū parētib^o exhibē fm debitū modū. nō ē aut' debit⁹ mod⁹ ut pl⁹ h^o tēdat ad colēdū patrē q̄ ad colēdū deū. s; sicut **A**mb⁹ dicit sup̄ **L**ucā. necessitudini gnīs dīne religiois pietas anferē. **S**i q̄ cl' p̄tū abstrabat nos a cultu dei: iā nō eēt pietat' parētū iūstiere cultui d̄ deū. **V**ñ **J**ero⁹ dicit i epla ad **H**eliodoz. **P**er calcatū p̄ge patrē: p̄ calcatā p̄ge matrē: ad verilla crucl' euola: sūmū gen⁹ pietat' est in hac re fuisse crudelē. et iō i tali cāu dimitte da sē officia pietat' i p̄tes pp̄ dñū religiois cultū. **S**i vō p̄ exhibēda debita obsega p̄ntib^o nō abstrabamur a dīno culto: s; iā p̄tēbit ad pietatē. et sic nō oportebit pp̄ religionē pietatē deserē. **A**n p̄mū q̄ dicēdū q̄ **S**reg⁹ exponēs illud v̄bū dñi. dicit q̄ parētes quos aduersarios in via dei patimur: odiendo et fugiēdo nescire debem⁹. si. n. p̄tes n̄ri nos puocēt ad peccādū et abstrahāt a cultu diuino: debem⁹ q̄tū ad h^o eos deserē et odire. et h^o modo dicit lenite suos consanguineos ignozasse: q̄a idolatris fm mādātū dñi non peccēt: ut h̄. **E**xo. 32. **J**acob at et **J**ohānes laudantur ex h^o q̄ sūt secuti dñm dimisso

parēte: nō q̄a eoz pat̄ eoz puocaret ad m̄alū
s̄ q̄a aliē estimabāt ipsū posse vitā trāns̄ eis
x̄pm sequētib⁹. ¶ Ad secūdu dīcēdu q̄ dñs
iō pb̄ibuit discipulū a sepul̄a p̄ris: q̄a sicut
Criso⁹ dīc: p̄ h̄ eū dñs a mltis malis eripuit
puta lucub⁹ ⁊ merozib⁹ ⁊ alyis q̄ hinc expec
tant. post sepulturā. n. erat nccē ⁊ testamē
ta scrutari: ⁊ hēditat̄ diuisiōez ⁊ alia h̄ mōi
⁊ p̄cipue q̄a aly erāt q̄ oplē poterāt hui⁹ fu
neris sepulturā. ul̄ sicut Cyrill⁹ expōit sup
Lucā: discipul⁹ ille nō petyt q̄ patrē iaz de
fūcrū sepeliret: s̄ adhuc viuētes i senectute
sustētaret vsq̄ sepeliret: qd̄ dñs nō cessit
q̄a erāt aly q̄ ei⁹ curā h̄re poterant linea pa
rētele astricti. ¶ Ad t̄tū dīcēdu q̄ B qd̄ pa
rentib⁹ carnalib⁹ ex pietate exhibem⁹ i deū
referim⁹: sicut ⁊ alia m̄ie opa q̄ gbuscūq̄ p̄
ximis ip̄edim⁹ deo exhibita vidētur. secūdu
illud. Mat̄h. 25. Qd̄ vni ex minimis meis
fecistis: mibi fecistis. ⁊ iō si carnalib⁹ parētī
bus n̄ra obsequia sint nccia ut sine his su
stētari nō possit: nec nos ad aliqd̄ deū idu
cant: nō debem⁹ ituitu religiōis eos deserē.
si aut̄ sine pctō eoz obsequy vacare nō pos
sum⁹: uel etiā si absq̄ n̄ro obsego p̄nt sustē
tari: licitū ē eoz obsega p̄mittere ad B q̄
ampli⁹ religiōi vacem⁹. ¶ Ad q̄rtū dīcēdu
q̄ aliud dīcēdu ē de eo q̄ ē adhuc i seculo
stitut⁹: ⁊ aliud de eo q̄ ē iā i religiōe p̄fessus
ille. n. q̄ ē i seculo stitut⁹ si h̄z parētes q̄ si
ne ip̄o sustētari nō p̄nt: nō debz eis relict̄ re
ligiōez it̄rare: q̄a trāsgredere p̄ceptū de ho
noratiōe parētū: q̄nis qd̄ dicāt q̄ i B casu
licite possēt eos deserē: eoz curā deo cōmit
tens. s̄ si quis recte cōsideret: B eēt temptare
deū: cū h̄nt ex h̄ano cōsilio qd̄ agē: t̄p̄iculo
pentes exponeret sub spe d̄ni auxily. Si v̄o
sine eo pentes n̄tas trāfire possent: licitum
eēt ei deserē parētib⁹ religiōez it̄rare: quia
fily nō tenēt ad sustentationē p̄tuz nisi cā
ncciat̄ ut dicitū ē. ille v̄o q̄ iā est i religiōe
p̄fessus reputat̄ iā q̄i mortu⁹ m̄ido: v̄n nō
debet occasiōe sustentatiōis pentū exire clau
strū in q̄ x̄po conspeliat̄ ⁊ se it̄z secularibus
negocys i p̄plicare: tenēt t̄n salua sui plati obe
diētia ⁊ sine religiōis statu piuz studiū adhi
bere q̄liē ei⁹ parentibus subueniatur.

Quēdē cōside
randum ē d̄ obseruātia ⁊
p̄tib⁹ ei⁹ p̄ q̄ de oppositis

vity⁹ erit manifestū. ¶ Circa obseruātia at̄
q̄rūt tria. p̄ vtz obseruātia sit sp̄alis v̄tus
⁊ ab alyis distincta. 2. qd̄ obseruātia exhibi
beat. 3. de cōparatiōe ei⁹ ad pietatē.

Ad primuz sic proce

dit. Videt q̄ obseruātia nō sit sp̄alis virtus
ab alyis distincta. Virtutes. n. distinguuntur
fm̄ obiecta. s̄ obm̄ obseruātie nō distinguit̄
ab obo pietat̄. dīc. n. Tullī⁹ in sua rethorica
q̄ obseruātia ē p̄ quā hoies aliq̄ dignitate
añcedētes qd̄a cultu ⁊ honore dignat̄. s̄. c̄
tum ⁊ honore etiā pietas exhibet pentib⁹
q̄ dignitate añcedūt. q̄ obseruātia n̄ ē virt⁹
distincta a pietate. ¶ B. Sic hoib⁹ i digni
tate cōstitutis debet honor ⁊ cult⁹: ita etiā
eis q̄ excellūt scia ⁊ virtute. s̄ n̄ ē aliq̄ sp̄alis
v̄t⁹ p̄ quā honore ⁊ cultū exhibeam⁹ hoib⁹
q̄ scie ⁊ v̄tus excellētia h̄nt. q̄ etiā obseruan
tia p̄ quā c̄tū ⁊ honore exhibem⁹ h̄s q̄ nos i
dignitate añcedūt nō ē sp̄alis virtus ab alyis
distincta. ¶ B. hoibus in dignitate cōstitutis
multa debet ad q̄ s̄o. uēda lex cogit̄: fm̄ illō
ad R. o. 13. Reddite hoib⁹ d̄bita: cui tribu
tū tributū rē: ea v̄o ad q̄ p̄ legē cōpellimur p̄
tinēt ad iusticiā legalē seu etiā ad iusticiā
sp̄alē. q̄ obseruātia nō ē p̄ se sp̄alis virt⁹ ab
alyis distincta. ¶ B. 3. ē qd̄ Tullī⁹ dīc cōdi
uidēdo obseruātia alyis iusticie p̄tib⁹ q̄ sunt
sp̄ales virtutes. ¶ B. dīcēdu q̄ sic ex dicit̄
p̄: nccē ē ut eo modo p̄ quēdā ordinatum
d̄scēsu distinguāt virtutes: sic ⁊ excellentia
p̄sonaz qd̄ ē aliqd̄ reddēdu. sicut autē car
nalis p̄ p̄ticularit̄ p̄ticipat rōnē principy q̄
v̄l̄t iuenit̄ i deo: ita etiā p̄sona q̄ q̄tū ad ali
qd̄ p̄uidētiaz circa nos gerit p̄ticularit̄ p̄ti
cipat p̄petatē p̄ris: q̄a p̄r est p̄ncipiū ⁊ gnā
t̄iōis ⁊ educationis ⁊ discipline ⁊ cūz q̄ ad
p̄fectionē h̄iane vite p̄tinet. p̄sona autē i di
gnitate cōstituta ē sicut p̄ncipiū gubnatiōis
respectu aliq̄rū rē: sicut p̄nceps ciuitatis i
rebus ciuilib⁹: dux autē exercit⁹ i reb⁹ bellicl
magister autē in disciplinis. ⁊ s̄l̄ ē i alyis. ⁊
ide ē qd̄ oēs tales p̄sone p̄res appellāt p̄ p̄
militudinē cure: sic. 4. R. egl. 5. serui Na
man dixerūt ad eū: p̄r ⁊ si rē grādez dixisset
tibi p̄pha rē. Et iō sicut sub religiōe p̄ quā
cult⁹ tribuit̄ deo quodā mō iuenit̄ pietas p̄
quā colūt parētes: ita sub pietate iuenit̄ ob
seruātia p̄ quā cult⁹ ⁊ honore exhibet p̄sōis
i dignitate cōstitutis. ¶ Ad p̄mū ḡ dīcēduz

quod sicut dictum est quod religio per quamdam superem
 mentiam pietas dicitur et tamen pietas proprie dicta a reli
 gione distinguitur: ita etiam pietas per quamdam ex
 cellentiam potest dici observantia: et tamen observantia
 proprie dicta a pietate distinguitur. Ad secundum
 dicendum quod aliquis ex his quod est in aliquo dignita
 te constituitur non solum quoad statum excellentiam
 habet: sed etiam quandam partem gubernandi subdi
 tos: unde petit sibi rationem principum. put est aliorum
 gubernatorum. ex his autem quod aliquis habet perfectionem
 scie vel virtutem non sortitur rationem principum quantum ad
 alios: sed solum quoad excellentiam in seipso. et ideo
 specialiter quod virtus determinat ad exhibendum hono
 rem et cultum his quod sunt in dignitate constituti.
 verum quod per seiam et virtutem et omnia alia habet in ali
 quod ordine reddunt ad dignitatem statum: reuerentia
 autem per quamcumque excellentiam aliquibus exhibet
 ad eandem virtutem pertinet. Ad tertium dicendum
 quod ad iusticiam specialem proprie superius partem
 reddere eorum ei cui aliquid debet: quod quod est non
 potest fieri nisi ad virtuosos et ad eos quod bene statu
 dignitatis utuntur: sic nec ad deum nec ad petes
 et ideo ad quamdam virtutem adiunctam habet pertinet: non
 autem ad iusticiam specialem quod est principalis virtus: iusti
 cia vero legalis se extendit ad actus omnium virtu
 tum ut dictum est.

Ad secundum sic proce

dit. Videtur quod ad observantiam non pertineat ex
 hibere cultum et honorem his quod sunt in dignitate con
 stituti: quia ut Augustinus dicit in 1o de civi. dei. colere
 dicimus illas personas quod sunt in honore habemus.
 et sic non idem esse videtur cultus et honor. in
 conveniens ergo determinat quod observantia exhibet in
 dignitate constitutis cultum et honorem. Ad
 iusticiam pertinet reddere debitum. unde et ad obser
 vantiam quod ponit iusticiam pertinet. sed cultus et
 honor non debent omnibus in dignitate constitutis
 sed solum his quod sunt in honore habent. ergo inconve
 niens determinat quod eis observantia exhibet cul
 tum et honorem. Ad superioribus nominis in digni
 tate constitutis non solum debent honoris sed etiam
 timorem et aliquam munere largitionem: sicut illud
 ad Ro. 13. Reddite omnibus debita: cui tributum
 tributum: cui vectigal vectigal: cui timorem
 timorem: cui honorem honorem. debent etiam
 eis reuerentiam et subiectionem: sicut illud Heb. 12.
 Obedite prepositis vestris et subiacete eis. non ergo con
 veniens determinat quod observantia exhibet cultum
 et honorem. Sed est quod Tullius dicit quod observa
 tia est per quam homines aliquo dignitate antecedentes

quodam cultu et honore dignantur. Ad dicendum
 quod ad eos quod sunt in dignitate constituti pertinet gu
 bernare omnes subditos. gubernare autem est mo
 uere aliquos in debitum finem: sicut nauta gubernat
 nauem ducendo eam ad portum. omne autem mouens
 habet excellentiam quamdam et virtutes sunt id quod
 mouet: unde oportet quod in eo quod est in dignitate con
 stituitur habet excellentiam statum cuius quodam
 parte in subditos. 2o ipsum gubernationis officium
 ratione igitur excellentie debet ei honor quod est ad
 recognitio excellentie alicuius. ratione autem officij
 gubernationis debet ei cultus quod est ad obsequio
 consistit: unde. s. aliquis eorum obedit impio: et vices
 beneficij eorum per suo modo repedit. Ad primum
 dicendum quod in cultu non solum intelligitur ho
 nor: sed etiam quicquid alia quod pertinet ad decetum ac
 tum quod homo ad alium ordinat. Ad secundum di
 cendum quod sic dictum est: duplex est debitum.
 Unum quod est legale ad quod reddendum homo lege impel
 litur: et sic debet homo honorem et cultum his quod sunt
 in dignitate constituti relationem super ipsum habentes
 Aliud autem est debitum morale quod ex quodam hone
 state debet. et hoc modo debent cultum et hono
 rem his quod sunt in dignitate constituti etiam si non
 sunt eis subiecti. Ad tertium dicendum quod excel
 lentie eorum quod sunt in dignitate constituti debet ho
 nor. per rationem sublimioris gradus. timor autem rationem
 potestatis quod habet ad coercendum. officio vero
 gubernationis ipsorum debet obedientiam per quam sub
 diti mouentur ad imperium preceptum et tributa quod
 sunt quodam stipendia laboris ipsorum.

Ad tertium sic proce

dit. Videtur quod observantia sit potior virtus quam pie
 tas. Princeps enim cui cultus per observantiam exhibet
 comparatur ad patrem. quod pietate colitur: sicut videtur
 gubernator ad particularem. nam familia quam pater
 gubernat est pars civitatis quod gubernat a principe. sed
 videtur virtus potior est et magis ei inferiora sub
 dunt. ergo observantia est potior virtus quam pietas.
 Illi quod sunt in dignitate constituti curam gerunt
 boni communis. sanguinei autem pertinet ad bo
 num privatum quod est proprie bonum communi tenendum: unde
 laudabiliter aliquid per bono communi periculo mortis se
 ipsos exponunt. ergo observantia per quam exhibet
 cultus his quod sunt in dignitate constituti est potior
 virtus quam pietas quod exhibet cultum personis san
 guine diuicti. Ad honor et reuerentia ma
 xime debet virtuosus per deum. sed virtuosus exhibet
 honor et reuerentiam per observantiam virtutes
 ut dictum est. ergo observantia est precipua per religiosem
 .f.s.

Sed est quod precepta legis dantur de actibus virtutum. immediate autem precepta religionis que pertinent ad primam tabulam subduntur preceptum de honoratione parentum quod pertinet ad pietatem. quod pietas immediate sequitur religionem ordine dignitatis.

Respondeo dicendum quod personis in dignitate constitutis potest aliquid exhiberi dupliciter. Uno in ordine ad bonum commode: puta cum aliquis ei seruit in administratione rei publice et hoc iam non pertinet ad observantiam: sed ad pietatem que cultum exhibet non solum patri sed etiam patrie. Alio exhibet aliquid personis in dignitate constitutis pertinet spirituale ad personalem eorum utilitatem et gloriam: et hoc proprie pertinet ad observantiam secundum quod a pietate distinguitur. et ideo comparatio observantie ad pietatem necesse est quod attendat secundum diversas habitudines diversarum personarum ad nos que respicit utraque virtus. manifestum est autem quod persone parentum et eorum que sunt nobis sanguine coniuncti substantialiter nobis coniunguntur que persone que sunt in dignitate constitute. magis. nam ad substantiam pertinet generatio et educatio cuius principium est per quod exterior gubernatio cuius principium sunt illi que in dignitate constituti: et secundum hoc pietas observantie preeminet in quantum cultum reddit personis magis coniunctis quod magis obligamur.

Ad primum ergo dicendum quod princeps comparatur ad patrem sic videtur virtus ad particularem quantum ad exteriorem gubernationem: non autem quantum ad hoc quod pater est principium generationis. sic. nam comparatur ad ipsum virtus divina que est eius productiva in esse.

Ad secundum dicendum quod ex ea parte quod persone in dignitate constitute ordinantur ad bonum commode: non pertinet earum cultus ad observantiam: sed ad pietatem ut dictum est.

Ad tertium dicendum quod exhibitio honoris vel cultus non solum est proportionata persone cui exhibetur secundum se considerate: sed etiam secundum quod ad exhibentes comparatur quantumvis que virtuosum secundum se considerati sunt magis digni honore que persone penitus: tamen filii magis obligantur pro beneficiis suscepta ab ipsis penitus b' et coniunctiones naturales ad exhibendum cultum et honorem penitus que extraneis virtuosis.

Inde considerandum

Questio est de tribus observantie. Et primo de omnia que exhibetur honorem et cetera ad hoc pertinet personis superioribus. 2° et obedientia per quas earum obediunt imperio. Circa primum arduum quatuor. primo utrum honor sit aliquod spirituale vel corporale. 2° utrum honor debeat solis superioribus. 3° utrum omnia cuius est exhibetur

honor et cultum superioribus sit spiritualis virtus a laetitia distincta. 4° utrum per species distinguitur.

Ad primum sic proceditur

Videtur quod honor non importet aliquid corporale. Honor. nam est exhibitio reverentie in testimonium virtutis ut potest accipi a philosopho in per ethico r'um. sed exhibitio reverentie est aliquid spirituale. revereri. nam est actus timoris ut secundum habitum est. ergo honor est aliquid spirituale.

Respondeo secundum philosophum in 4° ethicorum honor est hominum virtutis. virtus autem principaliter in spiritualibus consistit primum vero est aliquid corporale cuius primum sit potest merito. ergo honor non consistit in corporalibus.

Respondeo. Honor a laude distinguitur et etiam a gloria. sed laus et gloria in exterioribus consistunt. ergo honor consistit in interioribus et spiritualibus.

Sed est quod Terro exponens ilud i. ad Timorem. 5° quod bene presertim duplici honore habeantur et cetera. dicuntur. Honor in diversarum quidem per se vel munere accipitur. utrumque autem bonum ad corporalia pertinet. ergo honor in corporalibus consistit.

Respondeo dicendum quod honor testimoniationem quandam importat de excellentia alicuius. unde homines que volunt honorari testimonium sue excellentie erunt ut per philosophum per 3° ethicorum. testimonium autem reddit vel coram deo vel coram hominibus. Coram deo que in spector est cordium testimonium. conscientie sufficit. et ideo honor que ad deum potest consistere in solo interiori motu cordis dicitur. s. aliquis recogitat vel dei excellentiam vel etiam alteri hominibus coram deo.

Sed que ad homines aliquis non potest testimonium ferre nisi per aliquam signa exteriora: vel verbo: puta cum aliquis ore pronunciat excellentiam alicuius: vel factis sicut ieiunationibus: oblationibus: et aliis hominibus: vel etiam exterioribus rebus: puta in munere oblatione aut imaginum institutione: vel aliis hominibus modi: et secundum hoc honor in signis exterioribus corporalibus consistit.

Ad primum ergo dicendum quod reverentia non est idem quod honor: sed ex una parte est principium motuum ad honorandum in quantum. s. aliquis ex reverentia quam habet ad aliquem cuius honoret: ex alia vero parte est honoris finis in quantum. s. aliquis ad hoc honorat ut in reverentia habeat ab aliis.

Ad secundum dicendum quod sicut philosophus ibidem dicit: honor non est sufficiens virtutis primum: sed nihil potest esse in humanis rebus et corporalibus maius honore: id est virtus. s. ipse corporales res sunt signa determinationis excellentie virtutis: et autem debet in bono et pulchro ut manifestet: secundum illud Matthei. 5°. Neque accendit lucernam et ponit eam sub modio: sed super candelabrum ut luceat omnibus qui in domo sunt.

et p rāto p rāto v tūc d r honor. ¶ Ad tertiu
 dicēdū q laus distinguit ab honore duplici
 ter. ¶ Uno q laus dicitur i solis signis vborū:
 honor autē in qbuscūq; exteriorib; signis: et
 s; b; laus i honore icludif. ¶ Alio q a exhibi
 tionē honorū testimoniū reddimus de excellē
 tia bonitat; alicui; absolute: s; p laudē testi
 ficamur de bōitate alicuius in ordie ad finē
 sicut laudamus bene opantē ppter finē: ho
 nor autē est et optioy q nō ordinant; ad finē:
 s; iā sūt i fine: ut p; p p b; i p ethicoy. gloria
 autē est effectus honoris et laudis: q a ex hoc
 q testificamur d bonitate alicuius clarescit
 bonitas eius i noticia plurimoy: et hoc ipoz
 tat nomē glie. nā glia d r qsi clara. Unde ad
 R. o. p dicit q dā glo. Amb; q; gloria ē clara
 cum laude noticia.

Ad secundum sic pro

cedit. ¶ Vides q honor nō ppe debeat supio
 rib;. ¶ Angel;. n. ē supior qlib; hoie uiatore s; z
 illō Math. xi. Qui minor ē i regno celoy:
 maior ē Johāne baptista. s; angel; pphibuit
 Johāne uolentē se honorare: ut p; Apoc.
 vlti. q honor nō debet supioribus. ¶ S. Ho
 nor debet alicui in testimoniū v ruti: ut dēz
 est. s; qnq; rtingit q supiores nō sūt v ruti.
 q eis nō debet honor: sicut nec demonibus
 q nō supiores nobis sunt ordine nature. ¶ S.
 Ap; dicit ad R. o. ix. Honore inuicē pueni
 entes. et i. Pet. 2. Oēs honorate. s; hoc nō
 eēt seruādū si solis supiorib; honor debere
 q honor nō debet ppe supiorib;. ¶ S. Thob.
 p d r q Thobias habebat decē taleta ex his
 qb; erat honorat; a Rege. legif etiā Hester
 q. q Assuer; honorauit Mardocheū et co
 rā eo fecit clamari: Hoc honore dignus est
 quē Rex honorare uoluerit. q honor et ex
 hibet inferiorib;. et ita vides q honor nō debet
 ppe supiorib;. ¶ S; est qd pbs dicit in 5.
 ethicoy q honor debet optimis. ¶ R. dicit
 dū q sicut s dicitū est: honor nihil aliud ē q
 qdā prestario de excellētia bonitat; alicui;
 pōt aut alicuius excellētia cōsiderari nō so
 lū p oparationē ad honoratē: ut. s. fit excel
 lētio: eo q honorat; s; ēt s; se: uel p oparati
 onē ad aliquos alios. et fin hoc honor sp de
 bet alicui ppter aliq; excellētia v l supiorita
 tē. nō. n. opozet q ille q honorat; sit excellē
 tio: honoratē: s; forte qbusdā alijs: uel etiaz
 ipso honoratē qstū ad aliqd et nō simpliciter.

¶ Ad p mū q dicitū q angelus pphibuit Jo
 hāne nō a qcuq; honoratiōe: s; ab honorati
 one adoratiōis latric q debet deo: uel etiaz
 ab honoratiōe dulia ut oñderet ipsius Johā
 nis dignitatē q p r m erat āgelis adeq; fin
 spem glorie filioy dei. et iō nolebat ab eo ho
 norari tāq; supior. ¶ Ad secūdū dicendū q
 si plati sint mali: nō honorat; ppter excellētia
 ppe v ruti: s; ppter excellētia dignitat; s; quaz
 sūt dei mīstri. et et i eis honorat; tota coitas
 cui p sūt. demones aut sūt irreuecabilitē
 mali et p inimicis hūdi magi q; honorandi.
 ¶ Ad tertiu dicēdū q in qlib; iuenit aliqd
 ex q pōt aliqs eū supiorē reputare: s; illō ad
 Phil. 2. In humilitate supiores iuicē arbi
 trātes. et s; hoc et oēs se iuicē debēt honore
 puenire. ¶ Ad qrtū dicēdū q puate p sone
 iterdū honorat; a regib;: nō q a sint eis supe
 riores s; ordine dignitat;: s; ppter aliquaz ex
 cellētia v ruti ipsaz. et s; hoc honorati sunt
 Thobias et Mardocheus a regibus.

Ad tertium sic proce

dit. ¶ Vides q dulia non sit spālis v r a latric
 distincta: q a sup illō ps. Dñe de; me; i te spe
 ravi. dicit glo. Dñe oius p potēti i cui debet
 dulia. de; p creationē cui debet latric. s; nō
 est distincta v r q ordiat in deū s; q; ē oñs:
 et s; q est de;. q dulia nō est v r ut distincta
 a latric. ¶ S. Scōz p m in 8. ethicoy. ama
 ri simile est ei qd est honorari. s; eadē ē v r ut
 caritat; q amat de; et q amat. prim;. q dulia
 qua honorat; prim; nō est alia v r a latric q
 honorat; de;. ¶ S. Idē est mor; q aliqs mo
 uet i imaginē et i rē cui; ē imago. s; p dulia
 honorat; hō in qstū ē ad dei imaginē fact;.
 d r. n. Sap. 2. de ipys. q nō iudicauerūt ho
 norē aiaz scāz qm de; creauit hoiez ierxi
 nabile: et ad imaginē sue similitudis fecit illū.
 q dulia nō est alia v r ut a latric qua honorat;
 de;. ¶ S; est qd Aug; dicit in. r. de ciui.
 dei. q alia ē seruit; q debet hoib;: s; quaz p
 cepit apls seruis oñis suis subditos esse: q. s
 grece dulia d r. alia v r latric q d r seruit; per
 tinēs ad colendū deum. ¶ R. dicitū q s; z
 ea q s dicta sūt: vbi est alia rō debiti ibi necē
 ē q sit alia iurt; q debiti reddat. alia āt rōe
 debetur seruit; deo et hōi: sicut et alia rōe do
 miniū opetit deo et hōi. nam de; plenariū et
 pncipale oñium hēt respectu toti; et c; libet
 creature: que totaliter eius subycitur p tati.

hō autē p̄cipat quādam similitudinē dñi dñi
fm q̄ habet p̄clarē p̄tātē sup̄ aliq̄ hōiez
uel sup̄ aliq̄ creaturā. ⁊ iō dulia q̄ debetaz
seruitutē exhibet hōi dominantī alia virt⁹
ē a latrīa q̄ exhibet debitā seruitutē dño do
minio: ⁊ ē q̄dā obseruantie spēs: q̄a p̄ obser
uatiā honoram⁹ quascūq; p̄sonas dignitate
p̄cellētēs: p̄ dulia autē p̄p̄e sup̄taz serui dños
suos venerat. dulia. n. grece seruit⁹ dicit^r.

Ad p̄mū ḡ dicendū q̄ sicut religio p̄ excel
lētīā dñi pietas iq̄tū de⁹ ē p̄ excellētīā p̄: ita
etiā latrīa p̄ excellētīā dñi dulia iq̄tū de⁹ ex
cellētē ē dñs. nō autē creat̄a p̄cipat poten
tiā creādi rōne cui⁹ deo ob̄bet latrīa. ⁊ iō glo.
illa dixit attribuēs latrīā deo fm creatōz
q̄ creat̄e nō coīcat: dulia v̄o sc̄dm̄ dominiū
q̄d creat̄e coīcat. **A**d secūdū dicēdū q̄ rō
diligēdi p̄mū deus ē. nō. n. p̄ caritatē dili
gim⁹ i p̄mo nisi deū. ⁊ iō eadē carit⁹ est
q̄ diligit de⁹ ⁊ p̄mo. s̄c̄ tñ alie amicitie dif
ferētēs a caritate fm̄ alias rōnes q̄b⁹ hōies
amant: ⁊ sicut cū sit alia rō fuiēdi deo ⁊ hōi
aut honorādi vtrūq; nō est eadē v̄t⁹ latrīa ⁊
dulia. **A**d t̄tū dicēdū q̄ motus q̄ est in
imaginē inq̄tū ē imago refer^r i rez cui⁹ est
imago: nō tñ oīs mot⁹ q̄ ē in imaginē refer^r
i eā iq̄tū est imago. ⁊ iō q̄s q̄ ē alius motus
specie i imaginē ⁊ mot⁹ i rez. **S**ic ḡ dicēdū
ē q̄ honor ul̄ subiectio dulia respicit absolu
te quādam hōis dignitatē. licz. n. sc̄dm̄ illam
dignitatē sit hō ad imaginē ul̄ similitudinē
dei: nō tñ sp̄ hō q̄ reuerētīā alti exhibet: re
fert b̄ actū i deū. **U**el dicēdū q̄ mot⁹ q̄ ē in
imaginē quodā mō ē in rem: nō tñ mot⁹ q̄ ē
i rē oportet q̄ sit i imaginē. ⁊ iō reuerētīā q̄
exhibet alicui inq̄tū ē imago dei: redūdāt
quodā mō i deū. alia tñ ē reuerētīā q̄ ipi deo
exhibet q̄ nullo mō p̄tinet ad e⁹ imagines

Ad quartuz sic pro

cedit. **V**idēt q̄ dulia habeat d̄sas species.
Per duliā. n. exhibet honor p̄mo. d̄sa
āi rōne honorat̄ d̄si p̄mi: sicut rex: pat^r ⁊
magister: ut p̄ p̄m̄ i. 9. ethicoz. cum ḡ
d̄sa rō obiecti d̄sificz specie v̄tut⁹: vidēt q̄
dulia diuidat̄ i v̄tutes specie differētēs. **S**:
Mediū differt specie ab extremis sic pallidū
ab albo ⁊ nigro. s̄z yperdul a vidēt eē mediū
inē latrīa ⁊ duliā. exhibet. n. creaturis q̄ h̄nt
sp̄alē affinitatē ad deū: sicut b̄tē v̄gini inq̄
tuz ē m̄r dei. ḡ vidēt q̄ dulia sint species dif

ferētēs. vna q̄dē dulia simpliciter. alia vero
yperdulia. **S**ic i creat̄a rōnali inuenit̄
imago di rōne cui⁹ honorat̄: ita etiā i creat̄a
irrōnali inuenit̄ vestigiū dei. s̄z alia rō silitu
dinis ipozat̄ in noīe imaginis ⁊ noīe vesti
gy. ḡ etiā oportet fm̄ b̄ d̄sas species dulia
attēdi: p̄sertim cū q̄b⁹ dā irrōnabilib⁹ crea
turis honor exhibeat: sicut ligno sc̄e crucis
⁊ alysb⁹ mōi. **S**z ē q̄ dulia s̄ latrīa diui
dit̄: latrīa autē nō diuidit̄ p̄ d̄sas spēs. ḡ nec
dulia. **P**o dicēdū q̄ dulia pōt accipi du
pliciter. **U**no⁹ coīter fm̄ q̄ exhibet reuerē
tiā cuiūq; hōi rōne cuiuscūq; excellētīe. ⁊
sic oriet̄ s̄b se pietatē ⁊ obseruatiā ⁊ quācūq;
hōmōi v̄tutē q̄ hōi reuerētīā exhibet. ⁊ fm̄
b̄ habebit p̄tes specie d̄sas. **A**lio⁹ potest
sumi stricte put̄ fm̄ eā reuerētīā exhibet
fm̄ dño: nā dulia fuit⁹ dicit^r ut dictū ē ⁊ fm̄
b̄ nō diuidit̄ i d̄sas spēs: s̄z ē vna specie ob
seruatiē quā **T**ulli⁹ ponit: eo q̄ alia ratione
fm̄ reueret̄ dñm: miles oucē: discipul⁹ ma
gistrū: ⁊ sic de alysb⁹ mōi. **A**d p̄mū ḡ di
cēdū q̄ rō illa p̄cedit de dulia coīter sup̄ta.
Ad secūdū dicēdū q̄ yperdulia ē potissi
ma spēs dulia coīter sup̄te. maxima. n. reue
rētīa debet̄ hōi ex affinitate quā habz ad de
u. **A**d t̄tū dicēdū q̄ creat̄e irrōnali i se
siderate n̄ debet̄ ab hōie aliq̄ subiectio uel
honor q̄n poti⁹ oīs talis creat̄a est nālit̄ hōi
subiecta. q̄ aut̄ crux x̄pi honorat̄ b̄ sit eodē
hōnore q̄ x̄ps honorat̄: sicut purpura regis
honorat̄ eodē honore q̄ rex: ut Damasc. dic̄ i
4. libro.

Sic deinde consi

derādū ē de obediētīa. **E**t
circa b̄ cr̄is sex. p̄ vtz hō
debeat obedire homini. 2.º
vtrū obia sit sp̄alis virtus.
3.º de p̄paratiōe ei⁹ ad alias v̄tutes. 4.º vtz
deo sit in oīb⁹ obediēdū. 5.º vtz subditi suis
platis teneant̄ i oīb⁹ obedire. 6.º vtz fideles
teneantur secularib⁹ p̄tātib⁹ obedire.

Ad primum sic pro

cedit. **V**idēt q̄ vn⁹ hō nō teneat̄ alti obedi
re. **N**ō ē. n. aliqd̄ faciēdū s̄ institutionē diui
nam. s̄z b̄z diua institutio ut hō suo cōsilio
regat̄. fm̄ illd̄ **E**cc̄l. 1. 15. **D**eus ab iūio consti
tuit hōiem: ⁊ reliq̄t illū i manu p̄sili sui. ḡ n̄
tenet vnus hō alti obedire. **S**i aliq̄

alicui tenere obediendum oportet quod habet voluntate precipietis tamen regulam sue actionis. scilicet sola divina voluntas que spiritus est recta est regula humane actionis. quod non tenet homo obedire nisi deo. **¶** **S**eruitia quanto sunt magis gratuita tanto magis accepta. scilicet id quod homo ex debito facit non est gratuitum. si ergo homo tenet ex debito alijs obedire in bonis operibus faciendis: ex hoc ipso redderet minus acceptabile opus bonum quod ex obia fieret non ergo tenet homo alteri obedire. **¶** **S**ed est quod precipit ad **Deb.** **¶** **O**bedite propositis vestris et subiaccete eis. **¶** **R**espondeo dicendum quod sicut actiones reus naturalium procedunt ex potestate naturalium: ita etiam operationes humane procedunt ex humana voluntate oportuit autem in rebus naturalibus ut superiora mouerent inferiora ad suas actiones per excellentiam naturalium virtutum collate diuinitus. unde et in rebus humane voluntate ex vi auctoritatis diuinitus ordinate. mouent autem per rationem et voluntatem precipere. et ideo sic ex ipso ordine naturali diuinitus instituto inferiora in rebus naturalibus necesse habent subiacere motui superiorum ita etiam in rebus humane ex ordine iuris naturalis et diuinitus tenent inferiora suis superioribus obedire. **¶** **A**d primum ergo dicendum quod de reliquo hominem in manu consilij sui: non quia liceat ei facere omne quod velit: sed quia ad id quod faciendum est non cogitur necessitate nature sicut creature irrationalis: sed libera electione ex proprio consilio procedente. et sic ad alia facienda debet procedere proprio consilio: ita etiam ad hoc quod obediatur suis superioribus. dicitur enim. **¶** **S**ed vult moralis: quod omni aliene voluntati nos humiliter subdimur: nosmetipsos in corde superamus. **¶** **A**d secundum dicendum quod divina voluntas est prima regula que regulat omnes rationales voluntates cui vna magis appropinquat quam alia secundum ordinem diuinitus institutum. et ideo voluntas vni hominis precipietis potest esse que secunda regula voluntati alteri obedire. **¶** **A**d tertium dicendum quod aliquid potest iudicari gratuitum dupliciter. **¶** **U**no ex parte ipsius operis quia si homo ad id non obligatur. **¶** **A**lio ex parte operantis: quia si libere voluntate facit opus aut reddere virtuosum et laudabile et merito eius precipue secundum quod ex voluntate procedit. et ideo quis obedire sit de bitum si propria voluntate alijs obediatur: non propter hoc minoratur eius meritum maxime apud deum quod non solum exteriora opera: verum etiam interiorum voluntatem videt.

Ad secundum sic pro
cedit. **¶** **V**idetur quod obia non sit specialis virtus. **¶** **O**be-

ditie. n. in obia opponitur. scilicet in obia est generale peccatum. dicitur enim. **¶** **A**mbrosius quod peccatum est in obia legis diuine. ergo obia non est specialis virtus: sed generalis. **¶** **S**ed **D**is virtus specialis autem est theologica autem est moralis. scilicet obia non est virtus theologica. quia neque continetur sub fide neque sub spe neque sub caritate sicut etiam non est virtus moralis: quia non est in medio superflui et diminuti. quanto enim alijs est magis obediens tanto magis laudatur. ergo obia non est specialis virtus. **¶** **S**ed **G**regorius dicit vult moralis quod obia tanto magis est meritoria et laudabilis quanto minus habet de suo. scilicet quibus specialis virtus tanto magis laudatur quanto magis habet de suo: eo quod ad virtutem regreditur ut sit volens et eligens: sicut dicitur in 2o ethicorum. ergo obia non est specialis virtus. **¶** **S**ed **V**irtutes differunt specie secundum obiecta. obiectum autem obie eorum videtur superioris preceptum: quod multipliciter dicitur. carum videtur secundum diversos superioritatis gradus ergo obia est virtus generalis sub se multas virtutes speciales comprehendens. **¶** **S**ed est quod obia a quibusdam ponitur per iustitiam ut dicitur. **¶** **R**espondeo dicendum quod ad omnia opera bona que specialiter habent laudis rationem specialis virtus determinat. **¶** **N**on prope competit virtuti ut opus bonum reddat. obedire autem superiorum quod debitum est ei secundum diuini ordinem rebus idem est: ut ostensum est. et per consequens est bonum cum bonum consistat in modo specie et ordine: ut **A**ugustinus dicit in libro de natura boni. habet autem hic actus specialis rationem laudis ex speciali obiecto. cum enim inferioris suis superioribus multa debeant exhiberi: in cetera habet vnum speciale quod tenet eorum preceptis obedire. unde obia est specialis virtus. et eius speciale obiectum est preceptum tacitum expressum. voluntas enim superioris que modo innotescat est quoddam tacitum preceptum. et tanto videtur obia promptior quanto expressum preceptum obediendo puenit: voluntate tamen superioris intellecta. **¶** **A**d primum ergo dicendum quod nihil prohibet duas speciales rationes ad quas due speciales virtutes respiciunt in vno et eodem mali obiecto concurrere: sicut miles defendendo castrum regis et implet opus fortitudinis non refugies mortis picula propter bonum: et opus iusticie debitorum seruicium domino suo reddes. **¶** **S**icut igitur ratio precepti quam attendit obia occurrit cum actibus eius virtutum: non cum omnibus actibus virtutum: quia si omnes actus virtutum sunt in precepto ut sub bitum est. sicut etiam quodammodo sub precepto cadunt omnia ad nullam aliam virtutem pertinent: ut patet in his que non sunt mala nisi quia prohibita. **¶** **S**ic ergo si obia prope accipiat secundum quod respicit intentiones formales rationis precepti: erit specialis virtus: et in obia peccatum speciale. secundum hoc

Unde consi
derandum est quod obediendum est deo et superioribus in rebus humane voluntate ex vi auctoritatis diuinitus ordinate. mouent autem per rationem et voluntatem precipere. et ideo sic ex ipso ordine naturali diuinitus instituto inferiora in rebus naturalibus necesse habent subiacere motui superiorum ita etiam in rebus humane ex ordine iuris naturalis et diuinitus tenent inferiora suis superioribus obedire. **¶** **A**d primum ergo dicendum quod de reliquo hominem in manu consilij sui: non quia liceat ei facere omne quod velit: sed quia ad id quod faciendum est non cogitur necessitate nature sicut creature irrationalis: sed libera electione ex proprio consilio procedente. et sic ad alia facienda debet procedere proprio consilio: ita etiam ad hoc quod obediatur suis superioribus. dicitur enim. **¶** **S**ed vult moralis: quod omni aliene voluntati nos humiliter subdimur: nosmetipsos in corde superamus. **¶** **A**d secundum dicendum quod divina voluntas est prima regula que regulat omnes rationales voluntates cui vna magis appropinquat quam alia secundum ordinem diuinitus institutum. et ideo voluntas vni hominis precipietis potest esse que secunda regula voluntati alteri obedire. **¶** **A**d tertium dicendum quod aliquid potest iudicari gratuitum dupliciter. **¶** **U**no ex parte ipsius operis quia si homo ad id non obligatur. **¶** **A**lio ex parte operantis: quia si libere voluntate facit opus aut reddere virtuosum et laudabile et merito eius precipue secundum quod ex voluntate procedit. et ideo quis obedire sit de bitum si propria voluntate alijs obediatur: non propter hoc minoratur eius meritum maxime apud deum quod non solum exteriora opera: verum etiam interiorum voluntatem videt.

enī ad obiaz regriū q̄ impleat aliq̄s actū iusti-
cie uel alī v̄tutū intendēs imple p̄ceptū: z ad
inobiaz regriū q̄ actualit̄ cōtēnat sp̄ale p̄ce-
ptū. Si v̄o obia large accipiat̄ p̄ executiōe
cui⁹ cui⁹ qd̄ p̄t cadē sub p̄cepto z inobiaz p̄
omissiōe ei⁹ dē ex quacūq̄ intētiōe: sic obia
erit gn̄alis v̄tus: z inobiaz gn̄ale pct̄m. Ad
secūdu dīcēdu q̄ obia n̄ ē v̄tus theologica
nō. n. p̄ se obm ei⁹ ē deus: s̄ p̄ceptū sup̄ioris
cui⁹ cui⁹q̄ uel exp̄ssū ul̄ tacitū int̄pretatiū. s̄
simplex v̄bū plati ei⁹ indicās volūtatez cui
obedit p̄mpt̄ obediēt. fm̄ illud ad Tytū. 3.
Dicto obedire. Est aut̄ v̄tus moralis cum sit
ps iusticie: z ē mediū int̄ sup̄fluū z diminū-
tū. attēdit aut̄ ei⁹ sup̄fluū non qd̄m sc̄dm
quātū: s̄ fm̄ alias circūstātiās: in q̄tū. s. ali-
qs obedit ul̄ cui nō d̄bz: ul̄ in qb̄: sicut etiā
s̄ de religione dictū est. P̄t etiā dici q̄ sic
iusticia sup̄fluū ē in eo q̄ retinet alienū: di-
minutū aut̄ i eo cui nō reddit qd̄ debet ut
ph̄us dic̄ i. s. ethicoz. ita etiā obia mediū ē
int̄ sup̄fluū qd̄ attēdit̄ ex pte ei⁹ q̄ subtrahit
sup̄iori obie debitiū q̄a sup̄abūdat i imple-
do p̄p̄am volūtate: diminutū aut̄ ex pte su-
perior̄ cui nō obediēt: v̄n̄ fm̄ B̄ obia nō erit
mediū duar̄ maliciar̄: sicut s̄ de iusticia di-
ctum est. Ad t̄tiu dīcēdu q̄ obia sicut z q̄
libet v̄tus debet h̄re p̄mptā volūtate in suū
p̄p̄riū obiectū: nō aut̄ i id qd̄ repugnās est
ei. p̄p̄riū aut̄ obm obie ē p̄ceptū: qd̄ qd̄ez ex
alteri⁹ volūtate p̄cedit: v̄n̄ obia reddit p̄m-
ptā hoīs volūtate ad impledu volūtate alius
s. p̄cipient̄. si aut̄ id qd̄ ei p̄cipit̄ sit. p̄p̄ se ei
volitū etiā absq̄ rōne p̄cepti sicut accidit in
p̄speris: iā ex p̄p̄a volūtate tēdit i illū: z nō
videt̄ illud imple p̄p̄ p̄ceptū: s̄ p̄p̄ volūtate
p̄p̄riā: s̄ q̄ illud qd̄ p̄cipit̄ nullo mō est fm̄
se volitū s̄ fm̄ se cōsideratū. p̄p̄e uoluntati
repugnās sicut accidit i asperis: tūc oīo ma-
nifestū ē q̄ nō implet̄ nisi p̄p̄ p̄ceptū. z ideo
Breg⁹ dīc̄ i li⁹ moral. q̄ obia q̄ habz aliqd̄ d̄
suo i. p̄speris: est uel nulla uel minor: q̄a. s.
volūtās. p̄p̄a nō videt̄ p̄ncipalit̄ tendere ad
impledu p̄ceptū: s̄ ad assequēdu p̄p̄riū voli-
tū: in aduersis aut̄ uel difficilib⁹ ē maior:
q̄a volūtās p̄p̄a i nihil aliud tendit q̄ i p̄ce-
ptū: s̄ i intelligēdu ē fm̄ id qd̄ exteri⁹ apparz
fm̄ t̄n̄ dei iudiciū q̄ corda rimatur potest
cōtingē q̄ etiā i. p̄speris obia aliqd̄ de suo ha-
bēs non p̄p̄ B̄ sit min⁹ laudabilis. si. s. p̄p̄a
volūtās obediētis nō min⁹ deuote tēdat ad

impletiōez p̄cepti. Ad q̄rtū dīcēdu q̄ reue-
rentia directe respicit p̄sonā excellētē. z iō
fm̄ d̄rsam rōne excellētē d̄rsas sp̄es habet
obia v̄o respicit p̄ceptum p̄sone excellētis. z
iō nō ē nisi vni⁹ rōnis. s̄ q̄a p̄p̄ reuerētiam
p̄sone obia debet ei⁹ p̄cepto: cōsequēs est q̄
obia hoīs sit eadem specie ex d̄rsis t̄n̄ spe-
cie causis p̄cedēs.

Ad tertiu sic proce-

dit. Videt̄ q̄ obia sit maxima v̄tutū. Dī. n.
p̄. Regl. i. s. Meliōz ē obia q̄ victime. s̄ ob-
latio victimar̄ p̄tinet ad religionē q̄ ē potis-
sima int̄ oēs v̄tutes morales ut ex s̄ dicti p̄
q̄ obediētia ē potissima int̄ oēs v̄tutes. B̄
Breg⁹ dīc̄ vlt. moral. q̄ obia sola v̄tus est q̄
v̄tutes ceteras mēt̄ iherit: insertasq̄ custodit.
s̄ cā potior est effectu. q̄ obia ē potior oib⁹
v̄tutibus. B̄. Breg⁹ dīc̄ vlt. moral. q̄ nūq̄
p̄ obiaz malū debet fieri: aliq̄n̄ autē p̄ obiaz
bonū qd̄ agim⁹ infirm̄ debz. s̄ nō p̄termit-
tit̄ aliqd̄ nisi p̄ meliori. q̄ obia p̄q̄ p̄termit-
tūt̄ bona aliaz v̄tutū ē virtutib⁹ alijs melior.
S̄ s̄ ē q̄ obia h̄z laudē ex eo q̄ ex caritate
p̄cedit. dīc̄. n. Breg⁹ vlt. moral. q̄ obia nō
seruili metu s̄ caritat̄ affectu seruāda est: n̄
timore pene: s̄ amore iusticie. q̄ caritas est
potior v̄tus q̄ obia. B̄. dīcēdu q̄ sicut
pct̄m consistit i B̄ q̄ hō cōcepto deo cōmutabili-
bus bonis inheret: ita merituz v̄tuosi actus
cōsistit cōrio i B̄ q̄ hō cōceptis bonis creatis
deo inheret sicut fini. finis aut̄ potior ē his
q̄ sūt ad finē. Si v̄o bona creata p̄p̄ B̄ cō-
nant ut deo inherēat: maior ē laus virtutū ex
B̄ q̄ deo inheret: q̄ ex B̄ q̄ bona frena cō-
nit z iō ille v̄tutes q̄bus deo fm̄ se inheret:
s. theologicē: sūt potiores v̄tutib⁹ moralib⁹
qb̄ aliqd̄ t̄n̄ cōtēnit ut deo inherēatur.
Int̄ v̄tutes aut̄ morales tāto aliq̄ potior est
quāto aliq̄s maḡ aliqd̄ cōtēnit ut deo inhe-
reat. Sūt aut̄ tria gn̄a bonoz humanorū q̄
hō p̄t cōtēnē p̄p̄ deū: q̄rū infimū sūt exte-
riora bona: mediū aut̄ sūt bona corpis: su-
premiū aut̄ sūt bona aīe int̄ q̄ quodā mō p̄ci-
piū ē volūtās in q̄tū. s. p̄ volūtate hō oib⁹
alijs bonis utit̄. z iō p̄ se loquēdo laudabi-
lior ē obie v̄tus q̄ p̄p̄ deū cōtēnit p̄p̄riā uo-
lūtate q̄ alie v̄tutes morales q̄ p̄p̄ deum
aliq̄ alia bōa cōtēnit. Cū Breg⁹ dīc̄ in vlt.
moral. q̄ obia victimis iur̄ p̄p̄oif: q̄a p̄ victi-
as aliē cāo p̄ obia v̄o uolūtāt̄ p̄p̄a mactat̄

vñ etiã q̄cũq; alia v̄tutũ opa ex h̄ meritoria sũt apud deũ q̄ sũt ut obediat uolũtati diuine nã si q̄s etiam mãtyriũ sustineret uel oia sua paupibus erogaret: nisi h̄ ordinaret ad iplendiẽz diuine uolũtati qd̄ recte ad obediẽtiã p̄tinet: meritoĩa eẽ non possent: sicut nec si fieret sine caritate q̄ sine obia eẽ non p̄t. d̄r. n. i. Joh. 2. q̄ q̄ dicit se nosse deũ et mã data ei n̄ custodit m̄dãt e: q̄ aut seruat v̄ba ei vere in h̄ caritas dei p̄fecta e t h̄ ideo est: q̄a amicitia facit idẽ uelle t nolle.

Ad p̄mũ ḡ dicẽdũ q̄ obia p̄cedit ex reuerẽtia q̄ exhibet cultũ t honores sup̄iori: et q̄tũ ad h̄ sub d̄r̄is v̄tutib; otinet licz fm̄ se cõsiderata put respicit r̄onẽ p̄cepti sit vna sp̄alis uirtus in q̄tũ ḡ p̄cedit ex reuerẽtia p̄ latoz otinet quodãmo sub obseruantia .in q̄tũ v̄o p̄cedit ex reuerẽtia parẽtũ sub pietate in q̄tũ v̄o p̄cedit ex reuerẽtia dei s̄o religione et p̄tinet ad deuotionẽ q̄ e p̄ncipalis actus religiõis. vñ fm̄ h̄ laudabili e obedi re deo q̄ sacrificiũ offerre .et etiã ga i sacrificio imolaf̄ aliena caro: p̄ obiam aut p̄pa uolũtas ut Breg; dic. sp̄alit tñ i caũ i q̄ loq̄ bat Samuel: meli; fuisset Sauli obedir̄ d̄o q̄ aialia piguia amalechitar; i sacrificiũz of ferre d̄o dei mãdatũ. **A**d secũdũ dicẽdũ q̄ ad obiaz p̄tinet oẽs act; v̄tutũ. put sũt i p̄cepto: in q̄tũ ḡ actus v̄tutũ opant causalit̄ uel dispositiue ad eaz gnãtionẽ et cõseruationẽ intãtũ dicif̄ q̄ obia oẽs v̄tutes m̄tri inserit et custodit. nec tñ seq̄t q̄ obia sit simplicif̄ oib; v̄tutib; p̄oz p̄t duo. p̄ ga licz qd̄e act; v̄tut; cadat sub p̄cepto: p̄t tñ aliq; iplẽ actum v̄tut; n̄o attẽdens ad r̄onẽ p̄cepti vñ si aliq̄ v̄tus sit cui; obiectum sit nãlit̄ p̄uf q̄ p̄ceptũ illa v̄tus dicif̄ nãl̄iter p̄oz q̄ obia: ut p̄z d̄ fide p̄ quã nob; diuine auctoritatis subli mitas inotescit ex q̄ opetit ei ptãs p̄cipiẽdi 2; ga ifusio gr̄e et v̄tutũ p̄t p̄cedẽ etiãz tpe oẽm actũ v̄tuosũ: et fm̄ h̄ neq; tpe neq; nã e obia oib; alijs v̄tutib; p̄oz. **A**d t̄tũ dicẽdũ q̄ duplex e bonũ. **Q**uodã ad qd̄ faciẽ dum h̄o ex necitate tenef̄: sicut amare deũz uel aliq̄d h̄ m̄oi: t tale bonũ nullo m̄o obz p̄pter obiam p̄termitti. Est aut aliud bonũ ad qd̄ h̄o non tenef̄ ex necitate: t tale bonũ debz h̄o qñq; p̄t obiaz p̄termittẽ ad quãz et necitate h̄o tenef̄: ga n̄o debet h̄o aliq̄d bonũ facẽ culpã incurrẽdo .t tñ sic ibidem Brego; dic q̄ ab vnoq; bono subiectos vo

cat necẽ e ut mltã d̄cedat: ne obediẽt; m̄es subito intereat si a bonis oib; repulsa penitus ieuinet. t sic p̄ obiam talia bona p̄t pp̄ damnum vnus boni recompensare.

Ad quartum sic pro

cedif̄. **V**idẽt q̄ n̄o i oib; sit deo obediẽduz d̄r. n. Math. 9. q̄ dñs duob; cecis curatis p̄cepit dicẽs: **V**idete ne q; sciat illi autẽ ex eũtes diffamauerũt eũ p̄ totã trã illã: nec tñ ex h̄ inculpãt; q̄ vidẽt q̄ n̄ teneamur i oib; obedire deo. **N**ull; tenef̄ aliq̄d facere d̄ v̄tutẽ. s; iueniũt qdã p̄cepta dei d̄ v̄tutem sicut p̄cepit Abrahe q̄ occidẽt filiiũ inocentẽ: ut h̄r Gen. 22. t iudeis ut furarent̄ res egyptioz ut h̄r Exo. 11. q̄ l̄ẽ iusticiã. t **D**ice q̄ accipet m̄lierẽ adulterã qd̄ e d̄ castitatez ḡ n̄o i oib; e obediẽduz deo. **Q**uicũq; obedit deo cõformat uolũtatẽ suã uoluntati diuine t i uolito. s; n̄o q̄tũ ad oia tenemur cõformare uolũtatẽ nr̄am uolũtati diuine i uolito ut s̄ hitũ est: ḡ non i oib; tenef̄ h̄o deo obedire. **S**; e qd̄ d̄r Exo. 24. **D**ia que cũq; locut; e dñs faciem; t erim; obediẽtes. **R**; dicẽdũ q̄ sicut s̄ dictũ est: ille qui obedit mouef̄ p̄ ipiũ ei; cui obedit sicut res nãles mouef̄ p̄ suos motores. sicut aut de; e p̄mus motor oĩũz q̄ nãlit̄ mouef̄: ita etiãz e p̄m; motor oĩũz uolũtatũ ut ex s̄ dict; p̄z. t iõ sicut nãli necitate oia nãlia subdũt diuine motiõĩ: ita etiã quadã necitate iusticie oẽs uolũtates tenent̄ obedire diuino imperio **A**d p̄mũ ḡ dicẽduz q̄ dñs cecis dixit ut miraculũ occultaret: n̄o q̄ itẽdẽs eos per v̄tutem diuini p̄cepti obligare: s; sicut Breg; dic. 19. moral. seruis suis se sequẽtib; exem plũ dedit ut ipsi qdẽz v̄tutes suas occultare desideret̄ t tñ ut aly eoz exẽplo p̄ficiãt t p̄ dãt̄ iuiti. **A**d secũdũ dicẽdũ q̄ sicut deus nihil opat̄ d̄ nãm: ga h̄ e nã vni; cuiusq; rei qd̄ i ea de; opat̄: ut h̄r i. glo. ad Ro. xi. opa e tñ aliq̄d d̄ solitũ cursũ nãe: ita etiã deus nihil p̄t p̄cipe d̄ v̄tutẽ: quia i h̄ p̄ncipalit̄ cõsistit v̄tus t rectitudo uolũtat; huãne q̄ dei uolũtati cõformet̄ t ei; seq̄t̄ ipiũ q̄uis sit d̄ cõsuetũ v̄tut; modũ s; h̄ ḡ p̄ceptũ Abrahe factũ q̄ filiiũ inocentẽ occidẽt n̄o fuit d̄ iusticiãz: ga de; e actor mort; t vite. sicut nec fuit d̄ iusticiã q̄ mãdauit iudeis ut res egyptioz acciperet̄: ga ei; sũt oia: t cui uoluerit dat illa. sicut etiã n̄o fuit d̄ castitate p̄ceptũ **D**ice

factū ut mulierē adulteram acciperet: quā ipse
deus est hūane gnationis ordinator. et ille ē
debitus modus mulieribus utēdi quē deus in-
stituit: vñ p̄ q̄ p̄dicti nec obediēdo deo nec
obediēdo uolēdo peccauerūt. ¶ Ad t̄tū dice-
dū q̄ si nō sp̄ teneat hō uelle qd̄ deus uult: sp̄
t̄n teneat uelle quod deus uult euz uelle. et h̄
hōi h̄cipue inotescit p̄ceptū d̄ni. et iō: te-
neat hō i oib̄ d̄nis p̄ceptis obedire.

Ad quintum sic pro-

cedit. ¶ Videl̄ q̄ subditi teneat suis sup̄iori
b̄ i oib̄. obedire. Dic. n. ap̄lus ad 2. cor. 3. Si
ly obedite parētibus p̄ oia. et p̄ ea subdit: fui
obedite p̄ oia d̄nis carnalibus. q̄ eadem rōne
aly subditi debēt platis suis i oib̄ obedire
¶ P̄. Prelati sūt medij in d̄i et subditos
fm̄ illud Deut. 5. Ego seq̄ster et medij fui
inter deū et uos in tpe illo: ut anūciarey uob̄
uēba ei. s̄ ab extremo i extremū non puenit
nisi p̄ mediū. q̄ p̄cepta plati sūt reputada tā
q̄ p̄cepta dei. Un̄ et ap̄lus dic̄ ad Gal. 4. Si
cut agelū dei excepistis me sicut xpm̄ ihm̄.
et i. ad Thessal. 2. cū accepistis a nob̄ uerbum
auditus dei: accepistis id nō ut uerbum hoīum: s̄
sicut uere ē uerbum dei. q̄ sicut hō debet dō obe-
dire i oib̄: ita et plati. ¶ Sic Religiosi p̄
firēdo uolēt castitatē et paupertatē: ita et obe-
diētā. s̄ religiosus teneat q̄tū ad oia finire
castitatē et paupertatē. q̄ sicut q̄tū ad oia teneat
obedire. ¶ S̄ est qd̄ d̄i Act. 5. Obedire
oī deo magis q̄ hoīb̄. s̄ q̄nq̄ p̄cepta pla-
torū sūt d̄i. q̄ nō in oib̄ ē plati obediē-
diū. ¶ R̄ dicēdū q̄ sicut dictū ē: obediens
mouet ad iperū p̄cipiēt qd̄ nccitate iusti-
cie: sicut res nāl̄ mouet ex uirtute sui motori
nccitate nase. ¶ aut̄ aliq̄ res nāl̄ n̄ mo-
ueat a suo motore pōt̄ trīgē duplici. Uno
pp̄ ipedimētū qd̄ puenit ex fortiori uirtute
alteri: mouēt: sicut lignū nō cōburitur ab
igne si fortior vis aque ipediat. Alio ex de-
fectu ordinis mobilis ad motores: quia et si
subyiciat ei actiōi q̄tū ad aliqd̄: nō t̄n q̄tū
ad oia: sicut humor q̄nq̄ subyiciat actioni ca-
loris q̄tū ad calefieri: n̄ t̄n q̄tū ad effricari
sine sumi. Sicut ex duobus pōt̄ trīgē q̄ s̄
uirtus suo sup̄iori nō teneat in oib̄ obedire
Uno. pp̄ p̄ceptū maioris p̄tatis. Ut. n. ad
1. o. 13. sup̄ illud: q̄ ffistū: ipsi sibi damna-
tōes acq̄rūt: dic̄ glo. Si qd̄ iusserit curator
nūqd̄ ē tibi faciēdū: n̄ si d̄ p̄cōsulē iubeat:

rursū si qd̄ p̄cōsul iubeat et aliud imperator
nūqd̄ dubitat illo cōtēpto illi eē seruēdū
q̄ si aliud iperator: aliud deus iubeat: cōtēpto
illo obtēperādū ē deo. Alio nō teneat infe-
rior: suo sup̄iori obedire si ei aliquid p̄cipiat
in q̄ ei nō subdat. dic. n. Seneca in. 5. de be-
neficis. Errat si q̄ existimat fuitutē in to-
tum hoīem descēdere. ps. n. melior excepta
est: corpa obnoxia sūt et ascripta d̄nis: mēs
qd̄ ē sui iuris et iō i his q̄ p̄tinet ad infiorē
motū uolūtāt hō nō teneat hōi obedire: sed
solū deo. teneat aut̄ hō hōi obedire in his q̄
exteri p̄ corpus sūt agenda in q̄ t̄n fm̄ ea
q̄ ad nām corporis p̄tinet hō hōi obedire n̄
teneat: s̄ solū deo: quia oēs hoīes nā sūt pares
puta i his q̄ p̄tinet ad corpis sustentationē et
plis gnationē. vñ nō tenent nec serui d̄nis
nec filij parētibus obedire d̄ m̄mōio cōtra-
bendo: uel uirginitate seruanda aut̄ ali q̄ alio
h̄mōi. s̄ i his q̄ p̄tinet ad dispositionē actu-
ū et rex hūanarū teneat subditos suo sup̄iori
obedire fm̄ rōnez sup̄ioritatē: sicut miles duci
exercit̄ i his q̄ p̄tinet ad bellū. seruus d̄no in
his q̄ p̄tinet ad seruilia opa exequēda. filij
p̄ri i his q̄ p̄tinet ad disciplinaz uite et curaz
domesticā et sic de alijs. ¶ Ad p̄mū q̄ dicen-
dū q̄ h̄ qd̄ ap̄lus dixit itelligēdus est p̄ oia q̄
tum ad illa q̄ p̄tinet ad ius p̄rie uel d̄natiue
p̄tatis. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ deo subyiciat
hō simplici q̄tū ad oia et infiora et extiora
et iō i oib̄ ei obedire teneat. subditi aut̄ non
subyiciūt suis sup̄ioribus q̄tū ad oia: s̄ q̄tū
ad aliq̄ d̄minare. et q̄tū ad illa medij s̄ in
deū et subditos. q̄tū ad alia uo immediate sub-
dūt deo a q̄ instruit p̄ legē nālē uel scriptā.
¶ Ad t̄tū dicēdū q̄ religiosi obiaz p̄tēt
q̄tū ad regularē cōuersationē fm̄ quā suis
plati subdūt. et ideo q̄tū ad illa sola obedi-
re teneat q̄ p̄t ad regularē cōuersationē p̄-
nere et h̄ ē obia sufficiens ad salutē. si aut̄ etiā
i alijs obediē voluerit h̄ p̄tēbit ad cumulū
p̄fectiōis: dū t̄n illa n̄ sūt d̄i aut̄ d̄ p̄fessio
nē regle: quia talis obia eēt illicita. Sic q̄ pōt̄
triplici obia distingui. vna sufficiens ad salu-
tē q̄. s. obedit i his ad q̄ obligat. alia p̄fecta
q̄ obedit i oib̄ licitū. alia indiscreta que etiā
in illicitis obedit.

Ad sextum sic proce-

dit. ¶ Videl̄ q̄ xp̄iani n̄ teneant secularibus
pōrestatibus obedire: quia sup̄ illō 2. par. 17.

Ergo liberi sūt filij. dicit glo. Si i quilibz regno filij illi regis q regno illi pferat sūt liberi: tūc filij regis illi? cui oia regna subdūt i quilibet regno libi eē dēt. s; xpiani p fidem xpi facti sunt filij dei: s; illud Job. p. Dedit eis pātem filios dei fieri his q credūt i. noie ei. q nō tenēt pātibz secularibus obedire. ¶ Ad Ro. 7. of. Mortificati estis legi p coz p xpi. z loqz d lege dīna veteri testamēti. s; mīoz ē lex hūana p quā hoies secularibz potestatibz subdūt qz lex dīna veteri testi. q mlto magis hoies p b q sunt facti mēbra corporis xpi libant a lege subiectōis q secularibus pncipibus astrigebātur. ¶ Latronibus q p violētā oppmūt hoies obedire nō tenēt. s; Aug. dicit 4. de ciui. dei. Remota iusticia qd sūt regna nisi magna latrocinia. cū q dīna pncipiū seclaria plerūqz cū iusticia erercentur. uel ab aliq iusta vrsurpatione pncipant sūperit vī q nō sit pncipibz secularibz obediēdū a xpianis. ¶ Sed 3 est qd of ad Lrtū. 3. Ammone illos pncipibus z pātibz subditos esse. et. i. Pet. 2. Subiecti estote oī hūane creature ppē dei: siue regi qn pcellenti: siue ducibz tāqz ab eo missis. ¶ R. dicit dū q fides xpi ē iusticie pncipiū z causa: s; illud Ro. 3. Iusticia dei p fidez ihu xpi. z iō p fidem xpi nō tollit ordo iusticie s; magis firmat. ordo aut iusticie regit ut inferiores suis superioribz obediāt. aliter n. nō posset humanaz rep status conseruari. z ideo p fidem xpi nō excusāt fideles qn pncipibz secularibz obedire teneāt. ¶ Ad p mū q dicit dū q sicut s dicitū ē: seruitus q hō hōi subycif ad corpus ptnet nō ad aīaz que libera manet. nūc aut in statu hui? vite p grām xpi liberamur a defectibus aīe: nō aut a defectibus corporis: ut p; p aplm ad Ro. 7. qui dicit de seipso. q mente seruit legi dei: carne aut legi pcti. z ideo illi qui fiunt filij dei p gratiā: liberi sūt a spūali seruitute pcti: nō at a seruitute corporali q tēporalibus ofis tenēt astricti ut dicit glo. sup il lud. i. ad Thimot. 6. Quicūqz sūt sub iugo fui zc. ¶ Ad secū dū dicit dū q lex ver? fuit figura noui testi. z iō debuit cessare vitate veniēte. nō at est sile de lege hūana p quaz hō subycif hōi: z tū etiā ex lege dīna hō tenetur hōi obedi. Ad tū dicit dū q pncipibz seclariibz i tātū hō obedire tenēt. iquātū ordo iusticie regit. z iō si nō habeāt iustus

pncipatū s; vrsurpatū: uel si iusta pncipiant: nō tenentur eis subditi obedire nisi forte p accūs pp vitādū scādālū uel piculū.

Quinde consi
drādū ē de iobīa. Et circa
B q rūt duo. p vtz sit pec
catum mortale. 2. vtz sit
grauissimū pctōz.

Ad primū sic proce
dit. Uides q inobīa non sit pctm mortale. Dē n. pctm ē iobīa ut p; p diffinitionē Ambr: supi positā. si q iobīa eēt pctm mortale oē pctm esset mortale. ¶ Gregi dicit. 31. moral. q inobīa orit ex inani gloria. s; inais gloria nō ē pctm mortale. q nec iobīa. ¶ Tūc dicit aliqs eē iobediēs qn supior pceptū nō implet. s; lupiores mltoctiens pcepta multiplicāt q vix aut nunq oia pnt obseruari. si q iobīa eēt pctm mortale: seqref q hō nō posset vitare mortale pctm: qd ē iconueniēs. nō q iobīa ē pctm mortale. S; 3 ē q ad Ro. p. 2. ad Thimot. 3. inter alia pctā mortalia cōputat parētibz nō obdiētes. ¶ R. dicit dū q sicut s dicitū est: pctm mortale ē qd trias caritati p quā ē spūalis vita. caritate aut diligif de? z prim. erigit autez caritas dei ut ei? mādat obediāt ut s dicitū ē. z iō inobediētē eē dīnis pceptū ē pctm mortale qī dīne dilectiōi dīni. i pceptis at dīnis otinet q etiā supioribz obediāt. z iō etiā inobediētia q qd iobediēs ē pceptū supioz est pctm mortale qī dīne dilectiōi dīni s; illō ad Ro. i. 3. Qui pātī resistit: dei ordinatio ni resistit. trias isup dilectioni primi inqz tum supioz primo subtrahit obīam quaz ei debet. ¶ Ad p mū q dicit dū q illa diffinitio amb: dat de pctō mortali qd habet pfectam pcti rōnem. pctm aut veniale non est inobīa: qā nō ē pceptū: s; pter preceptum nec etiā oē pctm mortale est iobā. pprie z p se loquēdo: s; solū tūc qn aliqs pceptū. cōtēnit: qā ex fine morales actus specie hnt. euz aut facit aliqd pceptū non ppē pcepti contēptū s; ppē aliqd aliud: ē inobīa māliē tū: s; ptnet formalit ad aliā spēz pcti. ¶ Ad secū dū dicit dū q ianis gloria appetit maifestationē alicm? excellētie. z qā videt ad quādam excellētiā ptnet q hō pceptū alterius nō subdat: inde ē q iobīa ex iani glīa orit.

ic pro
ad tērum sic p
obediēte p

nihil autē prohibet ex peccato veniali oriri mortale: cū veniale sit dispositio ad mortale. ¶ Ad triū dicēdū q̄ nullus obligat ad impossibile et iō si tot p̄cepta plar̄ aliq̄s i gerat seu iniungat q̄ subdit̄ ea implere nō possit: excusat a peccato. et ideo plati abstinere debēt a multitudine preceptorum.

Ad secundum sic pro

cedit. ¶ Vides q̄ inobis sit gravissimū peccatū. Dī. n. p̄. Regl. is. Quasi peccatū arioladi ē re pugnare et q̄ scelus idolatrie nolle acq̄sere. s̄ idolatria est gravissimū peccatū ut s̄ hitus ē. ḡ iobis ē gravissimū peccatū. ¶ Illud peccatū dī eē i sp̄m sc̄m p̄ qd̄ tollit̄ impedimēta peccatū ut s̄ dicit̄ ē. s̄ p̄ inobiam dī tenit̄ hō p̄ceptus quod maxime retrahit hōiem a peccato. ḡ inobis est peccatū i sp̄m sc̄m. et ita ē gravissimū peccatū. ¶ P̄. Aplus dic̄ ad Ro. 5. q̄ p̄ vnius inobiam peccatores multi constituti sūt. sed cā vi deū eē potior effectu. ḡ iobis videt̄ eē ḡui peccatū q̄ alia q̄ ex ea causat̄. ¶ S̄ 3. ē q̄ gratiū ē dī tenet̄ p̄cipiētē q̄ p̄ceptū. s̄ qd̄a peccatū sūt i ipsā p̄sonā p̄cipiētis: sicut p̄ de blasphemā et homicidio. ḡ inobis nō ē gravissimū peccatū. ¶ R̄. dicēdū q̄ nō oīs inobis ē egle peccatū. Potest. n. vna inobis eē ḡuior altera duplici. ¶ Uno ex pte p̄cipiētis. q̄uis. n. oēm curā hō apponere debeat ad h̄ q̄ cuiuslibz superior obediat: tñ magl̄ ē dībitū q̄ hō obediat superiori q̄ inferiori p̄tati. cui⁹ signū ē q̄ p̄ceptū inferiori p̄termittit̄ si sit p̄cepto superioris h̄riū. vñ dīsequēs ē q̄ q̄sto superior ē ille q̄ p̄cipit̄ tāto ei inobediētē eē sit gratiū. et sic iobediētē eē deo ē ḡui⁹ q̄ iobediētē eē hōi 2. ex pte p̄ceptorū. nō. n. p̄cipiēs egle vult impleri oīa q̄ mādāt. magl̄. n. unusq̄sq̄ p̄cipiens vult finē q̄ id qd̄ ē fini p̄p̄quū. et ideo tāto ē inobis ḡuior quāto p̄ceptū quod q̄ p̄terit magl̄ ē de itētiōe illi⁹ q̄ p̄cipit̄. Et i p̄ceptū qd̄ dei manifestū ē q̄ quāto p̄ceptū dat̄ de meliori tāto ē ei⁹ iobis ḡuior: quia cū volūtas dei p̄ se ferat̄ ad bonū: quāto ali qd̄ ē meli⁹ tāto deus vult illud magl̄ impleri. vñ q̄ iobediēs ē p̄cepto de dilectione di gratiū peccat̄ q̄ iobediēs ē p̄cepto de dilectione primi. volūtas at̄ hōis nō sp̄ magl̄ fert̄ i meli⁹. et iō vbi obligamur ex se hōis p̄cepto non est ḡui⁹ peccatū ex eo q̄ maius bonum p̄terit: s̄ ex eo q̄ p̄terit illd̄ qd̄ ē magl̄ dī itētiōe p̄cipiētis. Sic ḡ oportz̄ fm̄ dīfos

iobis q̄ dīfos dīfos peccatū gradib⁹ apparere. nā iobis q̄ dītenit̄ dei p̄ceptū ex ipsa rōne iobis gratiū ē peccatū q̄ peccatū q̄ peccat i hōiem si e cerneret inobis dei. et h̄ iō dico: q̄ q̄ p̄ri mū peccat: etiā 3. dei p̄ceptū agit. si tñ i aliq̄ potiori p̄ceptū dei dītenit̄ ad h̄nc peccatū ḡui⁹ esset. inobis at̄ q̄ dītenit̄ p̄ceptū hōis lenior ē peccatū q̄ dītenit̄ ipse p̄cipiēs: q̄ ex reuerētia p̄cipiētis p̄cedē debz̄ reuerētia p̄cepti. et si mili⁹ peccatū qd̄ directe p̄tinet ad p̄ceptū dei sic blasphemā l̄ aliqd̄ h̄mōi ḡui⁹ ē etiam semota p̄ intellectū iobis a peccato q̄ eē illd̄ peccatū i q̄ dītenit̄ solū dei p̄ceptū. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ illa comparatio Samuel̄ n̄ ē egle: s̄ similitudinis: q̄ iobis redūdat in dītem p̄tū dei sicut et idolatria: licz̄ idolatria magl̄. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ nō oīs iobis ē peccatū i sp̄m sc̄m: s̄ solū illa cui obstinatio adhibet̄ nō. n. dītemptus cui⁹ cūq̄ qd̄ peccatū ipedit̄ constituit peccatū in sp̄m sc̄m aliq̄n cuiuslibz̄ boni dītemptus esset peccatū i sp̄m sc̄m: q̄ p̄ qd̄libet bonū pōt̄ hō ipediti a peccato. s̄ bonoz̄ illoz̄ dītempt⁹ fac̄ peccatū i sp̄m sc̄m q̄ directe ducit ad p̄niam et remissionē peccatū. ¶ Ad tertius dicēdū q̄ p̄mū peccatū p̄mi parētis ex q̄ i oēs peccatū emanavit nō sūt inobis fm̄ q̄ ē sp̄ale peccatū: s̄ supbia ex q̄ hō ad inobiam p̄cessit. vñ apls̄ i v̄bis ill⁹ videt̄ accipe iobe dīctiā fm̄ q̄ gnali⁹ se habet ad oē peccatū.

Inde consi

Oderādū ē dī gratia sine gratitudine et ingratitudine. Circa grām at̄ q̄rit̄ sex. p̄ vtz̄ gratia sit sp̄alis vtz̄ ab alijs distincta. 2. quis teneat ad maiores gratiaz̄ actiōes deo utz̄ innocēs uel penitēs. 3. vtz̄ sp̄ teneat homo ad grās beneficijs humanis reddendas. 4. vtz̄ retributio grāz̄ sit differēda. 5. vtz̄ sit mensurāda fm̄ acceptū beneficiū vel secūm dū dātis affectū. 6. vtz̄ oporteat aliqd̄ mai⁹ rependere.

Ad primū sic proce

dif. ¶ Vides q̄ grā nō sit vtz̄ sp̄alis ab alijs distincta. Maxima. n. beneficia a deo et a parētib⁹ accepim⁹. s̄ honor quē deo retribuim⁹ p̄tinet ad vtz̄tē religionis. honor autē quē retribuim⁹ parētib⁹ p̄tinet ad vtz̄tē pietatis. ḡ grā sine ḡritudo n̄ ē vtz̄ ab alijs distincta

Retributio proportionalis pertinet ad iusticiam commutativam ut patet per philosophum in 5. ethicorum. scilicet gratia redduntur ut retributio sit: ut ibidem dicitur. gratia redditio gratia quod pertinet ad similitudinem est actus iusticie non gratitudo est spiritualis virtus ab alijs distincta.

Conpensatio requiritur ad amicitiam conservandam ut patet per philosophum in 8. et 9. ethicorum. scilicet amicitia se habet ad omnes virtutes per quas homo amat. gratia siue gratitudo ad quam pertinet recipere beneficia non est spiritualis virtus. **S**ed est quod Tullius ponit gratiam gratum facientem spiritalem iusticie partem. **R**espondeo dicendum quod sicut dicitur in 8. dicitur de fidei casibus ex quibus aliquid debetur: necesse est officium debiti reddere ratione: ita tamen quod spiritus in maiori illud quod minus est continet. in deo autem per principalem invenit causam debiti eo quod ipse est primus principium omnium bonorum in forma secundario aut in patre quod est primum in generatione et discipline principium. 3. autem in persona que dignitate precellit ex qua contra beneficia procedunt. 4. autem in aliquo benefactorum a quo aliquid particularia et privata beneficia percipiuntur per quod particulariter ei obligamur. Quia ergo non quicquid debemus deo vel patri vel persone dignitate precellenti debemus alicui benefactorum a quo aliquid particulare beneficium recepimus. inde est quod per religionem qua debetur cultus deo impeditur: et pietate que colimus parentes: et obsequium quod colimus personas dignitate precellentes: est gratia siue gratitudo que benefactoribus gratias recipere facit. et distinguitur a promissis virtutibus sicut quilibet posterior distinguitur a priori quibus ab ea deficient.

Ad primum ergo dicendum quod sicut philosophus in libro 2. dicitur quod quidam supercellens pietas ita est et quidam excellens gratia siue gratitudo. unde et gratia actio ad deum superposita est ita est ad religionem pertinentem. **A**d secundum dicendum quod retributio proportionalis pertinet ad iusticiam commutativam quam attenditur habet debitu legale: puta si pacto firmetur ut tantum pro tanto retribuatur: sed ad virtutem gratie siue gratitudinis retributio pertinet que fit ex solo debito honestati: quia scilicet aliquid sponte facit: unde et gratitudo est minus gratia si sit coacta ut Seneca dicit in libro de beneficiis. **A**d tertium dicendum quod cum gratia amicitia supra virtutem fundetur quicquid est virtutis in amico est amicitie in peditium: et quicquid est virtuosum est amicitie provocativum. et per hoc per compensationem beneficiorum amicitia conservatur quous recipens beneficiorum ad virtutem gratitudinis spiritualiter pertinet.

Ad secundum sic pro

cedit. **V**idetur quod magis teneatur ad gratias reddere deo innocens quam penitens. **Q**uanto enim aliquis maior donum a deo percipit: tanto magis ad gratias actiones tenetur. sed maior est donum innocentie quam iusticie instituetur. ergo videtur quod magis teneatur ad gratias actionem in odes quam penitens. **R**espondeo. **S**ic benefactori debetur gratia actio: ita et dilectio. sed **A**ugustinus dicit in 4. de sermone. **Q**uis hominum suam cogitationem infirmitatem audet viribus suis tribuere castitate atque innocentiam suam ut minus amet te quasi minus fuerit ei necessaria misericordia tua donas per te concessis ad te et per ea subdit: et ideo tantum deo imo amplius te diligat: quia per quem me videt tantis peccatorum meorum languoribus exui: per eum se videt tantis peccatorum languoribus non implicari. ergo etiam magis tenetur ad gratiam reddendam innocens quam penitens. **Q**uanto gratuitum beneficium est magis continuatum tanto maior pro eo debetur gratia actio. sed in innocente magis continuatur donec gratia beneficium quam in penitente. dicitur enim **A**ugustinus ibidem. **G**ratie tue deputo et mie tue: quia peccata mea tanquam glaciem solvisti: gratie tue deputo et quicquid non feci mala quod non facerem non potui: et omnia mihi dimissa esse fateor et que mea sponte feci mala: et que te deo non feci. ergo magis tenetur ad gratias actiones innocens quam penitens. **S**ed est quod dicitur Luc. 7. **Q**ui plus dimittit plus diligit. ergo eadem ratione plus tenetur ad gratias actiones. **R**espondeo dicendum quod actio gratiarum in accipiente respicit gratiam dantis. unde ubi est maior gratia ex parte dantis ibi requiritur maior gratia actio ex parte recipientis. gratia autem est gratia dantis. **U**bi dupliciter potest esse ex parte dantis maior gratia. uno ex quantitate dantis. et hoc modo innocens tenetur ad maiores gratias actiones: quia maior donum ei datur a deo et magis continuatur ceteris paribus absolute loquendo. alio potest dici maior gratia quia magis datur gratia. et hoc magis tenetur ad gratias actiones penitens quam innocens: quia magis gratia datur illi quod ei datur a deo cum non esset dignus peccata dantis ei gratia. et sic licet illud donum quod datur innocenti sit absolute consideratum maius: tamen donum quod datur penitenti est maius in comparatione ad ipsum. sicut est parvum donum pauperi datum est ei maius quam diviti magnum. et quia actus circa singularia in his que agenda sunt magis consideratur quod est hic vel nunc tale: quam quod est simpliciter tale: sicut philosophus dicit in 3. ethicorum de voluntario et involuntario. **E**t per hoc patet responsio ad obiecta.

Ad tertium sic procedit. Videtur quod homo non teneatur ad gratiarum

Emde conti

Ad primum sic pro

actiões oī hōi beneficianti. **Pōt.** n. aliquis sibi bñfacere. sic & sibi ipi nocere: fm illud **Ecc.** i. 4. Qui sibi neq̄ ē: cui aly bon⁹ erit: s; hō sibi ipi nō pōt grāfager: ga grāz actio videt transire ab uno i altez. q̄ nō oī bene factori debet gratiaz actio. **P.** Gratiarū actio ē qdā grē recōpēsatio. s; aliq̄ bñficia nō cū grā dei dāt: s; magis cū otumelia & tarditate ul' tristitia. q̄ nō sp bñfactori s; grē reddēde. **P.** Nulli dbeť grāz actio ex eo qd suā utilitatē pcurat. s; qñq; aliq̄ aliq̄ bñficia vāt pp suā utilitatē. q̄ eis nō dbeť grāz actio. **P.** Seruo nō dbeť grāz actio: ga b ipsū qd ē dñi est. sed qñq; otigit seruu in dñm bñficiū facer' bñficiū eē. q̄ nō oī benefactori debet grārū actio. **P.** Nullus tenet ad id qd facer' nō pōt hōeste & utilitē. s; qñz cōtingit qd ille q bñficiū tribuit est i statu magne felicitatē cui iutilitē aliquid recōpēsaret. p suscepto bñficio qñq; etiā cōtingit qd bñfactor mutat de v̄tute i vitii: & sic videt qd ei honeste recōpēsari nō pōt. qñq; etiā ille q accepit bñficiū paup est & oīo rēcōpēsari nō pōt. q̄ videt qd nō sp teneat hō ad grāz rēcōpēsatiōez. **P.** Nullus debet p alio facer' qd ei nō expedit s; ē ei nocivū. s; qñq; otigit qd recōpēsatio bñficiū ē nocivū uel iutilis ei cui rēcōpēsat. q̄ nō est sp bñficiū rēcōpēsandū p grāz actionem. **S; 5** ē qd dī. i. ad **Thessal.** vlt. In oibus grās agite. **R.** dicēdū qd oī effect⁹ naturalitē ad suā cāz duertit. **Un** **Dyo** dīc. 3. ca. d̄ diui. no. qd des oīa i se duertit tanq; oīuz cā. sp. n. o. 3. qd effect⁹ ordinat ad sinez agentē. manifestū ē aut qd bñfactor inq̄tū hō mōi ē cā bñficiati. & iō nālis ordo regit ut ille q suscipit bñficiū p grāz recōpēsatiōē cōuertat ad bñfactorem fm moduz utriusq;. & sicut d̄ p̄e dictū est s; bñfactori qdē inq̄tū hō mōi dbeť honor & reuerētia eo qd h̄z rōnē pncipy: s; p acciōs dbeť ei s; uentio uel sustētatio si idigeat. **Ad** p̄mū q̄ dicēdū. sic **Seneca** dīc in l̄ d̄ bñficijs. qd sicut nō ē libalis q sibi donat: nec clemēs q sibi ignoscit: nec misericors q malis suis tāgīf. s; q aly: ita etiā nemo sibi ipi bñficiū dat: s; nāc sue parz q mouet ad r̄futāda nocivū & ad appetēda pficua: vñ i his q s; ad seipsū nō habz locū q̄tūdo & ingrātūdo nō. n. pōt hō sibi aliqd dnegare nisi sibi rētinēdo. metaphozice tñ illa q̄ ad altez. ppe

dicat accipiūt in his q sūt ad seipsū: sic de iusticia phus dīc i. 5. ethicoz. inq̄tū. s. accipiūt diuerse p̄tes hōis sic diuerse p̄sone. **Ad** fm dicēdū qd boni animi ē ut magi at tēdat ad bonū q̄ ad malū: & iō si aliq; bñficiū dedit nō eo modo qd debuit: nō oīo dbeť recipiēs a grāz actiōe cessare: min⁹ tñ q̄ si modo debito p̄stitisset: ga etiā bñficiū min⁹ ē: ga ut **Seneca** dīc i l̄ d̄ bñficijs. ml' tū celeritas fec' ml'tū abstulit moza. **Ad** etiū dicēdū qd sicut **Seneca** dīc i 6. d̄ bñficijs. multū inest vtz aliq̄ bñficiū nob det sua cā an sua & nra. ille q tot⁹ ad se spectat & rōb pdest ga & aliē sibi pdesse nō pōt eo mihi loco habend⁹ videt qd q̄ pecori suo pabulū p̄piciat: si me i consortiū admiserit si ouos cogitauit: igrat⁹ sū & iust⁹ nisi gaudeo h̄ illi p̄fuisse qd pderat mihi: sūme malignitatē nō vocare b̄ bñficiū nisi qd dātē aliq̄ icomodo afficit. **Ad** q̄rtū dicēdū qd sic **Seneca** dīc i 3. d̄ bñficijs. q̄diu sū p̄stat qd a suo exigi solet ministeriū ē: vbi pl⁹ q̄ a suo necē ē: bñficiū ē. nō. n. i affectū amici trāsīt: si tñ trāsīt: icipit vocari bñficiū & ideo etiā seruis vltra debitū faciētib⁹ grē se exhibēde. **Ad** q̄ntū dicēdū qd etiam paup igrat⁹ nō ē si faciat qd possit. sicut. n bñficiū magis i affectu consistit q̄ i effectu ita etiā recōpēsatio magis i affectu consistit. vñ **Seneca** dīc i. 2. d̄ bñficijs. Qui grate beneficiū accepit p̄mā eius pensionez soluit. q̄ grate aut ad nos bñficia puenerit idicemus effusis affectib⁹: qd nō ipō tñ audiente s; vbiq; testemur. & ex h̄z q̄ q̄tūq; i felicitate ex̄nti pōt recōpēsatio bñficiū fieri p exhibitionez reuerētie & hōr. **Un** phus dīc i. 8. ethicoz qd supercellēti qdēz debet fieri honor) retributio: idigēti aut retributio lucrī. **Et** **Seneca** dīc in 6. d̄ bñficijs. **Alta** se p q̄ q̄cqd dbeť redder' & felicib⁹ possum⁹ fidele cōsiliū: assidua cōuersatio: sermo cois: & sine adulatione iocūdus. & iō nō oportet ut hō optet idigētiāz eius seu miserā q bñficiū dedit ad h̄ q bñficiū recōpēsat: ga ut **Seneca** dīc i. 6. d̄ bñficijs si b̄ ei optares cui⁹ nullū bñficiū haberes inbu manū erat votū: quāto ihumani⁹ ei optas cui bñficiū debes. **Si** aut ille q bñficiū dedit i per⁹ mutat⁹ ē: d̄bz tñ sibi fieri recōpēsatio fm statū ipsi⁹: ut .s. ad v̄tutes reducat si sit possibile. si at sit iusanabil' prop̄ maliciā

tūc alē ē effect' q̄ p̄s erat. ⁊ iō non debet ei
 recōpensatio beneficij sicut p̄s. ⁊ tñ q̄stum
 fieri p̄t salua hōestate memoria debet h̄ri
 prestū beneficij: vt p̄ p̄ h̄m i. 9. ethicoꝝ.
¶ Ad sextū dīcēdū q̄ sicut dictū est: recōpē
 satio beneficij precipue p̄ndet ex affectu. ⁊
 iō eo mō debz recōpensatio fieri q̄ magis sit
 vtilis si tñ postea p̄ eius iūria i damnu ipsi
 ventat: nō iputat recōpensanti vt Seneca di
 cit i 6. de beneficijs reddendū mibi ē nō ser
 uandū cui reddidero hoc tuendū.

Ad quartū sic pro

cedit. **¶** Videt q̄ hō debeat statim beneficij
 recōpensare. **¶** Illa. n. q̄ debent sine certo ter
 mino tenemur restituere ad statū. s; nō est
 aliq̄s termin' p̄script' recōpensatōi h̄ncioꝝ
 q̄ tñ cadit sub debito vt dicitur. ē. q̄ tenet hō
 stati h̄nciū recōpensare. **¶** **¶** Quāto aliq̄d
 bonum sit ex maiori ai feruore tāto videtur
 eē laudabili'. sed ex feruore ai videt p̄cedere
 q̄ hō nullas moras adhibeat i faciēdo q̄d
 debet. q̄ videt eē laudabili' q̄ stati hō bene
 ficiū reddat. **¶** Seneca dicit i. 2. de h̄nci
 cys q̄ p̄pū h̄ncfactori ē libet' ⁊ cito facē. s; re
 cōpensatio debet h̄nciū adeq̄re. q̄ debz ita
 ti recōpensare. **¶** **¶** S; ē q̄d Seneca dicit i. 3.
 de h̄nci cys. Qui festinat reddere nō aiuz ha
 bet q̄ti hois s; debitor. **¶** **¶** dīcēdū q̄ sicut i
 h̄nciō dādo duo cōsiderant' i recōpensati
 one h̄nci c. ⁊ q̄tū quidē ad affectū recōpē
 satio stati fieri debet. **¶** **¶** Un Seneca dicit i. 2. d
 beneficijs. Vis reddere beneficiū accipe be
 nigne. **¶** **¶** Dicitur autē ad donū d; q̄d expectari
 tps q̄ recōpensatio sit h̄ncfactori opportuna.
 Si autē nō cōueniēti tpe stati velit aliq̄s mu
 nus p̄ munere reddere nō videt eē virtuosa
 recōpensatio. vt. n. Seneca dicit i. 4. de bene
 ficys q̄ nimis cito cupit soluere iūit' debet.
 ⁊ q̄ iūit' debet i grat' ē. **¶** **¶** Ad p̄mū q̄ dicitur
 dū q̄ debitū legale ē stati soluedū: aliq̄n n̄
 eēt cōseruata iusticie eq̄litas si vn' retineret
 rē alteri' absq̄ ei' volūtate. s; debitū morale
 dependet ex honestate debētis. ⁊ iō oportz
 reddi debito tpe s; q̄ exigit rectitud' v̄tu
 tis. **¶** **¶** Ad secūdū dīcēdū q̄ feruor volūtatī
 nō ē v̄tuosus si non sit rōne ordinat'. ⁊ iō si
 aliq̄s ex feruore ai p̄occupet debitū tps non
 erit laudādu. **¶** **¶** Ad tertū dīcēdū q̄ h̄nciā
 etiā sunt opportuno tpe danda. ⁊ tūc non ē

āplius tardādū cū opportunū tps aduenerit
 ⁊ idē etiā obseruari oportet i beneficiorum
 recōpensatione.

Ad quintum sic pro

cedit. **¶** Videt q̄ beneficiū recōpensatio nō
 sit attēdēda s; m affectū h̄nciāti: s; s; m effec
 tū. **¶** Recōpensatio. n. beneficijs debet. s; h̄nci
 ciū i effectu cōsistit vt ipsū nomē sonat. q̄ re
 cōpensatio debz attēdi s; m effectu. **¶** **¶** gra
 tia q̄ recōpensat h̄nciā ē ps iusticie. s; iusticia
 respicit eq̄litate dati ⁊ accepti. q̄ in grāz re
 cōpensatōe attendendus ē magi effectu q̄
 affect' h̄nciāti. **¶** **¶** Null' p̄t attēdē ad
 id q̄d i grat. s; solus deus cognoscit iteriorē
 affectū. q̄ nō p̄t fieri grē recōpensatio s; m af
 fectū. **¶** **¶** S; ē q̄d Seneca dicit i p̄ d h̄nci c
 Nonūq̄ magi nos obligat q̄ dedit pua ma
 gnifice q̄ exigū tribuit s; libet'. **¶** **¶** di
 cēdū q̄ recōpensatio h̄nci c p̄t ad tres vir
 tutes p̄tinere. s; ad iusticiā: ad grāz: ⁊ ad ami
 citiā. **¶** **¶** Ad iusticiā q̄dē p̄tinet q̄n recōpensatio
 habet rōnem debiti legalis sicut i mutuo et
 alijs huiusmōdi. ⁊ i tali recōpensatio debet at
 tēdi s; m quātitate dati. **¶** **¶** Ad amicitia' at p̄tinet
 recōpensatio h̄nci c. ⁊ s; m ad virtutē grē s; m
 q̄ habet rōnē debiti moral'. alit' tñ ⁊ alit'. nā
 in recōpensatiōe amicitie oportet respectuz
 h̄ri ad amicitie cām. vnde i amicitia vtilis d
 bet recōpensatio fieri s; m vtilitate quā q̄s
 ex beneficio consecut' ē. i amicitia autē hōe
 sti debet i recōpensatōe h̄ri respectus ad elec
 tionē siue ad affectū dantis: q̄ h̄nci c p̄cipue re
 grit' ad v̄tutē vt dī i. 8. ethicoꝝ. ⁊ s; m q̄ grā
 respicit h̄nciū s; m q̄ ē gratis ip̄sū: q̄d q̄dē
 p̄tinet ad affectū. iō etiā grē recōpensatio at
 tēdit magis affectū dantis q̄ effectu. **¶** **¶** Ad
 p̄mū q̄ dīcēdū q̄ ois actus moralis ex volū
 tate depēdet. vñ h̄nci c s; m q̄ ē laudabile
 put ei grē recōpensatio debet: māliter q̄dē
 consistit i effectu: s; s; m formalr ⁊ p̄cipaliter in
 volūtate. **¶** **¶** Un Seneca dicit i p̄ d h̄nci cys. H̄nci
 cū nō i eo q̄d sit aut dat' cōsistit: s; i ipso dā
 tis aut faciētis aiō. **¶** **¶** Ad secūdū dīcēdū q̄
 grā ē ps iusticie nō q̄dē sic spēs generis s; p̄
 quādā reductōez ad gen' iusticie vt s; dicitū
 ē. vñ nō oportet q̄ eadē rō debiti attēdat' in
 vtraq; virtute. **¶** **¶** Ad tertū dīcēdū q̄ affectuz
 hois p̄ se quidē solus deus videt s; s; m q̄ per
 aliq̄ signa manifestat' p̄t etiā ip̄m hō agno
 scere. ⁊ h̄ mō affect' h̄nciāti cogit' ex ip̄o

modo q̄ beneficiū retribuif. puta q̄a gaudēter:
et p̄mpte aliquis beneficiū ip̄edit.

Ad sextum sic proce

dit. **V**idetur q̄ nō oporteat aliquē plus exhibe
re in recōpensationē q̄ suscepit in beneficio
Quibusdā. n. sicut parētib⁹ nec etiā in eq̄līs
recōpensationē fieri pōt: sicut pl̄s dicit i 8.º ethi
cor. sed v̄tus nō conat̄ ad ip̄ossibile. nō ḡ grē
recōpensationē tēdit ad aliqd̄ mai⁹. **S**i aliq̄s
plus recōpēsat q̄ i beneficio accepit ex h̄ ip̄so
q̄si aliqd̄ de nouo dat. sed ad beneficiū d̄ nouo
datū tenet hō gr̄a recōpēsat. ḡ ille q̄ primo
beneficiū dederat tenebit aliqd̄ mai⁹ recōpēsa
re: et sic p̄cederet i infinitū. sed virt⁹ nō cona
tur ad infinitū: q̄a infinitū aufert nām boni vt
d̄r in 2.º metaph. ḡ grē recōpēsatō nō debet
excedere acceptū beneficiū. **I**usticia in
eq̄litate consistit: s̄ mai⁹ ē ḡdā equalitatis ex
cessus. cū q̄ i qualibet v̄tute excessus sit viti
osus. videtur q̄ recōpēsatō aliqd̄ mai⁹ accepto
beneficio sit vitiosū et iusticie oppositū. **S**ed
3.º ē qd̄ pl̄s dicit i 5.º ethicor. Refamulari opoz
tet ei q̄ gr̄a n̄ fecit et rursū ipsū recipere: quod.
q̄des sit dū aliqd̄ mai⁹ retribuif. ḡ recōpēsa
tio debet tendere ab h̄ q̄ aliqd̄ mai⁹ faciat.

Rō dicēdū q̄ sicut dictū est recōpensationē
grē respicit beneficiū s̄m voluntatē beneficiēt
i q̄ qd̄ p̄cipue hoc cōmēdabile videtur q̄ gr̄tis
beneficiū oritur: ad qd̄ nō tenebat: et iō q̄ bene
ficiū accepit ad hoc obligat̄ ex debito hone
statis vt similit̄ aliqd̄ gratis ip̄edit. nō autē
videtur gratis aliqd̄ ip̄edere nisi excedat quāti
tatē accepti beneficii: q̄a q̄s diu recōpēsat min⁹
vel equale nō videtur facere gratis: s̄ reddē
quod accepit. et iō grē recōpēsatō sp̄ tendit
vt p̄ suo posse aliqd̄ mai⁹ retribuatur. **A**d p̄
mū ḡ dicēdū q̄ sicut dictū ē: in recōpēsatōe
beneficiū magis ē cōsiderāndus affect⁹ q̄ effect⁹.
si ḡ cōsideremus effectū beneficii qd̄ fili⁹ a parē
tib⁹ accepit. s. eē et viuere. nihil equale fili⁹ re
cōpēsatōe pōt vt pl̄s dicit. si autē attēdamus ad
ipsā voluntatē dantis et retribuētis sic pōt fili
us aliqd̄ mai⁹ p̄si retribuere vt Seneca dicit
i 3.º de beneficiis: s̄ tñ nō pōt sufficere ad gr̄ti
tudine recōp̄nsandi voluntas. **A**d secūdū
dicēdū q̄ debitū gr̄itudinis ex caritate deriuat̄
ē quāto plus soluit̄: tanto magis debetur s̄m
illud ad R. o. 13.º. Neminī quēq̄s debeatis nisi
vt inuicē diligatis. et iō nō ē incontinentiē si
obligatio gr̄itudinis inestimabilis sit. **A**d

tertū dicēdū q̄ sicut in iusticia q̄ ē virtus car
dinalis attēdit equalitas reposita i gratitudine at
tēdit equalitas voluntatū vt. s. sicut. ex p̄mpti
tudine voluntatis beneficiū aliq̄s exhibuit ad qd̄
nō tenebatur: ita etiā ille q̄ suscepit beneficiū
aliqd̄ supra debitū recōpēset.

Inde cōside

Orandū est de i gratitudine.
Et circa h̄ querit̄ quatuor. p̄
v̄t̄ i gratitudo sp̄ sit p̄ctm.
2.º v̄t̄ i gratitudo sit pecca
tū sp̄ale. 3.º v̄t̄ ois i gratitudo sit p̄ctm̄ morta
le. 4.º v̄t̄ i gratis sint beneficia subtrahēda.

Ad primū sic proce

ditur. **V**idetur q̄ i gratitudo nō sp̄ sit p̄ctm̄. Di
cit. n. Seneca i 2.º de beneficiis q̄ i grat⁹ ē qui
nō reddit beneficiū. sed quicq̄ aliq̄s nō possit̄ res
cōpēsatōe beneficii nisi peccādo. puta si auxilia
tus ē hōi ad peccādū. cū ergo abstinere a pec
cato nō sit p̄ctm̄: videtur q̄ i gratitudo nō sp̄ sit
p̄ctm̄. **S**ed ē peccatū ē i p̄tate peccatis: q̄
s̄m Aug. nullus peccat i eo qd̄ vitare nō pōt
s̄ quicq̄ nō ē in p̄tate peccatis i gratitudinem
vitare: puta cū nō hēat unde reddat. oblitio
etiā nō ē i p̄tate n̄ra. cū tñ Seneca dicit in 3.º
de beneficiis q̄ i gratissimus oisū ē q̄ oblitus
ē. ḡ i gr̄itudo nō sp̄ ē peccatū. **S**ed nō vide
tur recōpēsatōe q̄ nō vult aliqd̄ debere s̄m illō
apli ad R. o. 13.º. Neminī quēq̄s debeatis. sed
q̄ inuit̄ debet ingrat⁹ ē: vt Seneca dicit i 4.º d̄
beneficiis. q̄ nō sp̄ i gr̄itudo ē peccatū. **S**ed
3.º ē qd̄. 2. ad Thimod. 3.º i gratitudo conuume
ras alijs p̄ctis cū d̄r. Parētib⁹ nō obediētis:
ingr̄ti scelesti. **R**ō dicēdū q̄ sicut dictum ē:
debitum gratitudinis est quoddā debitū ho
nestatis quā virtus regit. ex hoc at̄ aliqd̄ ē
p̄ctm̄ q̄ repugnat virtuti: unde manifestū est
q̄ ois i gratitudo ē peccatū. **A**d p̄mū
ḡ dicēdū q̄ gr̄itudo respicit beneficiū. ille autē
q̄ alicui auxiliat̄ ad peccādū nō offert beneficiū
sed magis nocumētū: et iō nō debet gratiarū
actio ei nisi forte. p̄p̄ voluntatē si sit decept⁹
dum credidit adiutare ad bonū adiunxit ad
peccādū. et tūc nō debet talis recōpensationē:
vt adiunxerit ad peccādū: quia h̄ nō eēt recōpē
satōe bonū s̄ malū qd̄ trias gratitudini. **A**d
secūdū dicēdū q̄ null⁹. p̄p̄ ip̄otentia reddē
di ab i gratitudine excusat̄: ex q̄ ad debitū
gratitudinis reddēdū sufficit sola voluntas

quod est bonum et licitum. scilicet vindicta de hostibus est ex
 peccata a deo: dicitur enim Luc. 18: Deus non faciet
 vindictam electorum suorum clamatum ad se die ac
 nocte: quasi dicitur: imo faciet. quod vindicta non
 est pro se mala et illicita. **R**o. dicendum quod vindica
 tio fit pro aliquo penale malum istictum peccanti.
Est ergo in vindicatione considerandum vindicantis
 animus. Si enim eius intentio ferat principaliter in
 malum illi de quo vindicta sumitur et ibi quiescit: non
 est omnino licitum. quia delectari in malo alteri pertinet
 ad odium quod caritati repugnat quod omnes homines de
 bemus diligere. nec aliquis excusatur si malum in
 tendat illi quod sibi iniuste intulit malum: sicut non excu
 satus aliquis pro hoc quod odit se odietur: non enim debet
 homo in alium peccare pro hoc quod ille peccavit pro
 in ipsum: hoc enim est vincere a malo: sed propter
 ad Ro. 12: dicitur. Noli vincere a malo: sed vince in
 bono malo. Si vero intentio vindicantis fera
 tur principaliter ad aliquod bonum ad quod pervenitur
 pro pena peccatis: puta ad emendationem peccan
 tis: vel saltem ad cohibitionem eius et gerere aliorum
 et ad iusticie observationem et dei honorem: potest
 esse vindicta licita alijs debitis circumstantijs
 servatis. **A**d primum ergo dicendum quod ille qui sine
 ordine sui ordinis vindictam exercet in malos: non
 usurpat sibi quod dei est: sed videtur prae se sibi dimittere
 decessa. dicitur enim ad Ro. 13: de principe terreno. quod
 dei minister est vindex in ira eius qui male agit. si
 autem propter ordinem divine institutionis alijs vindi
 ctam exercet: usurpat sibi quod dei est. et ideo pec
 cat. **A**d secundum dicendum quod mali tolerantur
 a bonis in hoc quod ab eis propter iniurias patienter
 sustinetur sine quod oportet. non autem tolerant eos ut
 sustineant iniurias dei et proximorum: dicitur enim Criso
 stomus super Mattheum. In probris iniurijs esse quodammodo pa
 tiere laudabile est. iniurias autem dei dissimulare
 nimis est impii. **A**d tertium dicendum quod lex evan
 gely est lex amoris. ideo illis qui ex amore bonum op
 antur: quod solum prope ad evangelium pertinet non est ti
 mor: ideo dicitur pro penas: sed solum illis qui ex amo
 re non moventur ad bonum: quod si numero sint de
 ecclesia: non tamen merito. **A**d quartum dicendum quod in
 iuria qui inferuntur persone alicui quicquid redudat in de
 um et in ecclesiam. et tunc debet aliquis propria ini
 uria vlcisci: sicut per de Helia qui fecit ignem descen
 dere super eos qui venerant ad ipsum capiendum: ut le
 gitur 4. Regum. 1. et sicut Heliseus maledixit pu
 eris eius irridentibus: ut habetur 4. Regum. 2. et Silve
 ster papa excoicavit eos qui eum in exilium mi
 serunt ut habetur 23. quod 4. In quantum vero iniuria in aliquem
 illata ad eius personam pertinet: de ea tolerari debet

si expediat: habet enim modum. n. precepta patientie intelli
 genda sunt secundum preparationem animi: ut Augustinus dicit in
 libro de sermone domini in monte. **A**d quintum dicitur
 dicitur quod quoniam tota multitudo peccat est de ea vindi
 cta sumenda vel quantum ad totam multitudinem sicut
 Egyptum submersit in mari rubro persequen
 tes filios israel: ut habetur Exo. 14: et sicut sodomites
 perierunt vltiter. vel quantum ad magnam multitudinem
 vinis potest. sicut per Exo. 32: in pena eorum qui vitu
 lum adoraverunt. quicquid vero si speret multorum
 correctio: debet severitas vindicte exerceri in
 aliquos paucos principales quibus punitis ce
 teri treant. sicut omnes Numeri. 25: mandavit suspen
 dii populi principes pro peccato multitudinis. si autem non to
 ta multitudo peccavit sed pro parte tunc si prout ma
 li fecerint a bonis debet in eos vindicta exerce
 ri si tamen hoc fieri possit sine scandalo aliorum. ali
 oquin parcendum est multitudini et detrahendum se
 veritati. et eadem ratio est de principe quem sequitur
 multitudo: tolerandum enim est peccatum eius si sine sca
 dalo multitudinis puniri non possit: nisi forte
 esset tale peccatum principis quod magis nocet mul
 titudini vel spiritualiter vel temporaliter quam scandalo
 quod exinde oriret.

Ad secundum sic pro

cedit. **V**ides quod vindicta non sit spiritualis virtus
 ab alijs distincta. **S**ic enim remunerat boni pro
 his qui bene agunt: ita puniunt mali pro his qui male
 agunt. sed remuneratio bonorum non pertinet ad ali
 quam virtutem spiritalem: sed est actus comutative iusti
 cie. ergo pari ratione et vindicta non debet poni
 spiritualis virtus. **A**d actum illi non debet or
 dinari spiritualis virtus ad quem homo sufficienter dis
 ponitur per alias virtutes. sed ad vindicandum mala
 sufficienter disponitur homo pro virtute fortitudinis
 et pro zelum. non ergo vindicta debet poni spiritualis vir
 tus. **C**uiuslibet spirituali virtuti aliquod spirituale vi
 tium opponitur. sed vindicationi non videtur opponi ali
 quod vitium spirituale. ergo non est spiritualis virtus. **E**t
 est quod Tullius ponit eam partem iusticie. **R**o. dicendum
 quod sicut philosophus dicit in 2. ethicorum: aptitudo ad vir
 tutes inest nobis a natura. licet complementum virtutis sit
 per assuetudinem vel per aliquam aliam causam. unde per
 quod virtutes perficiunt nos ad persequendum obitum
 modo inclinatioes naturales continent ad ius naturale. et
 ideo ad quolibet inclinationem naturalem determinatam
 ordinat aliqua virtus spiritualis. est autem quedam spiritualis
 inclinatio nature ad remouendum nocivum
 unde et a naturalibus datur vis irascibilis separata a vi
 concupiscibili. repellit autem homo nocivum per hoc

ecclesia pdit cathedrā epālē. g̃ nō solū p peccato voluntario vidicta inferi. ¶ Ignorātia causat involuntariū. s̃z vindicta q̃nq̃ exercet in aliq̃s iqrantes: paruuli. n. sodomitaz licz haberēt iqrātiā iuicibilē: cū parētib⁹ tñ perierūt: ut legif̃ Hēn. 19. silic̃ etiā paruuli p pctō Datan z Abiron piter cū eis abforti sūt vt h̃r Nūeri. 16. bruta etiā aīalia q̃ carēt rōne iūssa sūt interfici p pctō amalechitaz: vt h̃r p̃ Regl. 15. g̃ vindicta q̃nq̃ exercet i involuntarios. ¶ Coactio maxime repugnat voluntario. sed aliquis qui timore coactus aliq̃ pctm̃ cōmittit: nō propter hoc reatu⁹ pene euadit. g̃ vidicta exercet etiā i involuntarios ¶ Amb. dicit sup̃ Lucā q̃ nauicula i qua erat Judas turbat. vñ z Petr⁹ q̃ erat firm⁹ meritis suis turbat alienis. s̃z Petr⁹ nō volebat pctm̃ Jude. g̃ q̃nq̃ involuntari⁹ punitur. ¶ S̃z d̃ q̃ pena debet pctō. s̃z oē pctm̃ est voluntariū vt dicit Aug⁹. g̃ in solos voluntarios exercēdaē vidicta. ¶ d̃ d̃ cū d̃ q̃ p̃a dupl̃r pōt cōsiderari. Vno⁹ fm̃ rōnem pene. et fm̃ hoc pena nō debet nisi pctō: q̃a per penas reparat equalitas iusticie inq̃tū ille q̃ peccat do nimis secutus ē suā voluntatē aliqd̃ s̃ suā voluntatē patif. vñ cū oē pctm̃ sit voluntari⁹z etiā originae vt s̃ habitū ē: cōsequēs est q̃ nullus punit hoc mō nisi p eo q̃ voluntarie factū est. Alio mō pōt cōsiderari pena i q̃tū ē medicina n̄ solū sanatiua pcti p̃teriti: s̃z etiā p̃seruatiua a pctō futuro vel etiā p̃motiua i aliqd̃ bonū. z fm̃ hoc aliq̃s in d̃ū punit sine culpa: nō tñ sine cā. Sciendū tñ q̃ nūq̃ medicina subtrahit mai⁹ bonū vt p̃moueat minus bonū: sic medicina carnalis nūq̃ cecat oculū vt sanet calcaneū. q̃nq̃ tñ infert nocu mētū in minorib⁹ vt meliorib⁹ auxiliū p̃stet. z quia bona spūalia sūt maxima bona. bona aut̃ tpalia sūt minima. iō q̃nq̃ punit aliquis i tpalibus bonis absq̃ culpa: cui⁹ modi sunt plures pene p̃ntis vite d̃mit⁹ inflicte ad hūiliatiōnē vel probatiōnē. nō aut̃ punit aliquis i spūalibus bonis sine p̃p̃ria culpa: neq̃ in p̃nti: neq̃ in futuro: q̃a ibi pene nō sūt medicie: s̃z cōsequūt spūalem d̃anatiōnē. ¶ Ad p̃mū g̃ dicendū q̃ vnus hō pena spūali nūq̃ punitur pro pctō alteri⁹: q̃a pena spūalis p̃ntis ad aīam fm̃ quā quilibet ē liber sui. Pena at̃ tēporali q̃nq̃ vn⁹ punit p pctō alterius triplici rōne. p̃ qdē q̃a vn⁹ hō tpaliē ē res alterius. z ita i pena ei⁹ etiā ip̃e punit: sic filij fm̃ corp⁹

sūt qdā res p̃ris. z sui qdā res d̃noy. Alio⁹ i q̃tū pctm̃ vnus deriuat in alterū vel p imitacionē: sicut filij imitant pctā parētū. et serui pctā d̃noy vt audacius peccet. ul p modū meriti: sicut pctā lubditorū merent pctōres prelātū fm̃ illud Job. 33. Qui regnare fac̃ hominē ypocritam propt̃ pctā ppli. vñ z p pctō David pplm̃ numerant ppl̃s isrl̃ punit⁹ est. vt h̃r. 2. Regl. vlt. siue etiā p aliquale cōsēū seu dissimulatiōem: sicut etiā in d̃ū boni sil punitūē tpaliē cū malif. q̃a eoy pctā nō redarguerunt vt Aug⁹ dicit in p̃ de ciui. dei. 3. ad cōmēdandū vnitatē hūane societatis ex qua vn⁹ debet p alio sollicit⁹ ēē ne peccet. z ad b̃testationē pcti d̃ū pena vni⁹ redundat i oēs quasi oēs essent vnū corpus vt Aug⁹ dicit d̃ pctō Achā. qd̃ aut̃ d̃ns dicit: visitans pctā parētū i filios i etiā z q̃rtā gnatiōem: magis videt ad miam q̃ ad seueritatē p̃tinere: dū n̄ statim vindictā adhibet: sed expectat i posterz vt vel saltē posteri corrigant. s̃z crescēt malicia posteroy q̃si necē ē vltionē i ferri. ¶ Ad secūdū dicēdū q̃ sicut Aug⁹ dicit: iudiciū hūmanū debet imitari d̃nū iudiciū in manifestis dei iudicijs q̃bus hoies spūaliē d̃anat p̃ p̃p̃o pctō. occulta vō dei iudicia q̃b⁹ tpaliē aliq̃s punit absq̃ culpa: non pōt hūanū iudiciū imitari: q̃a hō nō pōt cōprehendere horū iudiciy rōnes vt sciat qd̃ expediat vnicuiq̃ z iō nūq̃ fm̃ hūanū iudiciū aliq̃s debet puniti sine culpa pena flagelli vt occidat vt mutilet vel vberet. Pena aut̃ d̃ni punit aliq̃s etiā fm̃ hūanum iudiciū etiā sine culpa sed nō sine causa. z hoc tripliciter. Vno⁹ ex hoc q̃ aliq̃s inept⁹ reddif sine sua culpa ad aliqd̃ bonū h̃ndū vel cōsequēdū: sicut propt̃ vitijz lepre aliq̃s remouet ab administratiōe ecclie. z p̃p̃ bigamiā vel iudiciū sanguinis aliq̃s i pedif a sacris ordinib⁹. 2. q̃a bonū i quo d̃anificat non ē p̃p̃riū bonū s̃z cōe: sicut q̃ aliq̃ ecclia hēat epātū p̃tinet ad bonū toti⁹ ciuitatis nō aut̃ ad bonū clericoy tñ. 3. quia bonū vnus dependet ex bono alterius: sicut in crimine lese maiestatis fili⁹ amittit hēditatē p pctō parentis. ¶ Ad etiū dicēdū q̃ paruuli d̃no iudicio simul punitūē tpaliē cū parentibus. tñ q̃a sūt res parētū z i eis etiā parētes punitūē: tñ etiā q̃a h̃ i eoy bonū cedit: ne si reseruarēt eēt imitatores pat̃ne malicie. z sic g̃uiores penas mererēt. i bruta vō aīalia et quascūq̃ alias irrōnales creaturas vindicta

Quantus sic peccat

Quantus sic peccat
 non p̃ntis vite d̃mit⁹ inflicte ad hūiliatiōnē vel probatiōnē. nō aut̃ punit aliquis i spūalibus bonis sine p̃p̃ria culpa: neq̃ in p̃nti: neq̃ in futuro: q̃a ibi pene nō sūt medicie: s̃z cōsequūt spūalem d̃anatiōnē. ¶ Ad p̃mū g̃ dicendū q̃ vnus hō pena spūali nūq̃ punitur pro pctō alteri⁹: q̃a pena spūalis p̃ntis ad aīam fm̃ quā quilibet ē liber sui. Pena at̃ tēporali q̃nq̃ vn⁹ punit p pctō alterius triplici rōne. p̃ qdē q̃a vn⁹ hō tpaliē ē res alterius. z ita i pena ei⁹ etiā ip̃e punit: sic filij fm̃ corp⁹

exercet: q̄a p hoc puniſſt illi quoz ſūt. ⁊ itez
pp detestationē pcti. Ad q̄rtū dicēdū q̄
coactio timoris nō facit ſimplr iuoluntariū
ſz habet volūtariū mixtū vt ſ habitū ē.
Ad q̄ntū dicēdū q̄ B mō p pctō Jude ceteri
apli turbabant: ſicut p pctō vni puniſ mul
tudo ad vnitatē cōmendandā vt dictum ē

Deinde de ſide
Qrādum ē de vitate ⁊ virtus
oppositis. Circa vitate aut
q̄runt q̄tuor. p vtz vitas
ſit vritus. 2° vtz ſit ſpālis
vritus. 3° vtz ſit ps iuſticie. 4° vtz magis
declinet in minus.

Ad primū sic proce

dit. Videt q̄ veritas nō ſit virtus. Prima. n
vritū ē fides cui obiectū ē vritas. cū ḡ obm
ſit prius habitu ⁊ actu. videt q̄ veritas nō ſit
vritus ſz aliqd p̄us vritute. 2° Siē p̄bs dic̄ i
4° ethicoz. ad vritatē p̄inet q̄ aliqs vritatē
extrema circa ſeipſū. ⁊ neq; maiora neq; mi
nora. ſz nō ſp̄ ē laudabile: neq; in b̄nif: q̄a
vt d̄r p̄. 27. Laudet te alien⁹ ⁊ nō os tuum
nec etiā i malis: q̄a ſ quofdā d̄r Ysa. 3. Pec
catū ſuū q̄ſi ſodoma p̄dicauerūt nec abſcon
derūt. ḡ veritas nō ē virtus. 3° Siē p̄bs dic̄ i
aut ē theologica aut intellectualis aut moral.
ſz veritas n̄ ē virtus theologica: q̄a nō habz
deū p̄ obo: ſz res tpales: dic̄ n. Tull⁹ q̄ veri
tas ē p̄ quā ſimitata ea q̄ ſūt aut fuerunt aut
futura ſūt dicūt. ſilic̄ etiā nō ē virt⁹ intellectu
alis: ſz finis eaz. neq; etiā ē vritus moral: q̄a n̄
oſſit in medio int̄ ſupflūū ⁊ d̄nūtū: quāto
n. aliqs plus dic̄ verū tāto melius ē. ḡ vritas
nō est virtus. 4° Siē p̄bs dic̄ i. 2° ⁊ 3° ethi
coz ponit veritatē int̄ cet̄as virtutes. R^o di
cēdū q̄ veritas duplr accipi p̄t. Uno^o ſm
q̄ veritate aliqs dic̄ verū. ⁊ ſic veritas nō ē
virtus: ſz obm vel finis vritutis: ſic. n. accepta
veritas nō ē habit⁹ q̄ ē genus vritutis: ſz equa
litas q̄dā int̄ lect^o vel ſigni ad rē intellectā
⁊ ſignatā. vel etiā rei ad ſuā regulā vt i p̄mo
habitū ē. Alio^o p̄t dici veritas q̄ aliqs verū
dic̄ ſm q̄ p̄ eā aliqs d̄r verax. ⁊ talis vritas
ſiue veracitas necē eſt q̄ ſit virtus: q̄a B̄ ipm
q̄d ē dicere verū ē bon⁹ actus virtus aut̄ eſt
q̄ bonū facit h̄ntē. ⁊ opus eius bonū reddit.
Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ rō illa p̄cedit de ve
ritate p̄mo modo dicta. Ad ſecūdū dicē

dum q̄ vritati id q̄d ē circa ſeipſū inq̄rū eſt
oſſio veri ē bonū ex gnē. ſz hoc nō ſufficit
ad hoc q̄ ſit virtutis actus: ſz ad B̄ requir̄ q̄
vritus debet̄ circumſtantys veſtiat: q̄ ſi non
obſeruet̄ erit actus vitioſus. ⁊ ſm B̄ vitioſus
ē q̄ aliqs ſine debita cā laudet ſeipſū etiā d̄
vero. vitioſū ē etiā q̄ aliqs pctm̄ ſuū publicz
q̄ſi ſe d̄ B̄ laudādo vel q̄lit̄ cūq; iutilit̄ manife
ſtādo. Ad ſc̄tū dicēdū q̄ ille q̄ dic̄ vtz pro
fert aliqua ſigna oſormia reb^o. ſ. vel v̄ba vel
aliq̄ facta extiora aut quaſcūq; res extiores
circa h^o mōi aut̄ res ſūt ſole vritutes morales
ad q̄s etiā p̄inet vritus extioz mēbroz ſm q̄
ſit p̄ ipiū volūtatis. vñ veritas volūtatis nō ē
virtus theologica neq; intellectual: ſz moral.
Eſt aut̄ i medio int̄ ſupflūū ⁊ d̄nūtū duplr.
vno q̄d ē mō ex pte obiecti. alio^o ex pte actus
Ex pte q̄d obiecti: q̄a verū ſm ſuā rōnē im
portat quādā equalitatē. equale autē eſt me
diū int̄ mai^o ⁊ min^o. vñ ex hoc ipſo q̄ aliquis
dic̄ vtz de ſeipſo mediū tenet i int̄ eū q̄ ma
iora dic̄ de ſeipſo. ⁊ int̄ eū q̄ minora. Ex p
te aut̄ actus mediū tenet inq̄rū verū dic̄ q̄
oportet ⁊ ſm q̄ oportet. ſupflūū aut̄ d̄nūtū
illi q̄ iportune ea q̄ ſua ſūt manifeſtat. defec
tus aut̄ oſpet̄ illi qui occultat q̄n manifeſta
re oportet.

Ad ſecūdum sic pro

cedit. Videt q̄ veritas non ſit ſpālis virtus
Terū. n. ⁊ bonū cōuertit̄. ſz bonitas non eſt
ſpālis virtus: gn̄ino ois virtus ē bonitas: q̄a
bonū facit h̄ntē. ḡ veritas nō ē ſpālis virtus
3° Siē p̄bs dic̄ i. 2° q̄d ad ipſū hoies p̄ti
net ē actus veritatis de qua nūc loq̄mur. ſz
B̄ p̄inet ad quālibz vritutē: q̄libz. n. virtutū ha
bitus manifeſtat p̄ p̄puz actū. ḡ vritas nō eſt
ſpālis vritus. 4° Siē p̄bs dic̄ i. 2° q̄d quā ſ rec
te viuūt d̄ qua d̄r Ysa. 38. Memento queſo
quō ambulaueri corā te in veritate ⁊ i corde
p̄fecto. ſz q̄libet vritute recte viuūt: vt p̄z p̄ dif
ſinitionē vritutis ſ poſitā. ḡ veritas nō ē ſpā
lirt^o. 5° Siē p̄bs dic̄ i. 2° q̄d veritas videt̄ idē eē ſimplicita
ti: q̄a vtriq; opponit̄ ſimulatio. ſz ſimplicitas
nō ē ſpālis vritus: q̄a facit itentionē rectā q̄d
regrit̄ i ois virtute. ḡ etiā vritas nō ē ſpā
lirt^o. 6° Siē p̄bs dic̄ i. 2° ethicoz cōnumerat̄ alijs vir
tutibus. R^o dicēdū q̄ ad rōnē virtutū hui
mane p̄inet q̄ op^o hois bonū reddat. vñ vbi
i actu hois iuenit̄ ſpālis rō bonitatis: necē ē
q̄ ad B̄ diſpoſat hō p̄ ſpāle vritutē. cū at bonū

fm Aug. i li° de natura boni consistit in ordine
 necesse est spale rone boi considerari ex determina
 to ordine. e aut' gda spalis ordo fm q extio
 ra nra vel verba v' facta debite ordinant ad
 aliqd sicut signu ad signatu. r ad hoc pficif
 ho p virtute veritatis. vñ manifestu e q ve
 ritas e spalis virt'. ¶ Ad pmu g dicendum q
 ver' r bonu subiecto quide' ouertunt: ga oe
 veru e bonu r oe bonu e veru. sz fm ronez i
 uice se excedut: sicut intellect' r volutas i uice
 secludut. na intellect' intelligit volutate r ml
 ta alia. r volutas appetit ea q p'inet ad intel
 lectu. r multa alia. vñ ver' fm rone' p'pria q e
 pfectio intellectus e quoddā p'culare bonu
 inq'ntu appetibile quoddā e. r sicut bonu fm
 p'pria rone' put e finis appetit' e quoddā ve
 ru inq'ntu e qddā intelligibile: quia g virtus i
 cludit rone' bonitatis: pot esse q veritas sit
 spalis virtus: sicut veru e spale bonu. no aut
 pot esse q bonitas hois sit spalis virtus: cuz
 magis fm rone' sit gen' virtutis. ¶ Ad secu
 du dicendu q habitus virtutis r vitioz sorti
 utur spem ex eo qd e p se itentū: no at ab eo
 qd e p accis r pter intentioes. q aut aliquis
 manifestat qd circa ipm e: p'inet qd ad vir
 tute veritatis sicut p se itentū. ad alias at vir
 tutes pot p'nerere ex se qn' i pter pncipale i
 tentioes. fortis. n. intendit fortit' agē. q autē
 fortit' agēdo aliqs manifestet fortitudinem
 quā habz: hoc se q' p' pter ei' pncipale inte nti
 onē. ¶ Ad ttiu dicēdu q veritas vite e veri
 tas scdm quā aliqd est veru: si veritas scdm
 quā aliqs dic' veru. d' aut vita vera sic r qli
 bet alia ref ex hoc q attigit suā regulā r mē
 surā. f. oīnā legē p cui' conformitate' rectitudi
 nē hz. r talis veritas siue rectitudo cois est
 ad quālibet virtutē. ¶ Ad ttiu dicenduz q
 simplicitas d' p oppositū duplicitati qua. f.
 aliqs aliud habet i corde. r aliō ostēdit exti'
 r sic simplicitas ad hāc virtutē p'inet. fac at
 itentionē rectā nō qdez directe: ga hoc per
 tinet ad omnē virtutē. sz excludendo dupli
 citatē q hō vñ p'ndit r aliud itendit.

Ad tertiu sic proce

dif. ¶ Videl' q veritas nō sit pars iusticie. Iu
 sticie. n. p'p'iu eē videt q reddat alteri debi
 tū. sz ex hoc q aliqs dic' uer' nō videt alii de
 bitū reddere: sic fit i oibus hmissis iusticie p
 tib'. g veritas nō est ps iusticie. ¶ P. Veri
 tas p'inet ad intellectū. iusticia aut est i volū

tate ut s habitū est. g veritas nō e ps iusticie.
 ¶ P. Triplex distinguit veritas scdm Jero.
 f. veritas vite r veritas iusticie r veritas doc
 trine. sz nulla istaz e ps iusticie. nam veritas
 vite p'inet in se oēm virtutē ut dictū e. veri
 tas aut iusticie est idez iusticie. vñ nō est ps
 ei'. veritas aut doctrine p'inet magis ad vir
 tutes intellectuales. g veritas nullo modo e ps
 iusticie. ¶ Sz e q Tullius ponit veritatem
 inē pres iusticie. ¶ R. dicēdu q sicut s dic
 tū e: ex hoc aliq' v'us iusticie anectit sicut se
 cūdaria pncipali q p'iz quide' cū iusticia cō
 uenit: p'rim aut deficit ab eius pfecta ratioe.
 ¶ Virt' aut veritatis uenit quide' cū iusticia
 i duob'. ¶ Uno quide' mō in b' q e ad alterū
 manifestatio. n. quā dixim' esse actū verita
 tis e ad alterū: inq'ntū. f. ea q circa ipm sunt
 vñ hō alii manifestat. ¶ Alio inq'ntū iusticia
 e q'litatē quādā i reb' constituit. r b' etiā fac' v'
 tus veritatis: adequat. n. signa reb' extitibus
 circa ipm. Deficit at a p'pria rone' iusticie q'ntū
 ad rone' debiti: nō. n. b' virt' attēdit debitū le
 gale qd attēdit iusticia: sz potius debitū mo
 rale inq'ntū. f. ex honestate vñ hō alii debz ve
 ritatis manifestatōes. vñ veritas e ps iusticie
 inq'ntū anectit ei sicut virtus secūdaria pnci
 pali. ¶ Ad pmu g dicēdu q ga hō e aial so
 ciale: nālic vnus hō debz alii id sine q socie
 tas hūana seruari nō possit. nō at possēt ho
 mines ad iuicē viuē nisi sibi iuicē crederēt
 tanq' sibi iuicē veritatē manifestātib'. r id v'
 tus veritatis aliq' mō attēdit rōnem debiti.
 ¶ Ad secūdu dicēdu q veritas fm q est co
 gnita p'inet ad intellectū. sz hō p p'pā volūta
 tem p quā vñ r habitib' r mēbz p'fert ex
 tiora signa ad vitatē manifestādā. r fm hoc
 manifestatio veritatis e act' volūtat'. ¶ Ad
 ttiu dicēdu q veritas de qua nūc loquimur
 differt a veritate vite ut dictū e. Veritas aut
 iusticie d' duplicif. ¶ Uno fm q ipsa iusticia
 e rectitudo qdā regulata fm regulaz dīne le
 gis. r fm hoc differt veritas iusticie a vitate
 vite: qā veritas vite e fm quā aliqs recte vi
 uit i seipso. veritas aut iusticie e fm q aliqs
 rectitudinē legis i iudicys q sūt ad alter' ser
 uat. r scdm hoc veritas iusticie nō p'ntz ad vi
 tatē: de qua nūc loqmur: sic nec veritas vite.
 ¶ Alio itelligi pot veritas iusticie scdm q ali
 qs ex iusticia veritatē manifestat: puta cū ali
 qs i iudicio vitatē cōfite' aut verū testionuz
 dicit. r b' veritas e qdā p'cularis act' iusticie

z nō ptinet directe ad hāc veritatē de q̄ nūc loq̄mur: ga. s. i. hac manifestatiōe vitatis p̄ncipalī hō itēdit ius suū alīi reddere. Unde p̄h̄s in 4.º ethicoꝝ de hac v̄tute deīminās dīc̄. Nō de iudicio in cōfessiōib⁹ dīcim⁹ neq̄ q̄cūq̄ ad iusticiā uel iusticiā tendūt. v̄tāl aut doctrine cōsistit ī quadā māifestatiōe verbor̄ de q̄bus ē scīa. vñ nec ista veritas direc te ptinet ad hāc v̄tutē: s̄z solū veritas q̄ aliq̄s z vita z sermone talē se demōstrat qualē ē. et nō alia q̄s circa ipsū sūt: nec maiora nec miora. verūtū q̄a moralia ī q̄s sūt a nob̄ coḡnita circa nos sūt z ad nos ptinēt: s̄m hoc veritas doctrine pōt ad hāc v̄tutē ptinē. z q̄cūq̄ alia v̄tās q̄ q̄s māifestat v̄bo l̄scō q̄d coḡscit

Ad quartuz sic proce

dī. Videt q̄ virtus veritatis nō declinet in min⁹. Sic. n. aliq̄s dīcēdo mai⁹ iurrit falsitatem: ita z dīcēdo min⁹. nō. n. maḡ est falsus q̄tuor eē q̄nc̄ q̄s q̄tuor esse tria. s̄z de falsū ē scōm se malū et fugiēdū ut p̄h̄s dīc̄ ī 4.º ethi corū. q̄ veritatis virtus nō plus declinat ī minus q̄s ī mai⁹. ¶ P. q̄ vna virtus maḡs declinat ad vñū extremū q̄s ad aliud: contigit ex hoc q̄a virtutis mediū ē p̄p̄inqui vñi extremo q̄s alīi: sic fortitudo est p̄p̄inq̄oz audacie q̄s timiditati. s̄z veritatis mediū n̄ ē p̄p̄inq̄ vñi extremo q̄s alīi: ga veritas cū sit eq̄litas q̄dā: ī medio p̄ctualī cōsistit. q̄ veritas n̄ maḡs declinat ī minus. ¶ P. In minus videt a veritate recedere q̄ veritatem negat veritati aliq̄d subtrahēs. ī mai⁹ aut q̄ veritati aliq̄d supaddit. s̄z maḡs repugnat veritati q̄ veritate negat q̄s q̄ supaddit: q̄a veritas nō cōpatit̄ secū negationē veritatis. cōpatit̄ aut̄ secuz supadditiones. q̄ videt q̄ veritas maḡs obeat declinare ī mai⁹ q̄s ī min⁹. ¶ S̄z ē q̄d p̄h̄s dīc̄ ī 4.º ethicoꝝ q̄ hō s̄m hāc v̄tutē maḡs vero declinat ī min⁹. ¶ R. dīcēdū q̄ declinare ī min⁹ a veritate cōtingit duplicit̄. Unoº af firmādo: puta cū aliq̄s nō manifestat totum bonū q̄d ī ipso ē: puta scīaz uel scītarē ul̄ ali quid h̄mōi q̄d sit sine p̄iudicio veritati: ga ī maiori etiā ē min⁹. z s̄m hoc h̄ virt⁹ declinat ī minus: h̄. n. vt p̄h̄s dīc̄ ibidē videt eē prudētius p̄p̄ onerosas supabū dātias: hoīes. n. q̄ maiora d̄ seip̄s dīcūt q̄s sint: sūt alyis onerosi q̄s excellē alios volētes. hoīes aut̄ qui miora de seip̄s dīcūt: gratiosi sūt q̄s alyis cōdescēdētes p̄ quadā moderationē. Vñ ap̄s

dīc̄. 2. ad Cor. 12. Si voluero gloriari: n̄ ero isipiens: veritatem. n. dīcāz: parco aut̄: ne q̄s me existimet supra id q̄d videt in me aut audit aliquid ex me. Alioº pōt aliquis declinare ī min⁹ negādo. s̄. ut neget sibi iesse q̄d iest z sic nō ptinet ad hāc v̄tutē declinare ī minus: ga p̄ hoc icurret falsū. z tñ hoc ipsū eff̄z min⁹ repugnās veritati nō q̄dē s̄m p̄p̄riā rōnē veritatis s̄z scōm rōnē prudentie q̄s oportet saluari ī oib⁹ virtutib⁹: maḡ. n. repugnat prudētie. ga piculosius ē z onerosi⁹ alyis q̄ aliquis existimet uel iacet se h̄re q̄d n̄ habz q̄s q̄ nō existimet uel dicat se nō h̄re q̄d hz. Et p̄ hoc p̄z mīlio ad obiecta.

Unde fide

Orandū ē de vitys oppositis veritati. Et p̄ de mendacio. 2º de simulatiōe siue rpo cr̄ si. 3º de iactātia z opposito vitio. Circa mendaciū q̄rū q̄tuor. p̄ vtz mendaciū sp̄ opponat veritati q̄s cōtinens falsitates. 2º de specieb⁹ mendacy. 3º vtz mendaciū sp̄ sit pct̄n. 4º vtz sit pct̄n mortale.

Ad primuz sic proce

dī. Videt q̄ mendaciū nō sp̄ opponat veritati. Opposita. n. nō p̄nt esse simul. s̄z mendaciū simul pōt esse cū veritate: qui. n. verū loquit̄ q̄d falsū esse credit: mentit̄ ut Aug⁹ dīc̄ ī l̄º 3º mendaciū. q̄ mendaciū nō opponit veritati. ¶ P. Virt⁹ veritatis nō solū cōsistit ī verbis: s̄z etiā ī factis: quia scōm p̄h̄m in 4.º ethi corū scōm hanc v̄tutēz aliq̄s veruz dīc̄ et ī sermōe et ī vita. s̄z mendaciū cōsistit solū ī verbis: d̄. n. q̄ mendaciū est falsa uocis significatio. sic q̄ videt q̄ mendaciū nō directe opponat v̄tuti veritatis. ¶ P. Aug⁹ dīc̄ ī l̄º 3º mendaciū q̄ culpa mentietis ē fallēdi cupiditas. s̄z h̄ nō opponit veritati s̄z maḡs benivolētie vel iusticie. q̄ mendaciū nō opponitur v̄tuti. ¶ S̄z ē q̄d dīc̄ Aug⁹ ī l̄º 3º mendaciū. Nemo dubit̄z mētiri eū q̄ falsū enūciat cā fallēdi: q̄ p̄p̄ enūciatio falsi cū voluntate ad fallēdū plata māifestū ē mendaciū. s̄z h̄ op pōit̄ v̄tuti. q̄ mendaciū veritati opponit̄. R. dīcēdū q̄ act⁹ moral̄ ex duob⁹ sp̄em sortit̄. s̄. ex obo z ex fine. nā finis ē obin volūtati ē p̄mū mouēs ī moralib⁹ actib⁹. potētia aut̄ a voluntate mota hz suū obm q̄d ē p̄p̄z obm volūtary act⁹. z se hz ī actu volūtati ad finē

opinari aliqđ falsuz afferi: nec qđ scriptores eaz mendaciū dixerint: qđ periret fidei certitudo qđ auctoritati sacre scripture ininit. in h̄ vero qđ i euāgelio t̄ i alijs scripturis sacrif verba aliqđ diuersimode recitat nō ē mēdaciū. **Un̄ Aug^o dic̄ i li^o de cōsensu euāgelistaz** Nullo mō laborandū eē iudicat qđ pudentē itelligit ipsas sn̄as eē necias cognoscēde veritati quibuslibet verbis fuerit explicatē. t̄ i hoc apparet vt ibidē subdit: nō debere nos arđitari mentiri quēqđ si plurib^o reminiscētib^o rē quā audiērt vel viderūt nō eodē mō atq; eisdē verb^o eadē res fuerit idicata. **Ad secūdu dīcēdu qđ obstetrices nō sūt remūerate p mēdaciō: s; p timore dei t̄ beniuolentia et qđ pcessit mēdaciū.** **Un̄ signāf d̄r. Exo. p.** Et qđ timuerūt obstetrices deū: edificauit illis domos. mēdaciū vero postea sequēs n̄ fuit meritozū. **Ad t̄tiū dō qđ in sacra scriptura vt Aug^o dic̄ inducūt aliquoz gesta qđ exēpla pfecte v̄tutis de qđbus nō ē estimandū eos fuisse mētitos: si qua t̄ i eoz dicta apparet qđ mēdacia videāt: itelligendū est ea figuratiū t̄ ppheticē dicta eē.** **Un̄ Aug^o dic̄ i li^o mēdaciū.** **Credendū ē illos hoīes qui ppheticis t̄pib^o digni auctoritate fuisse comozāf: oia qđ scripta sūt de illis ppheticē gessisse atq; dixisse.** **Abrahā t̄ i vt Aug^o dic̄ in qđ st̄tib^o sup̄ Hen̄. dicēs Saram eē suā sorozē veritatē voluit celari. t̄ nō mendaciuz dici soroz. n. dicitur quia filia fr̄is erat. vñ et ipse Abrahā dic̄ Hen̄. 20. Vere soroz mea est filia p̄ris mei t̄ nō m̄ris mee filia: qđ. s. ex p̄re p̄ris qđ attinebat.** **Jacob vero mystice dixit se eē Isaac p̄mogenitū Ysaac: qđ videlicz p̄mogenita illi^o de iure ei debebāt. vsus autē ē h̄ mō loquēdi p sp̄m̄ pphie ad designādū mysterium: qđ videlicz minor ppls. s. gentiliū substituentus erat i locū p̄mogeniti. s. i locū iudeozū. qđā vero cōmēdantur i scriptura nō pp̄ pfectā virtutē: s; pp̄ quādā virtutis indolē. s. qđ apparebat in eis aliqs laudabil affect^o ex qđ mouebāt ad qđā idēbita faciēda. t̄ h̄ mō Judith laudaf: nō quia mētita ē. **Holoferni s; pp̄ affectū quē habuit ad salutē ppli pro qđ piculis se exposuit. q̄uis etiā dici possit qđ v̄ba ei^o veritatē h̄nt s̄m̄ aliqūē mysticū itellectum.** **Ad quartū dīcēdu qđ mēdaciū nō solū habz rōnē pcti ex dāno qđ iferf. primo s; ex sua inordinatiōe ut dictū ē. nō licet at aliqđ illicita vti s̄ozdiatiōe ad ipediēdu nocu****

mētū t̄ defectus alioz. sicut non licet furari ad h̄ qđ hō ekyam faciat: nisi forte i cāu necessitatis i qđ oia sūt coia. t̄ iō nō ē licitū mēdaciū dicē ad hoc qđ aliqs aliū a qđcūq; piculo liberet: licet t̄ i veritatē occultare p̄udē sub aliqua dissimulatiōe ut Aug^o dic̄ i libro mēdaciū. **Ad gntū dīcēdu qđ ille qđ aliqđ p̄mittit si habeat aiuz faciēdi qđ p̄mittit n̄ mētif: qđ nō loqur̄ i id qđ gerit i mente. si vero nō faciat qđ p̄misit tūc vidēf̄ ifideliter agē p hoc qđ aiuz mutat. P̄d̄ t̄ i excusari ex duobus. Uno si p̄misit id qđ manifeste ē illicitū: qđ p̄mittēdo peccauit. mutādo autē p̄positū bene facit. Alio si sūt mutata cōditiōnes p̄sonaz t̄ negocioz ut Seneca dic̄ in li^o de b̄nificijs: ad hoc qđ hō teneat̄ facere qđ p̄misit: requir̄ qđ oia i mutata p̄maneat. aliqñ nec fuit mēdaciū i p̄mittēdo qđ p̄misit qđ hēbat i mēte subitellec̄t̄ d̄bitis cōditōibus. nec etiā ē ifidelis nō iplēdo qđ p̄misit: qđ eedez cōditōes nō extāt. vñ t̄ apls nō ē mentit^o qđ n̄ iuit Corinthū qđ se iturū eē p̄miserat ut d̄r. t̄ ad Cor̄. p. t̄ hoc pp̄ ipedimēta qđ supuener̄t.** **Ad sextū dīcēdu qđ opatio aliqua pōt cōsiderari dupl̄r. vno mō s̄m̄ scipfaz. alio mō ex p̄te op̄tis. mēdaciū qđ iocosū ex ipso genere opis h̄z rōnē fallēdi: q̄uis ex intentiōe dicētis nō dicat ad fallēdu: nec fallat ex modo dicēdi. nec ē filē d̄ ypholicas aut qbuscūq; figuratiuis locutionib^o qđ i sacra scriptura iueniūtur: qđ sic Aug^o dic̄ i libro mēdaciū. q̄cqd figuratiue fit aut d̄r nō ē mēdaciū: ois. n. enūciatio ad id qđ enūciat referēda ē. oē at figuratiue aut factū aut dictū hoc enūciat qđ significat eis quibus itelligendū platū ē** **Ad quartuz sic proce** **dīf.** **Videtur qđ oē mēdaciū sit pctm̄ mortale: d̄r. n. i ps. Perdes oēs qđ loquūt̄ mēdaciū t̄ Sap. p. Os qđ mētif occidit aiuz. s; p̄ditō t̄ mors aie non ē nisi p pctm̄ mortale. qđ oē mēdaciū ē pctm̄ mortale. P̄. Oē qđ est i p̄ceptū decalogi ē pctm̄ mortale. s; mēdaciū ē i hoc p̄ceptū decalogi: Nō falsū testimoniū dices. qđ oē mēdaciū ē pctm̄ mortale.** **P̄. Aug^o dic̄ i p̄ de doctrina xp̄iana. Nemo mētis in eo qđ mētif suat fidē. nā h̄ vtiq; vult vt cui mētif si dē sibi habeat: quā t̄ i ei mentiēdo nō seruat. ois autē fidei violator: siquē nullus aut d̄r fidei violator vel iniqu^o ppter pctm̄ veniale. qđ nullum mēdaciū est pctm̄**

Quinde fide
radū ē d' simulatiōe ⁊ ypo
crisi. Et circa hoc q̄rūt q̄
tuoz. p̄ vtz oīs simulatiō fit
pctm̄. 2º vtz ypocrisis fit

simulatio. 3º vtrū opponat veritati. 4º vtz
fit pctm̄ mortale.

Ad primuz sic proce

dit. **V**idet q̄ nō oīs simulatio fit pctm̄. Df. n
Luc. vltj. q̄ dominus se finxit longi⁹ ire. ⁊
Amb⁹ dicit de Abrahā in liº de patriarchis q̄
captiose loquebat cū seruulis cū dixit. Gen.
22. Ego ⁊ puer ille illuc vsq; p̄perātes: p̄ q̄s
adorauerimus reuertemur ad vos. fingē au
tē ⁊ captiose log ad simulationē p̄tinet. s; n̄
ē dicēdū q̄ in xpo ⁊ i Abrahā fuerit pctm̄
ḡ nō oīs simulatio ē pctm̄. ¶ Nullū pec
catū ē vitale. s; sic Jero⁹ dicit. vitale simulatio
nē ⁊ tpe assumēdā Jebu regis isrl' nos do
ceat exemplū q̄ iterfecit sacerdotes Baal fī
gēs se idola colē velle vt h̄r 4º Regl. ⁊ Ba
uid immutauit faciē suā coram Achis rege
Beth vt h̄r p̄ Regl. 21. ḡ nō oīs simulatiō est
pctm̄. ¶ Bonū ē malo d̄riū. si ḡ simulare
bonū ē malū. ḡ simulare malū erit bonū.

¶ Ysa. 5º q̄sdā d̄r. Pctm̄ suū q̄s Sodoma p̄
dicauerūt nec abscederūt. s; abscedere pec
catū ad simulationē p̄tinet. ḡ nō vti simulati
one inēdū ē rep̄hensibile. vitare aut peccatuz
nūq; ē rep̄hensibile: ḡ simulatio nō sp̄ ē pec
catū. ¶ S; ē qd̄ Ysa. 16º sup̄ illud. In trib⁹
ānis ⁊c. dicit glo. In opatione duoz maloz
leu⁹ ē aperte peccare q̄s scitātē simulare. s;
ap̄te peccare sp̄ ē pctm̄. ḡ simulatio sp̄ ē pec
catū. ¶ Bº dicēdū q̄ sicut dictū ē: ad vtutes
veritatis p̄tinet vt q̄s talē se exhibeat ext̄ius
p̄ signa exteriora qualis ē. signa aut ext̄iora
nō solū sūt verba s; etiā facta. sic ḡ vitati op
ponit q̄ aliquis p̄ verba ext̄iora aliud signifi
cet q̄ habz ap̄d se qd̄ ad mēdaciū p̄tinet: ita
etiā opponit veritati q̄ aliq̄s p̄ aliq̄ signa fa
ctorū vel rez aliqd̄ significet d̄riū ei⁹ qd̄ i eo
ē: quod pp̄ie simulatio d̄r. vñ simulatio pro
p̄ie ē mēdaciū qd̄dā i ext̄ior signis factorū
cōsistēs. n̄ refert aut vtrū aliq̄ mētial' vbo
vel quocūq; alio facto vt s̄ habitū ē. vñ cum
oē mēdaciū fit pctm̄ vt s̄ dictū ē: cōsequēs
ē etiā q̄ oīs simulatio ē pctm̄. ¶ Ad p̄mūz ḡ
dicēdū q̄ sicut Aug⁹ dicit i liº de q̄stioib⁹ euā

gely. nō oē qd̄ fingim⁹ mēdaciū ē: s; qñ id
fingim⁹ qd̄ n̄b̄l s̄ḡt tūc ē mēdaciū. cū aut
fictio n̄ra refert ad aliquā significatiōē nō
ē mēdaciū sed aliq̄ figura veritatis. ⁊ subiū
git exēplū de figuratiuis locutionibus i qui
bus fingit qd̄ā res: nō aut vt asserat ita eē: s;
eā pponim⁹ vt figurā alteri⁹ qd̄ asserere vo
lumus. Sic ḡ dñs in euangelio finxit se lon
gius ire: quia p̄posuit motū suū qd̄ ē volent
longi⁹ ire ad aliqd̄ figuratiue significāduz. s;
q̄ ipse ab eoz fide longe erat vt Breg⁹ dicit.
vel vt Aug⁹ dicit: q̄ cū longius recessurus eēt
ascēdendo in celū p̄ hospitalitatē quodā mō
retinebat in terra. Abrahā etiā figuratiue lo
cutus ē. Vñ Amb⁹ dicit de Abrahā q̄ pp̄he
tauit quod i grabat. ipse. n. solus disponebat
redire imolato filio. s; dñs p̄ os eius locut⁹
ē qd̄ parabat. vñ p̄ q̄ neut simulauit. ¶ Ad
scōm dicēdū q̄ Jero⁹ vtrif large noīe simula
tōis p̄ q̄cūq; fictōe. cōmutatio at̄ faciei Da
uid fuit fictio figuralis sicut glo. exponit i ti
tulo illius ps. Bñ dicā dñm in oī tpe. simula
tione vero Jebu nō ē necē excusari a pctō:
vel mēdacio: q̄a mal⁹ fuit vtpote ab idolatria
Hieroboā nō recedēs: cōmēdat tñ ⁊ t̄pali⁹
remunerat a deo nō p̄ simulatione: s; p̄ celo
q̄ destruxit cultuz Baal. ¶ Ad tertiū dicēdū
q̄ qd̄ā dicit q̄ null⁹ pōt se simulare eē ma
lū: q̄a p̄ opa bona nullus simulat se malū. si
aut opera mala faciat malus ē. s; h̄ rō nō co
git. pōt. n. aliq̄s se simulare malū p̄ opa q̄ i se
nō sūt mala: s; h̄nt in se quādā sp̄m mali: et
tñ ipsa simulatio ē mala. tñ rōne mēdaciū. tñ
rōne scādali. ⁊ q̄suis p̄ hoc fiat malus: nō tñ
fit malus illa malicia quā simulat. ⁊ q̄a ipsa
simulatio fm̄ se mala ē nō rōne ei⁹ d̄ quo ē:
siue sit de bono siue sit de malo pctm̄ ē. Ad
q̄rtū dicēdū q̄ sicut a iquis vbo mētial' quā
do s̄ḡt qd̄ nō ē: nō at̄ qñ tacz qd̄ ē: qd̄ aliqñ
licet. ita etiā simulatio ē qñ aliq̄s p̄ ext̄iora si
gna factorū vel rez s̄ḡt aliquid qd̄ nō est. nō
at̄ si aliq̄s p̄mittat s̄ḡre qd̄ ē. vñ aliq̄s potest
pctm̄ suū occultare absq; simulatiōe. ⁊ fm̄ B
telligēdū est qd̄ Jero⁹ dicit ibid⁹ q̄ secūduz
pctm̄ p̄ naufragium: ē pctm̄ abscondere: ne
s. exinde alyz scādaliū generet.

Ad secundum sic pro

cedit. **V**idet q̄ ypocrisis nō fit idēz q̄ simu
latio. Simulatio. n. consistit in quodā factorū
mēdacio. sed ypocrisis pōt etiā eē si aliquis

ostēdat exteri⁹ q̄ iteri⁹ agit: fm̄ illud **Matth**
6: Cū facis elyam noli tuba canere añ te sic
ypocrite faciūt. ḡ ypcrisis nō ē idē simulati
oni. ¶ **Breg** dic. 31. moral. Sūt nōnulli
q̄ scitatis habitū tenēt z pfectōis meritū
exeg nō valēt: hos nequaquā credendū est in
ypocritarū numerū currere: q̄a aliud ē infir
mitate aliud malicia peccare. s̄ illi q̄ tenent
habitū scitatis. z meritū pfectōis n̄ exequūt
sūt simulatores: q̄a extior habit⁹ scitat⁹ opa
pfectōis s̄ḡt. nō ḡ simulatio ē idē q̄d ypcris
is. ¶ **B.** Ypcrisis in sola itentōe consistit: dic
n. dñs de ypcritis **Matth**. 23. q̄ oīa opera
sua faciūt vt ab hoīb⁹ videāf. z **Breg** dic. 31.
moral. q̄ nūq̄ qd agāt sed quō de actiōe q̄li
bet hoibus possint placere considerāt. s̄ simu
lato nō consistit i sola itentōe: s̄ i extiori opa
tione. ¶ **Uñ** sup illud **Job**. 36. Simulatores z
callidi puocant irā dei. dic glo. q̄ simulatores
aliud simulat. z aliud agit: castitatez p̄fert et
lasciuia se ḡt: ostētat paupertatē z marfupuz
replet. ḡ ypcrisis nō est idē q̄d simulatio.
S̄z s̄ q̄d **Isidor⁹** dic i l^o etimologiarum.
Ypcrita greco sermōe i latio. simulatores in
terp̄tat: q̄ dū int⁹ mal⁹ sit: bonū se palā ostēdit
ypo. n. falsū. critim iudiciū iterp̄tat. ¶ **B.** oī
cēdū q̄ sicut **Isidor⁹** dicit ibidē. nomen ypo
cite tractū ē a specie eoz q̄ i spectaculis cete
cta facie icēdūt distinguētēs vultū vario colo
re vt ad p̄sone quam simulāt colorē pueniāt
modo in specie viri. modo in specie femie: vt
i ludis pplm fallāt. ¶ **Uñ** **Aug⁹** dicit i sermōe
dñi i monte. q̄ sicut ypcrite simulatores ali
az psonaz agūt p̄tes illius q̄d nō sūt: nō. n. q̄
agit p̄tes **Agamenois** vere ipse ē: s̄ simulat
eū: sic i ecclesijs z i oī vita hūana qui se vult
videri q̄d nō ē ypcrita ē: simulat. n. se iustū
nō exhibet. Sic igit dicēdū est q̄ ypcrisis
simulatio est: nō at oīs simulatio: s̄z solū illa
q̄ q̄s simulat p̄sonā alterius: sicut cū pctōz si
mulat p̄sonā iusti. ¶ **Ad** primū ḡ dicēdū q̄
opus exteriū nāliter s̄ḡt itentōe. q̄n ḡ ali
qs p̄ bona opa q̄ facit ex suo genere ad dei f
uitiū ptinētia: nō q̄rit deo placē s̄z hoibus: si
mulat rectā itentōe quā nō habet. ¶ **Uñ**
Breg dic. 31. moral. q̄ ypcrite p̄cās dei de
seruiūt itentōez seculi: q̄a p̄ ipsa q̄q̄ q̄ se agē
scā ostēdūt: nō ouersionē q̄rūt hoīuz: s̄z dan
tis fauorē. z ita simulāt mēdaciē itentōez
rectā quā nō h̄nt: q̄uis nō simulēt aliq̄d rec
tū op⁹ q̄d nō agāt. ¶ **Ad** secūdū dicēdū q̄

habitus scitatis putā religiōis vel clericat⁹
s̄ḡt statū q̄ qs obligat ad opa pfectōis. et iō
cū qs habitū scitat⁹ assumit itēdēs se ad sta
tū pfectōis trāsferre: si p̄firmitatē deficiat
nō ē simulatores vel ypcrita: q̄a nō tenet mai
festare suū pctm̄ scitatis habitū deponendo
si at ad hoc scitatis habitū assumēt vt se iu
stū ostētare eēt ypcrita z simulatores. ¶ **Ad**
tū dīcēdū q̄ i simulatiōe sicut i mēdacio
duo sūt. vnū qdē sicut signū. z aliud sic signa
tū. mala ḡ intentio in ypcrisi considerat sicut
s̄ḡtū q̄d nō m̄det signo. exteriōza aut vt v̄ba
vel opera vel quecūq̄ sensibilia considerant
in oī simulatiōe z mēdacio sicut signa.

Ad tertiu⁹ sic proce

dit **U**ides q̄ ypcrisis nō opponat virtuti
vitatis. In simulatiōe. n. siue ypcrisi est si
gnū z s̄ḡtū. s̄z q̄tū ad vtrūq̄ nō videt oppōi
alicui sp̄ali virtuti: ypcrita. n. simulat quā
cūq̄ virtutem. z etiā p̄ quecūq̄ virtutis opa
puta p̄ ieiuniū orōnē z elyam: vt h̄t **Matth**
6: ḡ ypcrisis nō opponit sp̄ali virtuti veri
tatis. ¶ **B.** Dis simulatio ex aliquo dolo vi
det p̄cedere: vn̄ z simplicitati opponit. dolo
at opponit prudentie vt s̄ habitū ē. ḡ ypcri
sis q̄ ē simulatio nō opponit vitati: s̄z magis
prudentie vel simplicitati. ¶ **B.** Sp̄es mora
lium considerant ex fine. s̄z finis ypcrisis ē
acq̄sitiō lucri vel inanis glorie. ¶ **Uñ** sup illud
Job. 27. Que ē spes ypcrite si auare rapiat
zē. dicit glo. ypcrita q̄ latie dicit simulatores
auarus raptor ē: q̄ dū iniq̄ agēs desiderat d̄
scitate venerari: laudē vite rapit aliene. cū ḡ
auaricia vel inanis gloria nō directe oppona
tur veritati: videt q̄ nec simulatio siue ypo
crisis. ¶ **S̄z** s̄: q̄a oīs simulatio ē mēdaciū
q̄dam vt dicitū ē mēdaciū at directe oppo
nit veritati ḡ z simulatio siue ypcrisis. ¶ **B.**
dicēdū q̄ fm̄ p̄m̄ in. x. metaph. contrarietas
oppositio est fm̄ formā a q̄. f. res specie habz
Et iō dicēdū est q̄ simulatio siue ypcrisis
pōt opponi alicui virtuti duplici. vno⁹ direc
te: ali⁹ in directe. Directa quidē oppositio ei⁹
siue ei⁹ contrarietas est attendenda fm̄ species
act⁹ q̄ accipit fm̄ p̄pū obiectū: vn̄ cū ypcri
sis sit q̄dā simulatio q̄ q̄s simulat se b̄re p̄so
nā quā nō h̄z vt dicitū est: cōsequēs ē q̄ dire
cte opponat vitati p̄ quā aliqs exhibet se ta
lem vita z fm̄one q̄lis ē: vt d̄r i 4. etimozū.
indirecta at oppositio siue contrarietas ypcrisis

pōt attēdi fm q̄d cūq̄ accēns: puta fm aliquē
 finē remotū v̄ fm aliq̄d instrumētū accē^o v̄
 q̄d cūq̄ aliud h̄ mōi. **A**d p̄mū ḡ dicēdum
 q̄ ypocrita simulās aliquā virtutē assumit eaz
 vt finē nō q̄dē fm extitiam q̄si volēs eaz h̄re
 s̄ fm apparentiā q̄si volēs videri eā h̄re. ex ḡ
 nō habet q̄ opponat illi virtuti: s̄ q̄ opponat
 virtuti in q̄si: v̄ vult decipe hoies circa illā virtutē.
 opera at̄ illius virtutis nō assumit q̄si p̄ se
 itenta s̄ instrumētāl̄ q̄si signa illi virtuti. v̄
 ex h̄ nō habet directā oppositionē ad illā virtutē.
Ad secūdū dicēdū q̄ sicut s̄ dictū ē
 prudentie directe opponitur astutia ad quas
 ptinet iueniē e q̄sdā vias apparentes z nō exi
 stentes ad p̄positū cōsequēdū: executio autē
 astutie ē p̄prie p̄ dōlū in verbis: p̄ fraudē autē
 in facti. z sicut astutia se habet ad prudentiaz
 ita dōlus z fraus ad simplicitatē. dōlus at̄ v̄
 fraus ordinat̄ ad decipiendū p̄ncipaliter. et
 q̄nq̄ secūdario ad nocendū. v̄nde ad simpli
 citatem ptinet directe se p̄seruare a deceptōe
 z fm h̄ vt s̄ dictū ē virtus simplicitatis ē ea
 dē virtuti vitatio: s̄ differt sola rōne: q̄a vitas
 dicit fm q̄ signa cōcordāt s̄ ḡtis: s̄ simplicitas
 dicitur fm q̄ nō tēdit̄ d̄sa: vt. s̄ aliud inten
 dat iterit̄ z aliud p̄tendat exteri. **A**d t̄tū
 dicēdū q̄ lucrū vel gloria ē finis remotus si
 mulatoris sicut z mēdaciis. v̄nde ex hoc sine
 specie nō sortit̄: s̄ ex sine p̄ximo q̄ ē ostēdē
 se aliū q̄ sit. v̄ q̄nq̄ at̄tingit q̄ aliq̄s fingit d̄
 se magna nulli alteri? ḡra sed sola libidine si
 mulandi sicut p̄hs dicit in 4° ethicoz. z sicut
 etiā supra de mēdacio dictum ē.

Ad quartum sic pro

cedit. **V**idēt q̄ ypocritis sp̄ sit pctm̄ mortale
 d̄c. n. Jero^o Ysa. 12°. i. glo. q̄ i comparatiōe duo
 rum maloz leui^o ē aperte peccare q̄ scitatem
 simulare. z sup̄ illud Job. p̄. **D**icit autē d̄no
 placuit zē. glo. dicit q̄ simulata eq̄tas nō est
 eq̄tas sed duplex pctm̄. z sup̄ illud Tren. 4°.
Maior effecta ē iniquitas pcti ppli mei pctō
 sodomoz. dicit glo. **S**celera aie plāgūf que i
 ypocritim lab̄ ē cuius maior ē iniquitas pctō
 sodomoz. pctā autē sodomoz sūt pctā morta
 lia. ḡ z ypocritis sp̄ ē pctm̄ mortale. **S**. Bre
 gorius dicit. 3°. moral. q̄ ypocrite ex malicia
 peccāt. s̄ hoc ē grauissimū: q̄ ptinet ad pec
 catū in sp̄m̄ sc̄m̄. ḡ ypocrita sp̄ mortaliter pec
 cat. **S**. Null^o inerec̄ irā dei z exclusionē a
 dei visioe nisi p̄p̄ pctm̄ mortale. s̄ p̄ ypocriti

aligs merec̄ irā dei: fm illud Job. 36°. **S**imulatores z callidi prouocāt irā dei. excluditur etiā ypocrita a visioe dei. fm illud Job. 13°. **N**ō veniet in aspectu ei^o ois ypocrita. ḡ ypocritis sp̄ ē pctm̄ mortale. **S**. 3° d̄ ē: q̄a ypocritis ē mēdaciū operis cū sit simulatio q̄dā nō autē oē mēdaciū op̄is ē pctm̄ mortale. ḡ nec ois ypocritis. **S**. Intentio ypocrite ē ad hoc q̄ videat bon^o. s̄ hoc nō opponit caritati. ḡ ypocritis nō ē fm se pctm̄ mortale. **S**. Ypocritis nascit̄ ex iam gl̄ia vt Greg^o dicit 3° moral. s̄ iam gl̄ia n̄ sp̄ ē pctm̄ mortale. ḡ n̄ ypocritis. **S**. d̄ q̄ in ypocriti duo sūt. i. d̄fectus sc̄itatis. z simulatio ipsi. **S**. ḡ ypocrita dicat̄ ille cui^o intentio fert̄ ad v̄trūq̄: vt. lat̄ q̄ nō curet sc̄itātē h̄re: s̄ solū sc̄is apparere: sic cōsuevit accipi in sacra scriptura: sic manū festū ē q̄ ē pctm̄ mortale. null^o at̄ totalit̄ sp̄ugtur sc̄itate nisi p̄ pctm̄ mortale. **S**. at̄ dicat̄ ypocrita ille q̄ itendit simulare sc̄itātē a q̄ d̄ficat̄ p̄ pctm̄ mortale: tūc q̄uis sit i pctō mortali ex quo p̄nat sc̄itātē: nō t̄m̄ sp̄ ipsa simulatio est ei pctm̄ mortale: s̄ q̄nq̄ veniale: q̄d v̄t s̄. ernēdū ē ex sine: q̄ si sp̄ugnat caritati dei v̄ p̄xiimi erit pctm̄ mortale: puta cū simulat sc̄itatem vt falsam doctrinam disseminet: vt vt adipiscat̄ ecclesiasticā dignitatē indign^o v̄ q̄cūq̄ alia p̄alia bona i quib^o finē cōstituit. **S**. v̄o finis intent^o nō repugnet caritati: erit peccatū veniale: puta cū aliquis in ipsa sc̄itōe d̄lectat̄: de q̄ d̄r 4° ethicoz q̄ magis videt̄ v̄nus q̄ mal^o. **S**. adē. n. rō ē de mēdacio z simulatiōe. at̄tingit t̄m̄ q̄nq̄ q̄ aliq̄s simulat p̄fectionē sc̄itatis q̄ nō ē de salutē necitate. z talis simulatio nec sp̄ ē pctm̄ mortale: nec sp̄ ē cū pctō mortali. **E**t p̄ hoc p̄r̄sio ad obiecta.

Inde cōside

Orandū ē de iactantia z yronia q̄ sūt p̄tes mēdacy fm p̄m̄ in 4° ethicoz. p̄ autē circa iactantiā q̄rūt duo. p̄ etiā virtuti opponat. 2° v̄trū sit pctm̄ mortale.

Ad primuz sic proce

dit. **V**idēt q̄ iactantia nō opponat virtuti vitatis. **V**eritati. n. opponit mēdaciū. s̄ q̄nq̄ pōt esse iactantia etiā sine mēdacio: sicut cū aliq̄a suam excellētiaz ostendat: d̄r. n. **D**ester p̄. q̄ **A**ssuerus fecit gr̄de cuius v̄t consideret diuinitas gl̄ie sue ac r̄gni sui: ac magnitudinē atq̄

erit peccatū mortale: alioqn erit peccatū ve-
male. sed qñq; aliqs. pñpiti iactātia pñt ap-
petitū lucrī: et hoc videt iā pñtē ad pñmī de-
ceptionē et dāni: et iō talis iactātia magis ē
peccatū mortale. vñ et plūs dicit i 4.º ethico-
rū. q; turpior ē q se iactat cā lucrī q; q se iac-
tat cā glie vñ honoris: nō tñ sēp ē pctm̄ mor-
tale: qā pōt eē tale lucrū ex quo aliq nō dāni-
ficat. ¶ Ad pñmū q dīcēdū q ille q iactat se
ad h q iurgia dicit peccat mortalit. s; qñq;
contigit q iactātia ē cā iurgioy n̄ p se s; pac-
cidēs. vñ ex h iactātia nō pōt eē pctm̄ mor-
tale. ¶ Ad scdm̄ dīcēdū q glo. illa loq̄ d iā
ctātia fm̄ q pcedit ex supbia. pñta q ē pec-
catū mortale. ¶ Ad tñm̄ dīcēdū q nō sp iactā-
tia iporat mēdaciū pñtiosū: s; solū qñ est cō
caritatē dei aut pñmī aut fm̄ suā cām: q; at
aliqs se iactet qñ ex h ipso delectat. q; qdaz
vanū vt pñs dīc. vñ reducī ad mēdaciū ioco-
sū: nisi forte hoc dīne dilectōi pferret vt pp̄
hoc dei pcepta cōtēneret: sic. n. esset cō carita-
tatē dei i quo sola mēs nra debet qescere sic
i vltimo fine. videt at ad mēdaciū officiosū p-
tinere cū aliqs ad hoc se iactat vt gloriā vñ lu-
crū acgrat dūmodo hoc sit sine dāno aliozū
qā hoc iā pñtineret ad mēdaciū pñtiosū.

Deinde cōside
randū est de yronia. Circa
quā querūt duo. ¶ p̄ vtrū
yronia sit pctm̄. 2º de opa-
ratione eius ad iactātiā.

Ad primū sic proce-
dit. Videt q yronia p quā aliqs de se fingit
minora nō sit pctm̄. Nullū. n. pctm̄ pcedit
ex dīna cōfortatōe ex q pcedit q aliqs de se
minora dicat fm̄ illud p̄v. 30. Visio quā lo-
cut? ē vir cū quo ē de? et q dō secū morāte cō-
fortat? ait: stultissimus sū viroz et Amos. 7º.
dī. R̄ndit Amos si sū ppha. q yronia p quā
aliquis minora de se dicit nō est pctm̄. ¶ P.
Gregº dicit in eplā ad Augustinū angloz ep̄s
Bonaz mētū ē suas ibi culpas dinoscē: vbi
culpa nō ē. sed oē pctm̄ repugnat bōitati mē-
tis. q yronia nō ē pctm̄. ¶ P. Fugē superbiā
nō ē pctm̄. s; aliq minora de se ipis dicunt fu-
giētes tumidū vt pñs dīc in 4.º ethicoz. q yro-
nia nō ē pctm̄. ¶ S; 5º ē q Augº dīc i liº de v-
bis apli. Cū humilitatis cā mētiris si nō eras
pctōr atēq; mētireris mētiedo efficieris. Rº

dīcēdū q h q aliq minora de se dicāt pōt cō-
tingere duplicif. ¶ Unoº salua vitate dū. s. ma-
iora q sūt i se ipis reticēt: quedā vero mīora
detegūt et de se pferūt q tñ i se esse recognoscūt
et sic minora de se dicere non pñtinet ad yroni-
am: nec ē pctm̄ fm̄ genº suū nisi p̄alicūº cir-
cūstātie corruptōem. ¶ Alioº aliqs dicit mīora
a veritate declinās: puta cū asserit d se aliqd
vile qd in se nō recognoscit: aut cū negat de
se aliqd magnū qd tñ p̄cipit i se ipō eē: et sic p-
tinet ad yroniā: et est sp̄ pctm̄. ¶ Ad pñmū q
dīcēdū q duplex ē sapia et duplex ē stulticia
Est. n. qdā sapia scdm̄ deū que humanam vt
mūdā stulticiā habz adiūctā fm̄ illud. i. ad
Cor. 3º. Si qs iter vos sapiēs videt eē i hoc se-
culo stult? fiat vt sit sapiēs. Alia vō ē sapiētia
mūdāna q vt ibidē subdit: stulticia ē apud d̄
um. ille g q a deo cōfortat cōfitef se esse stultissī-
mū scdm̄ reputationem humanā: qā. s. hūa-
na cōtēnit q boiuz sapia qrit. vñ et ibidē in sub-
dit. Et sapia boiū n̄ est mecū. et postea sub-
dit: et noui scōz sciam. Vel pōt dici sapientia
boiū q hūana rōne acq̄rif. sapientia vō scō-
rum q ex dīna ispiratiōe habet. Anos autēz
negauit se esse pphetā origine: qā. s. non erat
d̄ genere ppharum. vñ et ibidē subdit: nec fili-
us pphē. ¶ Ad scdm̄ dicendum q ad boni-
tatē mētis pñtinet vt hō ad iusticie pfectionēz
tēdat: et iō i culpā reputat nō solū si deficiat
a cōi iusticia quod se culpa ē: s; etiā si defici-
at a iusticie pfectōe quod qñq; culpa nō ē. n̄
autē culpā dīc quod p culpa non recognoscit
qd ad yronie mēdaciū pñtineret. ¶ Ad tñm̄
dīcēdū q hō non debet vnū peccatū facē: vt
aliud viter: et iō nō debz mētiri qñcūq; vi-
tet superbiā. ¶ In Augº dīc sup Job. Non ita
caueat arrogantia vt veritas flinq̄. et Gregº
dicit q icaute sunt humiles qui se mentiēdo
illaqueant.

Ad secūdū sic proce-
ditur. Videtur q yronia nō sit minº pctm̄ q̄
iactātia. Vtrūq; n. ē pctm̄ inq̄strum declinat
a vitate q equalitas ē qdā. s; ab eq̄litate n̄ ma-
gis declīat q excedit q; q diminuit. q yronia
nō ē minº peccatū q; iactantia. ¶ P. Scdm̄
plm̄ yronia qñq; iactātia ē: iactātia at nō ē
yronia: q yronia nō ē minº peccatū q; iactan-
tia. ¶ P. p̄v. 26º. dī qñ submitserit vocē suaz
ne credideris ei: qñ septē negtie sūt i corde
illius. sed submitte vocem pñtinet ad yroniā.

ploratibus in solatiōe. et cū lugētibz abū
la cor aut stultoz ē vbi leticia: n̄ quidē vt ipsi
alios letificēt: 3 ut ipsi alioz leticia pfruant.
ptinet ḡ ad sapientē ut cōdelectationē affe
rat his cū qbus ouersat: nō quidē lasciuam
quā virtus canet: s3 honestā fm illud ps. Ec
ce q̄s bonū et q̄s iocūdū habitare ffes i vni.
q̄nq; tñ pp̄t aliqd bonū cōsequēs vel prop̄t
aliqd malū excludēdū nō refugiet vtuosus
eos qbus cōiuit cōtristare ut phs dic̄ i 4.
ethicoz. **Uñ** et apls dic̄. 2. ad Cor. 7. Si con
tristati vos i epla: nō me penitet. et p̄ ea: gau
deo nō q̄a tristati estis: s3 q̄a tristati estis
ad p̄niam. et iō his ḡ sūt proni ad peccādū n̄
debem̄ hilarē vultū ostendere ad eos delec
tandū: ne videamur eoz pctō cōfērire: et qdā
mō pcti audaciā mīstrare. **Uñ** d̄r Eccl. 7. fi
lie tibi sūt: serua corpus earū. et nō ostendas
hilarē faciē tuā ad illas.

Ad secundum sic pro

cedit. **Uidef** q̄ h̄mōi amicitia nō sit ps iu
sticie. **Ad iusticiā**. n. ptinet reddere debituz
alī. s3 hoc nō ptinet ad hanc virtutē: s3 solū
delectabilē alyz cōiuiere. ḡ h̄mōi v̄tus nō
ē p̄ iusticie. **P̄**. Scdm̄ phm̄ i 4. ethicoz
h̄mōi virtus cōsistit cū delectatiōe vel tristi
cia q̄ ē i cōiuctu. s3 moderari maxias delec
tatiōes ptinet ad tpantiā ut s̄ habitū ē. ḡ h̄
virtus ē magi ps tpantie q̄s iusticie. **P̄**. Et q̄
lia ieq̄libz exhibē: 3 iusticiā ē ut s̄ habituz
ē. s3 sicut phs dic̄ i 4. ethicoz hec virtus silr
ad nos et i ḡtos et cōsuetos et icōsuetos opa
tur. ḡ hec v̄tus nō ē ps iusticie: s3 magis ei
riat. **S3** ē q̄ Macrobi⁹ ponit amicitiaz
p̄tē iusticie. **R̄** dicēdū q̄ hec virt⁹ est ps
iusticie inq̄tū ad iugif ei sicut p̄ncipali v̄tuti
cōuenit. n. cū iusticia i B̄ qd altey ē sicut et
iusticia. deficit aut a rōne iusticie: q̄a nō h3
plenā debiti rōnē put aliqs alī obligat v̄l
b̄ito legali ad cur⁹ solutiōez ler cogit: v̄l etiaz
aliq̄ d̄bito pueniēte ex aliq̄ b̄nficio suscepto
s3 solū attēdit qdā debitū honestatis quod
magis ē ex pte ipsius virtuosū q̄s ex pte alī⁹
vt. s3 faciat alī qd deceat eū facere. **Ad pri
mū** q̄ dicēdū q̄ sicut s̄ dictū ē: q̄a hō nālī ē
aīal sociale: debz ex quadā honestate verita
tis māifestationē alyz hōib⁹ sine q̄ societas
hoīuz durare nō poss3. sicut aut nō poss3 hō
viuere i societate sine veritate: ita nec sine d̄
lectatiōe: q̄a sicut phs dic̄ i 8. ethicoz. null⁹

pōt p̄ diē morari cū tristi nec cū n̄ delectabili
et iō hō tenet ex quo dā debito honestatj nā
li ut alyz delectabilē cōiuiat: nisi pp̄t aliquā
cām necē sit aliq̄n alios vtilit⁹ cōtristare. **Ad
secūdū** dicēdū q̄ ad tpantiā ptinet refrena
re delectatiōes sensibiles. s3 hec virt⁹ cōsistit
circa delectatiōes in cōiuctu q̄ ex rōne pue
niūt inq̄tum vn⁹ ad altey d̄cent se h3 et has
delectationes nō opoztet refrenare tāq̄: no
rias. **Ad t̄tū** dicēdū q̄ verbū illud ph̄i n̄
ē itelligēdū q̄ aliquis eodē mō debeat col
log et conuiuere notis et ignotis: q̄a vt ipse
ibidē subdit: nō silr̄t cūct⁹ cōsuetos et extrane
os curare aut tristare sed i B̄ attendit silitu
do q̄ ad oēs opoztet facere quod decet.

Inde que

rēdū ē de vityz oppositj
predicte virtuti. Et p̄ d̄
adulatione. 2. de litigio
Circa adulationē q̄rūt
duo. **P̄** vtz adulatō sit
pctm̄. 2. vtrū sit peccatū mortale.

Ad primuz sic proce

dit. **Uidef** q̄ adulatio nō sit pctm̄. Adulatio
n. cōsistit i quodā fmōe laudis alī exhibito i
tentīōe placēdi. s3 laudare aliq̄ nō ē malū
fm̄ illud ps. vlt. Surrexerūt filij eius et bea
tissimā pdicauerūt. vir eius et laudauit eam
silr̄t et velle placere alyz nō ē malū: fm̄ illud
i. ad Cor. 1. Per oīa oib⁹ placeo. ḡ adulatio
nō ē pctm̄. **P̄**. Bonū malo ē h̄riū. et siliter
vituperiū laudi. s3 vituperare malū nō ē pec
catū. ḡ neq; laudare bonū qd̄ videf ad adu
lationē ptinere. ḡ adulatio nō ē pctm̄. **P̄**
adulationi detractio h̄riat. vn̄ Breg⁹ dic̄ q̄
remediū 3 adulationē ē detractio. Sciēdū
ē inq̄t q̄ ne imoderatis laudibus eleuemur
plerūq; n̄l̄ rectoris moderamiē detractōni
bus lacerari pmittimur: vt̄ q̄s vor laudātis
eleuat: lingua detrahentis humiliet. s3 d̄trac
tio ē malū ut s̄ habitū ē. ḡ adulatio ē bonū.
S3 ē qd̄ sup̄ illud Eccl. 13. Ne q̄ cōsu
mūt puluillos sub oī cubito manus: dic̄ glo.
i. suauē adulationē. ḡ adulatio ē peccatum.
R̄ dicēdū sicut s̄ dictū ē: q̄ amicitia p̄di
cta uel affabilitas et si p̄ncipaliter delectare
itendat eos qbus cōiuit. tñ vbi necē ē pp̄t
aliquod bonū exequēdū vel malū vitanduz
nō veretur cōtristare. Si ḡ aliqs i oib⁹ velit

Onde vide
randū ē de litigio. et circa
hoc q̄runt duo. p̄ vtz op
ponat virtuti amicitie. 2°
de separatione eius ad adu
lationem.

Ad primuz sic proce

dit. **V**idef q̄ litigiū nō opponat virtuti amici
tie vel affabilitatis. Litigiū. n. ad discordias
p̄tinere videf sicut r̄tentio. s̄ discordia op
ponit caritati sic dictū ē. ḡ r̄ litigiū. **S.** p̄v.
26° of. **N**ō iracūdius icendit litē. s̄ iracundia
opponit m̄suetudini. ḡ r̄ lis siue litigiū. **S.**
Jaco. 4° of. **U**nde bella et lites in vob: nōne
er cōcupiscentys v̄ris q̄ militant in mebris
v̄ris. sed seg concupiscentias videf oppōi tē
pantie. ḡ videf q̄ litigiū n̄ opponat amicitie
s̄ ḡpantie. **S.** **S.** 3° ē q̄ p̄hs in 4° ethicoz liti
giū opponit amicitie. **R.** dicēdū q̄ pprie
litigiū i v̄bis cōsistit. cū. s̄ v̄r̄ verbis alterius
3̄dicat. In q̄ ḡdē 3̄dictioe duo p̄nt attendi.
Qūq; n. 3̄tingit 3̄dictio p̄p̄t p̄sonā dicentis
cui 3̄dicēs 3̄sentire recusat. p̄p̄t defectū amo
ris aios v̄niētis. r̄ hoc videf ad discordiā p̄
tinere caritati 3̄riā. **Q**ūq; v̄o 3̄dictio or̄is r̄o
ne p̄sone quā aliq̄s cōtristare nō veres. r̄ sic
fit litigiū qd̄ p̄dicte amicitie vel affabilitati
opponit ad quā p̄tinet delectabilis alijs con
uiuē. **U**n̄ p̄hs dicit i 4° ethicoz q̄ illi qui ad
oīa 3̄riant cā ei qd̄ ē cōtristare neq; q̄scunq;
curātes: discoli et litigiosi vocāf. **A**d p̄mū
ḡ dicēdū q̄ cōtentio magis p̄p̄e p̄tinet ad 3̄
dictioez discordie. litigiū aut̄ ad 3̄dictioez q̄
fit itentioe cōtristādi. **A**d secūdū dicēdū
q̄ directa oppositio vitioz ad virtutes nō at
tendit s̄m cās: cū 3̄tingat v̄nū vitii ex v̄s̄is
cās oriri: s̄ attendit s̄m specie act̄. licet aut̄
q̄nq; litigiū ex ira oriat: p̄t t̄n̄ ex mult̄ alijs
cās oriri. v̄n̄ nō oportet q̄ directe opponat
m̄suetudini. **A**d t̄tū dicēdū q̄ Jacobus
loq̄t̄ ibi d̄ cupia s̄m q̄ ē generale p̄ctm̄ ex
q̄ oīa vitia oriuntur put̄ dic̄ glo. ad R. o. 7° bo
na ē lex que dum concupiscentiā p̄hibet: oē
malū p̄hibet.

Ad secūdum sic pro

cedit. **V**idef q̄ litigiū nō fit min̄ p̄ctm̄ q̄ 3̄
riū vitii. s̄ placiditas vel adulatio. **Q**uanto
n. aliq̄d p̄ctm̄ plus nocet tāto peī eē videf. s̄

adulatio plus nocet q̄ litigiū: of. n. Ysa. 3°
Popule me q̄ b̄m̄ te dicit ipsi te decipiūt
r̄ via gressuū tuoz dissipāt. ḡ adulatō ē gra
ui p̄ctm̄ q̄ litigiū. **S.** In adulatione videf
eē qd̄a dolositas: qa aliud adulator dicit ore
aliud habet i corde. litigiosus aut̄ caret dolo
qa m̄ifeste 3̄dicat. ille aut̄ q̄ cū dolo peccat
turpior ē vt p̄hs dicit i 7° ethicoz. ḡ grauius
p̄ctm̄ ē adulatio q̄ litigiū. **S.** Verecundia
ē timor de turpi vt p̄p̄ p̄hm̄ i 4° ethicoz. s̄
magis verecūdat hō eē adulator q̄ litigio
sus. ḡ litigiū ē min̄ p̄ctm̄ q̄ adulatio. **S.**
3̄ ē q̄ tāto aliq̄d p̄ctm̄ videf esse ḡui quāto
sp̄ali statui magis repugnat. s̄ litigiūz ma
gis repugre videf statui spirituali: of. n. i. ad
Thimot. 4° q̄ oportet ep̄m nō litigiosū eē
r̄. 2. ad Thimot. 3° Seruū dei nō oportet li
tigare. ḡ litigiū videtur eē ḡui p̄ctm̄ q̄ adu
latio. **R.** dicēdū q̄ de v̄troq; istoz p̄ctōz
loq̄ possum̄ dupliciter. **U**n̄o cōsiderādo spe
cie v̄triusq; p̄cti. r̄ s̄m h̄ tanto aliq̄d vitii est
gravi quāto magis repugnat opposite virtuti
virt̄ aut̄ amicitie p̄ncipalitus tendit ad d̄lec
tandū q̄ ad cōtristādū. et iō litigiosus q̄ supra
būdat i cōtristando graui peccat q̄ placidus
vel adulator q̄ superabūdat in delectando.
Alio mō p̄nt cōsiderari sc̄dm̄ ext̄iora motiua
r̄ s̄m h̄ q̄ adulatio ē ḡuior. puta q̄n̄ iten
dit p̄ deceptioez idebitū honorē vel lucrum
acqrere. q̄nq; v̄o litigiū ē graui: puta q̄n̄ hō
itendit vel veritatē ipugnare vel dicentē i cō
tēptū adducere. **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ sic
adulator p̄t nocere occulte d̄cipiēdo: ita li
tigiosus p̄t int̄dū nocē manifeste ipugnan
do. graui at̄ ē cetis paribus manifeste alicui
nocē q̄si p̄ violētā q̄ occulte: v̄n̄ rapina ē ḡ
ui p̄ctm̄ q̄ furtū vt s̄ dictū ē. **A**d secūdū
dicēdū q̄ sp̄ in actib̄ h̄uanis illud ē grauius
qd̄ ē turpi: decor. n. hoīs ē ex rōne. r̄ iō tur
piora sunt peccata carnalia q̄b̄ caro d̄natur
q̄uis p̄ctā sp̄ualia sint grauiora: qa p̄cedūt
ex maiori cōtēptu. s̄litē p̄ctā que fiūt ex dolo
sūt turpiora inq̄tū videf ex qd̄a infirmitate
p̄cedere et ex qd̄a falsitate rōnis: cū t̄n̄ p̄ctā
manifesta q̄nq; sint ex maiori cōtēptu. r̄ ideo
adulatio q̄n̄ cū dolo ext̄is videf esse turpior
s̄ litigiū q̄n̄ ex maiori cōtēptu p̄cedens videf
eē graui. **A**d t̄tū dicēdū q̄ sicut dictū ē
verecūdia respicit turpitudinē p̄cti: v̄n̄ nō sp̄
magis verecūdat hō de grauiori peccato: sed
de magis turpi peccato. et inde est q̄ magis

verecūdas hō de adulatione q̄ litigio: q̄uis
litigiū sit grauius.

Deinde consi-
derādū ē de liberalitate et vi-
tys oppositū. s. auaritia et p-
digalitate. Circa liberalitatez
q̄runt sex. p̄ vtrū liberalitas
fit virtus. 2° q̄ sit mā eius. 3° de actu ipsius.
4° vtrū magis ad eū dare q̄ accipere p̄tineat
5° vtrū liberalitas sit ps iusticie. 6° de opra-
tione eius ad alias virtutes.

Ad primuz sic proce-

dit. **V**idetur q̄ liberalitas nō sit virtus. Nulla
n. virtus dicitur nāli inclinatio. inclinatio autē na-
turalis ē ad B̄ vt aliquid plus sibi q̄ alijs prou-
deat: cuius dicitur p̄tinet ad libalē: ga vt phus
dic̄ i 4° ethicor. liberalis ē non respicere ad
seipsū ita q̄ sibi miora derelinquit. q̄ liberalitas
nō ē virtus. **I**te p̄ diuitias hō suā vitā su-
stentat. et ad felicitatē diuitie organice deser-
uiūt vt dicit i 4° ethicor. cū q̄ ois virtus ordinat
ad felicitatē: videtur q̄ liberalis nō ē virtuosus
de q̄ phs dicit i 4° ethicor. q̄ nō ē acceptiuus
pecunie neq; custoditiuus sed emissiuus. **P**-
virtutes hnt conexione ad iūicē. s; liberalitas
nō videtur nexa alijs virtutibus: mlti. n. sūt vir-
tuosi q̄ nō p̄tēt eē libales ga nō hnt qd̄ dicitur
multiq; liberalitē dant vel expēdūt q̄ m̄ al̄ sūt
vitiōsi. q̄ liberalitas nō ē virtus. **S**ed qd̄
Amb^o dic̄ i p̄ d̄ officijs. q̄ in enāgelio mltas
doctrinas accipim^o iuste liberalitatis. s; i enā-
gelio nō docent nisi ea q̄ ad virtutē p̄tinent. q̄
libalitas ē virtus. **R**ō dicendū q̄ sic Aug^o
dic̄ i li^o d̄ libe. ar. bene vti his q̄bus male vti
possum^o p̄tinet ad virtutē. possumus autē bñ et
male vti nō solū his q̄ intra nos sūt puta po-
tētys et passiōibus aie: s; etiā his q̄ extra nos
sūt. s. reb^o hui^o mūdi excessis nob̄ ad sustenta-
tionē vite. et iō cū bñ vti his reb^o p̄tineat ad li-
balitatē: cōsequēs ē q̄ liberalitas virtus sit.
Ad p̄mū q̄ dicendū q̄ sicut Amb^o et Basili^o
dicunt. sup̄abundātia diuitiarū dat aliq̄b^o a
deo vt meritū bone dispensatiōis acquirant
paucā autē vni sufficiūt. et iō libalis plura lau-
dabiliter i alios expēdit q̄ i seipsū. debet autē
hō sp̄ magis sibi p̄uidere i sp̄ialib^o bonis in
q̄bus vnusq; sibi p̄cipue subuenire p̄t. et
tū etiā i reb^o ip̄a lib^o nō p̄tinet ad libales vt
sic alijs itē dat. q̄ oīo se et suos despiciat. **V**n

Amb^o dic̄ i p̄ d̄ officijs. Est illa p̄bāda libera-
litas vt proximos semis tui nō despicias si
egere cognoscas. Ad secūdū dicendū q̄ ad
libalē nō p̄tinet sic diuitias emittere ut non
sibi remaneat vñ sustentet et vñ virtutis opa
exequat q̄bus ad felicitatē peruenit. Unde
phs dic̄ i 4° ethicor. q̄ liberal^o curat p̄pria
volēs p̄ hoc q̄buslibet sufficere. et Amb^o dic̄
i li^o de officijs. q̄ oīs nō vult simul effundi
opes s; dispensari: nisi forte vt Helise^o bonos
suos occidit et pauit paupes ex eo qd̄ habuit
vt nulla cura teneret domestica: qd̄ p̄tinz ad
statū p̄fectiōis sp̄ialis vite: de q̄. i. dicitur. et tū
sciendū q̄ B̄ ipsū qd̄ ē sua libaliter largiri iō: tū
est act^o virtutis ad b̄titudinē ordinat. **A**d
tū dicendū q̄ sicut phs dic̄ i 4° ethicor. illi
q̄ cōsumūt mltas res i tēperatys nō sūt li-
bales s; pdigi. et sicut q̄cūq; effudit q̄ habet
p̄p̄i q̄q; alia p̄ctā. **V**n et Amb^o dic̄ i p̄ de offi-
cys. Si gdiuus eū q̄ possessiones aliorū eri-
pe conat: nō p̄bat largitas: nec illa p̄fecta ē
libalitas si iactātie cā magis q̄ m̄ie largiar
et iō illi q̄ carēt alijs virtutibus: licet i aliqua
mala opa multa expēdat nō sūt libales. nihil
etiā phibet aliquos multa i bonos vsus ex-
pēdē. et habitū liberalitatis nō h̄re: sic et aliarū
virtutū opa faciūt hoies anteq̄ habitū virtutis
habeāt: licet nō eodē mō q̄ virtuosū vt s̄ dicitur
ē. sicut etiā nihil phibet aliq̄ virtuosos licet
sint paupes eē libales. **V**n phs dic̄ i 4° ethi-
cor. **S**ecūm s̄bam. i. facultatē diuitiarū libali-
tas dicitur: nō. n. consistit i multitudie dātoz: sed in
dātis habitu. **E**t Amb^o dic̄ i p̄ de officijs q̄
affectus diuitie collatōnē aut pauperē facit
et precii rebus iponit.

Ad secunduz sic pro-

cedit. **V**idetur q̄ liberalitas nō sit circa pecūias
Dis. n. virtus moralis ē circa opatiōes vel pas-
siōes. eē autē circa opatiōes ē p̄p̄iū iusticie:
vt dicit i 5° ethicor. q̄ cū liberalitas sit virtus mo-
ralis videtur q̄ sit circa passiōes et nō circa pe-
cūias. **P**-Ad liberalē p̄tinet q̄rūtūq; di-
uitiarū vsus. s; diuitie nāles sūt veriores q̄ di-
uitie artificiales q̄ i pecunijs cōsistūt: vt p̄p̄
phm i p̄ polit. q̄ liberalitas nō ē p̄ncipalitē cir-
ca pecūias. **P**-Diuersarū virtutū d̄te sunt
matie: ga habit^o distinguūt fm̄ oīa. sed res
extiores sūt materie iusticie distributivę et
cōmunitatię. q̄ nō sūt mā liberalitatis. **S**ed
ē qd̄ phs dic̄ i 4° ethicor q̄ liberalitas videtur

esse medietas q̄dā circa pecūnias. ¶ **R**o dicēdū q̄ fm p̄lm in 4° ethicoꝝ. ad libalē pri net emissiuū eē. vñ ⁊ alio noīe liberalitas largitas noīat: q̄a q̄d largū nō ē retentiuum s; ē emissiuū. ⁊ ad h̄ idē p̄tinere videt etiam nomen liberalitatis: cū. n. aliq̄s a se emittit: q̄ dāmodo illud a sua custodia ⁊ dñio liberat ⁊ aiuz suū ab eius affectu liberū esse ostēdit ea dō q̄ emittēda sūt ab vno hoīe in aliū: sūt bona possessa que noīe pecūie signī. et iō p̄ pria mā liberalitatis ē pecūia. ¶ **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ sicut dictū ē: liberalitas nō attēditur i quāitate dati s; i affectu dantis. affect^o aut dantis disponit fm passiones amoris ⁊ cupie. ⁊ p̄sequēns delectatōis iusticie. et ad ea q̄ dat. et iō imediata mā liberalitatis sūt in teriores passioēs: s; pecūia extioꝝ ē obm ipa riu passionū. ¶ **A**d secūdū dicēdū q̄ sic Aug^o dic̄ i li^o de doctrina xp̄iana. totū q̄cqd hoīes i tra hñt ⁊ oīa q̄ruz sūt dñi: pecūia vocat: q̄a antiq̄ h̄ habebāt. i pecoribus habebāt. ⁊ p̄hs dic̄ i 4° ethicoꝝ q̄ pecūias oīa dicim^o q̄rum dignitas nūmismate mēsuratur. ¶ **A**d t̄tiuz dicēdū q̄ iusticia constituit equalitatē i ist̄ ex terioꝝ reb^o. nō at ad eā proprie pertinet moderari teriores passioēs. vñ aliter pecunia ē mā liberalitatis. ⁊ aliter iusticie

Ad tertiuꝝ sic proce

dit. ¶ **V**idēt q̄ vti pecūia nō sit actus liberalitatis. Diuersay. n. virtutū d̄si sūt actus. sed vti pecunia cōuenit alyz virtutib^o sic iusticie ⁊ magnificētie. nō ḡ ē propius act^o liberalitatis. ¶ **A**d libalitatē nō solū p̄tinet dare s; etiā accipere ⁊ custodire. s; acceptio ⁊ custodia nō vidēt ad vsū pecūie pertinē. ḡ icōuēi ent d̄s propi^o actus liberalitatis vsus pecūie.

¶ **V**sus pecūie nō solū consistit i hoc q̄ pecūia detur: s; i hoc q̄ expēdat. s; expēdē pecūiaz refer̄ ad ipsū expēdētē. et sic non videt actus liberalitatis: dic̄. n. Seneca i 5° d̄ beneficys. Nō ē libalis aliq̄s ex h̄ q̄ sibi dōat ḡ nō q̄libet vsus pecūie p̄tinet ad libalitatez.

¶ **S**3 ē q̄d p̄hs dic̄ i 4° ethicoꝝ. Uno q̄q̄ optime vtitur q̄ hz circa singula virtutē. ḡ di uitys vterur optime q̄ hz circa pecunias vtu tē: iste aut est liberalis. ḡ bonus vsus pecūia rū ē actus liberalitatis. ¶ **R**o dicēdū q̄ spēs actus sumit ex obo vt s̄ habitū ē. obm autē siue mā liberalitatis ē pecūia et q̄cquid pecūia mēsurari pōt vt dictū ē. et q̄a quelibz virtus

cōueniēt se habz ad suū obm. ¶ **S**equens est vt cū libalitas sit virt^o: actus eius sit p̄portō nat^o pecūie. pecūia aut cadit sub rōne bono rū vtiliū q̄a oīa extioꝝa bōa ad vsū hoīs sunt ordiata. ⁊ iō act^o p̄pzi^o libalitatē ē pecūia vel diuitys vti. ¶ **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ ad libalitatē p̄tinet bñ vti diuitys i q̄stū b^o mōi: eo q̄ diuitie sūt p̄pā mā libalitatē: ad iusticiā at p̄tinet vti diuitys fm rōnez debiti: put. s. res extioꝝ obet alteri. ad magnificētiā aut p̄tinet vti diuitys fm quādā spālē rōnē. i. scdm q̄ assumūtur i alicuius opis magni expletō nē. vñ et magnificētia quodāmodo se hz ex additiōe ad libalitatē: vt i dicitur. ¶ **A**d secū dū dicēdū q̄ ad vtuosū p̄tinet nō solū cōue nient vti sua mā vel istrumento s; etiā p̄pare oppoꝝtunitates ad bñ vtēdū. sic ad fortitudi nem militis p̄tinet nō solū exercere gladiuz in hostes: sed etiam exacuere gladium et in vagina cōsuare. sic etiā ad libalitatē p̄tinet nō solū vti pecūia s; etiā eā p̄pare ⁊ cōseruare ad idoneū vsū. ¶ **A**d t̄tiū dicēdū q̄ sic dictū ē p̄pinq̄ mā liberalitatis sūt teriores passioēs fm q̄s hō afficit circa pecuniā. ⁊ iō ad libali tatē p̄tinet p̄cipue vt hō p̄pē iordinatā affec tionē ad pecuniā nō p̄hibeat a q̄ctiq̄z obm: o vsu ei^o. Et at duplex vsus pecūie. ¶ **U**n^o ad se ipsū q̄ videt ad sup̄^o vel expēsas p̄tinē. Alius aut q̄ vsus vti ad alios: q̄d p̄tinet ad dationes ⁊ iō ad libalitatē p̄tinet vt neqz p̄pē imode ratū amorē pecūie aliq̄s ipediāt a cōueniētib^o expēsis neqz a cōueniētibus datōib^o. vñ cir ca datōes et sup̄^o libalitas cōsistit fm p̄lm i 4° ethicoꝝ. vñ at Seneca ē itelligēdū de liberalitate fm q̄ se hz ad datōes: nō. n. d̄ aliq̄s liberal ex hoc q̄ sibi aliq̄d donat.

Ad quartū sic proce

dit. ¶ **V**idēt q̄ ad libalē nō maxie p̄treat da re. Liberalitas. n. a prudētia dirigit sicut ⁊ q̄ libet alia virt^o moralis. s; maxie videt ad pru dētiā p̄tinere diuitias cōseruare. vñ et p̄hs dic̄ i 4° ethicoꝝ. q̄ illi q̄ nō acq̄uiserūt. pecu niā s; susceperūt acq̄sitā ab alyz: liberali^o eā expēdūt q̄a sūt i expti idigētie. ḡ videtur q̄ dare nō maxie p̄tineat ad libalē. ¶ **S**3. De hoc q̄ aliq̄s maxie intendit nul^o tristat neqz ab eo cessat. s; liberal q̄nqz tristatur d̄ bis q̄ ddit: neqz etiā dat oib^o vt d̄ in 4° ethicoꝝ. ḡ ad libalē nō maxie p̄tinet dare. ¶ **S**3. Ad illud iplēdū q̄d q̄s maxime intendit hō vti

vys quib⁹ pot. s; libalis nō ē petitiu⁹ vt phus
dic in 4. ethicoz. cū p h possit sibi pparare
facultatē alyz donādi. g videt q maxime n
intendat ad dandū. ¶ **P.** Magis hō obliga
tur ad hoc q pvideat sibi q; alyz. s; expēdē
do aliquid puidet sibi: dādo autē prouidet
alyz. g ad libalē magis p̄inet expēdere q̄
dare. ¶ **S.** 3 ē qd phs dicit in 4. ethicoz
q libalis ē supabūndare i datioe. ¶ **R.** dicē
dū q propziū ē libalis vti pecūia. vsus at pe
cunie ē in emissioe ipsius. nā acqfitio pecu
nie magis assimilaf gnātiōi q̄ vsui. custodia
vō pecunie inq̄stū ordinat ad facultatē vtē
di assimilaf habitui. emissio aut alicuius rei
quāto fit ad aliqd distātius tāto a maiori v
tute pcedit: sicut p̄z i hys q̄ p̄ficiūt. et iō ex
maiōri v̄tute pcedit q̄ aliq̄s emittat pecūia:
dādo eā alyz: q̄ expēdēdo eā circa seipsum
ppū ē aut v̄tutē vt p̄cise tēdat i id qd p̄fecti⁹
ē. nā virtus ē p̄fectio qdā vt or i 7. phisicozū
z iō libalis maxie laudat ex datione. ¶ **A.**
pmū g dicēdū q ad prudētiā p̄tinz custodi
re pecuniā ne surripiat aut inutilitē expēdat.
s; vtilitē eā expēdere nō ē minoris prudētie
q̄ vtilitē eā cōseruare: s; maioris: q̄a plura sūt
attendenda circa vsū pecunie q̄ assimilatur
motui q̄ circa cōseruationē q̄ assimilaf gei
q̄ aut illi qui susceperūt pecūias ab alyz acq
fitas libalius expēdūt q̄n exites i opie ierpti
si pp̄ solā hāc ierperiētā libalitē expēderēt
nō haberēt v̄tutē libalitatē. s; q̄nq; h⁹ modi
ierpiētia se hz solū sicut tollēs i pedimentuz
libalitatē: ita etiā q̄ promptius liberaliter
agāt: timor. n. i opie ex ei⁹ ierpiētia procedēs
i pedit q̄nq; eoz q̄ acq̄sierūt pecuniā ne eā
cōsumāt libaliter agēdo. z silicē amor q̄ eam
amāt tāq; propziū effectū vt phus dicit i 4.
ethicoz. ¶ **A.** d secūdū dicēdū q̄ sicut dictū
ē: ad libalitatē p̄tinet cōuenienter vti pecūia
z p̄ cōis cōueniēt dare qd ē quidā pecunie
vsus: q̄libet at virtus tristat de s̄rio sui act⁹
z vitat eius i pedimēta. ei aut qd ē cōueniēt
dare duo opponūt. s. nō dare qd cōueniēt ē
dādū z dare aliqd i cōueniēt. vñ d̄ vtroq; tri
stat libalis. s; de p̄mo magis: q̄a plus oppoi
tur p̄p̄o actui. z iō nō dat oibus: i pediret. n
act⁹ ei⁹ si q̄buslibet daret: nō. n. h̄ret vñ alyz
daret q̄bus dare cōuenit. ¶ **A.** d t̄riū dicēdū
q̄ dare z accipere h̄nt se sic agē z pati. nō est
aut idē p̄ncipiū agēdi z patiēdi. vñ q̄a libali
tas ē p̄ncipiū datiois n̄ p̄tinet ad libalē vt fit

pmptus ad recipiēdū. z multo min⁹ ad petē
dū. vsus. Si qs in h̄ mūdo vult multū grat⁹
haberi. Det capiat querat plurima pauca ni
hil. Ordinat aut ad dandū aliqua s̄m tōuēi
entiā libalitatē. s. fructus pp̄riaz possessio
nū quos sollicitē procurat vt eis liberaliter
vrat. ¶ **A.** d quartū dicēdū q̄ ad expēdēdū
in seipsū nā iclinat. vñ hoc q̄ pecuniā qs p̄
fūdat in alios p̄tinet proprie ad virtutem.

Ad quintū sic proce

dit. Videt q̄ libalitas nō sit pars iusticie. iu
sticia n. respicit debitū. s; quāto ē aliqd ma
gis debitū tanto minus libalitē dat. g libera
litas nō ē ps iusticie: s; ei repugnat. ¶ **P.** Iu
sticia ē circa operatōes vt s̄ habitū ē. s; libali
tas ē p̄cipue circa amorē z cōcupiam pecuni
arū q̄ sūt passiones. g magis videt libalitas
ad t̄pantiā p̄tinere q̄ ad iusticiā. ¶ **P.** Ad li
balitatē p̄tinet p̄cipue cōuenienter dare vt
dictū ē. s; cōuenienter dare p̄tinet ad b̄fici
etiā z miam q̄ p̄tinēt ad caritatē vt s̄ dictūz
ē. g libalitas magis ē ps caritatis q̄ iusticie
¶ **S.** ed 3 ē qd Amb⁹ dicē i p̄ d officys. Iusti
cia ad societate generis hūani referē: socia
tis. n. rō diuidit i duas pres: iusticiā. s. z b̄fici
ciētā quā eādē libalitatē aut benignitatem
vocāt. g libalitas ad iusticiā p̄tinet. ¶ **R.** o
cēdū q̄ libalitas n̄ ē spēs iusticie: q̄a iusticia
exhibet alē qd ē eius: s; libalitas exhibet id
qd suū ē. habet t̄n quādā cōueniētā cuius iu
sticia i duob⁹. p̄ qdē q̄a p̄ncipalitē ē ad alter:
sicut z iusticia. 2⁹ q̄a ē circa res extiozes sic z
iusticia: licet s̄m aliā rōnē vt dictū ē. z iō li
beralitas a q̄busdā ponit ps iusticie sicut vir
tus annexa ei vt p̄ncipali. ¶ **A.** d p̄mū g dicē
dū q̄ liberalitas z si nō attēdat debitū lega
le qd attēdit iusticia: attēdit t̄n d̄bitū qdā
morale qd attēdit ex qdā ipsius decētia: nō
ex h̄ q̄ sit alteri obligat⁹. vñ minimū hz d̄ rō
ne debiti. ¶ **A.** d secūdū dicēdū q̄ t̄pantiā ē
circa cōcupias corpaliū delectationū. cōcupia
aut pecunie z delectatio nō ē corpāl: s; ma
gis aial. vñ libalitas nō p̄tinet p̄pe ad t̄pantiā
¶ **A.** d t̄riū dicēdū q̄ datio b̄ficiētie z mie
p̄cedit ex eo q̄ hō ē aliqualr affect⁹ circa eū
cui dat. z iō talis datio p̄tinet ad caritatē s̄
ue ad amicitia. s; datio libalitatē p̄ouenit
ex eo q̄ dans ē a iqualr affect⁹ circa pecūiā
dū eā nō cōcupiscit neq; amat. vñ etiā n̄ solū
amicis s; etiā ignotis dat q̄n oportet. vñ nō

ptinet ad caritatē: sed magis ad iusticiā que ē circa res exteriores.

Ad sextum sic proce

ditur. **V**idetur qd liberalitas sit maxima virtutum. **Q**uis n. virtus hoīs ē qdā similitudo dīne bonitatis. s; liberalitatē hō maxie assilatur deo qui dat oib' affluent' & nō improperat vt dī Jaco. p. q' liberalitas ē maxima virtutū. **S**cōm Aug. i. 6. de trini. In his q' nō mole magna sūt. idē ē eē maius qd melius. s; rō bonitatis maxime videt ad liberalitatē ptinere: qā bonū diffusiuū ē vt p; p' dyo. 4. ca. de diu. no. vñ & Amb' dicit i' p' de officijs q' iusticia cēsuraz tenet. liberalitas bonitatē. g' liberalitas ē maxima virtutū. **S**cōm Boetius dicit i' li' de sol. Largitas maxie claros facit. & phs dicit i' 4. ethicoz q' inf' vtuosos maxie libales amāf. g' liberalitas ē maxima virtutū. **S**cōm qd Amb' dicit i' li' de officijs q' iusticia excelsoz videt liberalitatem: s; liberalitas gratioz. phs etiā dicit i' p' rethoricoz q' fortes & iusti maxime honorant et p' eos libales. **R**' dicit dū q' qlibet virtus tendit i' aliqd bonū. vñ quanto aliq' virtus in mai' bonū tendit tāto melioz ē. Liberalitas at' tēdit i' aliqd bonū duplicif. vno' pmo & p se alio' ex cōsequēti. p qdē & p se tēdit ad ordi nādū ppiā affectionē circa possessionē pecuniarū & vsū. & sic fm hoc pferit liberalitatē p perātia q' moderat' cupias & delectatiōes p tinētes ad ppiū corp'. & fortitudo & iusticia q' ordināt quodā mō i' bonū cōe. vna qdē tē pore pacis. alia tpe belli. & oib' pferūt virtutē q' ordināt i' bonū dīnū. nā bonū dīnū peminet cuiuslibet bono hūano. & in bonis hūanis bonū publicū peminet bono puato i' quibus bonū corporis peminet bono extiozū reruz. **A**lio modo ordinat' liberalitas ad aliqd bonū ex cōsequēti. & fm hoc liberalitas ordinat' i' oia bona pdicta. ex h. n. q' hō nō ē amatiu' pecūie seq' q' de facili vtaf ea & ad seipsū et ad vtilitatē alioz & ad honorē dei. & fm hoc bz quādā excellētiā ex h' q' vtilis ē ad multa ga trī vñ qd q; magis iudicat' fm id qd pmo & p se cōpetit ei q' fm id qd cōsequēnt' se habz iō dicit dū ē liberalitatē nō eē maximā virtutem. **A**d p'mū g' dicit dū q' datio dīna puenit ex eo q' amat hoīs qbus dat: nō aut' ex eo q' afficiat' ad ea q' dat. & iō magis videt perti nere ad caritatē q' ē maxima virtutū q' ad libali

ratē. **A**d secūdū dicit dū q' qlibz vt' p'icipat rōnē boni q'ntū ad emissionē p'p' act'. act' aut' quarūdā aliarū vtutū meliozes sūt q' pe cunia quā emittit libalis. **A**d t'ciū dicit dū q' libales maxime amāf: nō quidē amicitia honesti q'ntū sūt meliozes: s; amicitia vtil': qā sūt vtiliozes in exterioribus bonis q' cōit' hoī nes maxime cupiūt. & etiā p' eandē cām cla ri redduntur.

Inde consi

derandū ē de vitis liberalita ti oppositis. **E**t p' d' avaritia 2° de pdigalitate. **C**irca p' mū q'ntū octo. p' vtrū auari tia sit pctn. 2° vtrū sit spāle pctn. 3° cui vir tuti opponat'. 4° vtrū sit pctn mortale. 5° vtrū sit grauissimū pctōz. 6° vtrū sit carna le vel spūale pctn. 7° vtrū sit vitii capitale 8° de filiabus eius.

Ad primuz sic proce

dit'. **V**idetur q' avaritia nō sit pctn. **D**icitur. n avaritia q'ntū eris auiditas: quia. s. i. appetitu pecunie consistit q' quā oia extioza bona itelli gi pnt. s; appetere extioza bona nō ē pctn: na turalit'. n. hō ea appetit. tuz quia subiecta sūt hōi nālit'. tū qā p ea vita hoīs cōseruat'. vñ & suba hoīs dicit'. g' avaritia nō ē pctn. **S**cōm d' pctn aut' ē in deū aut' i' p'ximū aut' in se ipsū vt s' habitū ē. s; avaritia nō ē pctn d' deū: nō. n. opponit' neq; religiōi neq; virtu tib' theologics qbus hō ordinat' i' deū. neq; etiā ē pctn i' seipsū: hoc. n. ppe ptinet ad gu lā & luxuriā: de q' aplus dicit. i. ad Cor. 6. qui fornicat' in corpus suū peccat. sicut etiā nō vi detur eē pctn i' p'ximū: qā p h' q' hō retinet sua nulli facit iuriā. g' avaritia nō est pctn. **S**cōm q' nālit' adueniūt nō sūt pctā. sed avaritia nālit' cōsequēnt' senecturē q'ntū & quelibet defectū vt phs dicit i' 4. ethicoz. g' avaritia nō ē pctn. **S**cōm q' d' ad Heb. vlt. Sit mozes sine avaricia: cōtenti pntib'. **R**' dicit dū q' in quibuscūq; bonū consistit i' d'bita mēsurā: necē ē q' p excessū vel diminutōez illius mēsure malū pueniat. i. oibus aut' que sūt ppe finē bonū consistit i' quadā mēsurā. nā ea q' sūt ad finē necē ē cōmēsurari fini sicut medicia sanitati: vt p; p' p' m i' p' poliū. bona aut' extioza hnt rōnē vtiliū ad finē sicut dic tū ē. vñ necē ē q' bonū hoīs circa ea consistat

i quadā mēsurā: dū. s. hō fm aliquā mēsurā
qrit hōe extiozes diuitias. put sunt necie ad
vitā eius fm suā dditionē. 7 iō i excessu hui?
mēsure dñstut pctm: dū. s. aliquis supra debi
tum modū vult eas acgrere vlrerine qd pti
net ad rōnē auaricie q diffinit eē imoderat?
amor hūdi. vñ p3 q auaricia ē pctm. ¶ Ad p
mū g dicēdū q appetit rerū extioz est hōi
nālis vt eoz q sūt p p sine. 7 iō itantū vitio
caret inq̄tū continetur sub regula supra ex
rōne finis. auaricia aut hāc regulā excedit. 7
iō ē pctm. ¶ Ad secūdū dicēdū q auaricia
pōt iportare imoderantiā circa res extiozes
duplicif. Uno mō imediate q̄tū ad accepti
onē vel cōseruatiōē ipsaz. vt. s. hō plus dbito
modo eas acgrat vel confuet. 7 fm hest di
recte pctm i primū: ga i extiozib? diuitijs nō
pōt vñ hō supabūdare nisi alteri deficiat: ga
bona tpalia nō pōt simul possideri a multis
Alio modo pōt iportare imoderantiā circa i
teriozes affectiōes q̄s q̄s ad diuitias habet:
puta q imoderate aliqs diuitias amet aut d
sideret aut delectet i eis. et sic auaricia ē pec
catū hōis i seipsū: ga p hoc deordinat ei? af
fectus. licz nō deordinet eoz? sicut p vitia cā
nalia. ex sequenti aut ē pctm i deū sic 7 oia
pctā mortalia inq̄tū hō p p bonū tpale orē
nit eternū. Ad tūū dicēdū q inclinationes
nāles sūt regulāe fm rōnē q pncipatus te
net in nā hūana. et iō q̄uis senes p p nāe de
fectū auidius extioz rez iqrāt subsidia: sic et
ois idigēs qrit sue idigētie supplemētū: nō
tū a pctō excusant si debitā rōnis mēsuraz
circa diuitias excedant.

Ad secunduz sic pro

cedif. Videt q auaricia non sit spāle pctm.
Dic. n. Aug? i li? de libe. ar. Auaricia q grece
philargiria dñ nō i solo argēto vel i nūmis:
s3 i oib? reb? q imoderate cupiūf itelligēda ē
s3 i oī pctō ē cupiditas imoderata alicui? rei
quia peccatū ē sp̄eto. bono icōmutabili bo
nis cōmutabilibus iherere ut s habitū est. g
auaricia ē generale pctm. ¶ Scdm Jfido.
i libro ethimologiaz. auar? dñ qñ auid? eris. i
pecūie. vñ 7 i greco auaricia philargiria no
minat. i. amor argēti. s3 sub argento p qd pe
cunia siḡtur: siḡntur oia bona extioza quoz
pctū pōt nūmimate mēsurari vt s habitū ē
g auaricia dñstut i appetitu cuiuslibet extio
ris rei. g videt eē gnāle pctm. ¶ Sup illō

ad Ro. 7? Nam concupiam nesciebā rē. dic
glo. Bona ē lex q dū cupiaz p̄hibet oē ma
lū. p̄hibet. videt at lex spālis p̄hibere concu
piscētiā auaricie vt or Ro. 20. nō cupiscef
re pximi tui. g cupia auaricie ē oē malum.
7 ita auaricia est gnāle pctm. ¶ S3 est q
ad Ro. p. auaricia dñnumeratur int alia spe
cialia pctā vbi dñ. Repletos oī iugrat: mali
cia fornicatiōe: auaricia rē. ¶ V? dicēdū q
pctā forniūf speciē fm oba vt s habitum est
obm aut pcti ē illud bonū i qd tēdit inordi
nate appetit. 7 iō vbi ē spālis rō boni qd ior
dinate appetit. ibi ē spālis rō pcti. Alia aut ē
rō hōi vtilis 7 boni delectabilis. diuitie autē
fm se hñt rōnē vtil: ea. n. rōne appetit mōs
tum i vsū hōis cedūt. 7 iō spāle qdā pctm ē
auaricia fm q imoderat? ē amor hūdi pos
sessiōes q noie pecūie dñsignatur ex q lumif
auaricie nomē. vep qd verbū hūdi fm p̄na
riā ipositionē ad possessiōes prinē videt q̄
sumus totalif dñ: ad multa alia deriuatur:
sic dñ hō hōe sanitate vxore vestitiū 7 alia
h? oī vt p3 i p̄dicant. p̄ hñf etiā 7 nomē aua
ricie aphiatū ē ad oem imoderatū appetitū:
hūdi quacūq; rē sic Greg? dñ i qdā omel. q
auaricia ē nō solū pecūie: s3 etiā scie 7 altitu
dinis cū supra debitū modū sublimitas am
bitur. 7 fm B auaricia nō ē spāle pctm. et h
etiā modo loq̄ Aug? d auaricia i auctozita
te i ducta. Vñ p3 rñtio ad p̄mū. ¶ Ad secun
dum dicēdū q oēs res extiozes q veniūt in
vsū hūane vite noie pecūie itelligūtur iquā
tū hñt rōnē boni vtilis. sunt aut qdā extioza
bona q pōt aliqs pecunia conseq: sicut volu
ptates 7 honores 7 alia h? mōi: q hñt aliā rō
nē appetibilitatis. 7 iō illoz appetit? n p̄pe di
citur auaricia fm q ē vitii spāle. ¶ Ad ter
tiū dicēdū q glo. illa loq̄ de cupia inordi
nata cui? cūq; rei: pōt. n. itelligi q p̄p̄bitio
nē cupierez possessaruz p̄hibeat q̄ructūq;
rerū cupie q p res possessas hñi p̄nt.

Ad tertium sic proce

dit. Videt q auaricia nō opponat libalitati
ga sup illud Math. 5? Bñ q esuriūt 7 sitiūt
iusticiā. Criso? dicit q duplex ē iusticia. vna
gnālis 7 alia spālis cui opponit auaricia. 7 h
idē phus dñ i 5? ethicoz. g auaricia non op
ponit libalitati. ¶ P. Pctm auaricie i h cō
sistit q hō trāscēdit mēsurā i reb? possessis.
sed h? mōi mēsurā statuitur per iusticiā. g

auaricia directe opponit iusticie. et non liberalitati. **P** Liberalitas est virtus media inter duo vitia tria ut patet per philosophum in 2° et 4° ethicorum. scilicet auaricia non habet partem virtutis et oppositum ut patet per philosophum in 3° ethicorum. ergo auaricia non opponit liberalitati. **S**ed est quod sicut dicitur in Ecclesiastes. 5° auaricia non in plebis pecunia. et quod amat diuitias fructum non capiet ex eis. sed non implebitur pecunia et inordinante eas amare est vitium liberalitati que appetit diuitiarum mediū tenet. ergo auaricia opponit liberalitati. **B**eatus dicitur quod auaricia importat immoderantiam quādam circa diuitias dupliciter. Uno modo immediate circa ipsam acceptionem et conseruationem diuitiarum: in quantum. scilicet aliquis acquirit pecuniam ultra debitum aliena surripiedo vel retinendo. et sic opponit iusticie. et hoc modo accipitur auaricia. **E**xzechiel. 22° ubi dicitur. Principes eius in medio eius quasi lupi rapietes predam ad effundendum sanguinem. et auare lucra sectanda. Alio modo importat immoderantiam circa interiores affectiones diuitiarum: puta cum quis nimis amat vel desiderat diuitias aut nimis delectatur in eis etiam si nolit rapere aliena. et hoc modo auaricia opponit liberalitati que moderatur boni affectioes ut dicitur. et sic accipitur auaricia. 2. ad Cor. 9°. Preparat repromissam benedictionem hanc paratam esse. et sic quasi benedictionem: non quasi auaricia glo. scilicet ut doleant pro dato et par sit quod dent. **A**d primum ergo dicitur quod Crisostomus et philosophus loquuntur de auaricia per modum dicta. auaricia autem secundo modo dicta notat philosophus in liberalitate. **A**d secundum dicitur quod iusticia proprie statuit mensuram in acceptioibus et conseruationibus diuitiarum secundum rationem debiti legalis: ut. scilicet homo non accipiat nec retineat alienum. sed liberalitas constituit mensuram rationis principalis quod est in interioribus affectionibus. et per omnes in exteriori acceptioe et conseruatione pecuniarum et emissioe earum secundum quod in exteriori affectione procedit in obseruando rationem debiti legalis sed debiti moralis: quod attendit secundum regulam rationis. **A**d tertium dicitur quod auaricia secundum quod opponit iusticie non habet vitium oppositum: quia auaricia consistit in plus habendo quam debeat secundum iusticiam. et huic opponit minus habere: quod non habet rationem culpe sed pene. sed auaricia secundum quod opponitur liberalitati habet vitium per digalitatē oppositum.

Ad quartum sic procedit. **V**idetur quod auaricia sit peccatum mortale. **N**ullus enim est dignus morte nisi pro peccato mortali. sed propter auariciam homines digni sunt morte. cum n

apostolus ad Romanos. 1° promississet: repletos omni iniquitate: fornicatione: auaricia etc. subdit: qui talia agunt digni sunt morte. ergo auaricia est peccatum mortale. **S**ed dicitur in auaricia est quod aliquis inordinate retineat sua. sed hoc videtur esse peccatum mortale: dicitur enim. **B**asiliius. Est panis famelici quem tu tenes: nudi tunica quam conseruas: indigent argentum quod possides: quo circa tot iurariis: quot exhibere uales. sed iniurari alii est peccatum mortale: quia tria dilectio proximi. ergo multo magis omnia alia auaricia est peccatum mortale. **N**ullus excecatur spirituali cecitate nisi pro peccatum mortale quod animam perdat lumine gratie. sed secundum Crisostomum. tenebra anime est pecuniarum cupiditas. ergo auaricia que est pecuniarum cupiditas est peccatum mortale. **S**ed est quod. i. ad Cor. 3° super illud. si quis edificauerit super fundamentum etc. dicitur glo. quod lignum: fenem et stipulam superedificat ille qui cogitat que mundi sunt quod placeat mundo quod pertinet ad peccatum auaricie. ille autem qui edificat lignum fenem et stipulam non peccat mortaliter sed venialiter de eo. non dicitur quod saluus erit sic quasi pignus. ergo auaricia quicquid est veniale peccatum. **B**eatus dicitur quod sic dicitur est: auaricia dupliciter dicitur. Uno modo secundum quod opponit iusticie. et hoc modo ex genere suo est peccatum mortale: sic enim ad auariciam pertinet quod aliquis iniuste accipiat vel retineat res alienas quod pertinet ad rapinam vel furtum que sunt peccata mortalia ut sunt habitus est. contingit tamen in hoc genere auaricie aliquid esse peccatum veniale propter imperfectionem actus: sicut sunt dicitur est cum dicitur furto agere. **A**lio modo potest accipi auaricia secundum quod opponitur liberalitati. et secundum hoc importat inordinatum amorem diuitiarum. si ergo in tantum amor diuitiarum crescat quod preerat caritati: ut. scilicet propter amorem diuitiarum aliquid non vereatur facere contra amorem dei et proximi. sic auaricia erit peccatum mortale. si autem in ordinatio amoris infra consistat ut. scilicet homo cuius superflue diuitias amet: non tamen preerat earum amorem amoris domino: ut. scilicet propter diuitias non velit aliquid facere contra deum et proximum. sic auaricia est peccatum veniale. **A**d primum ergo dicitur quod auaricia committitur peccatis mortalibus secundum illam rationem que est peccatum mortale. **A**d secundum dicitur quod **B**asiliius loquitur in illo casu in quo aliquis tenet ex debito legali bona sua pauperibus erogare: vel propter piculum necessitatis: vel etiam propter superfluitatem habitus. **A**d tertium dicitur quod cupiditas diuitiarum obtenebrat animam propter quod excludit lumen caritatis preferendo amorem diuitiarum amoris domino.

Ad quintum sic pro

cedit. **V**ides qd auaricia fit maximu pctoy. **D**r. n. **E**ccl. x. Auaro nihil e scelest. 7 p^o ea subdit: nihil e iuqui q^o amare pecuniaz: hic n. 7 aiam sua venale bz. 7 **T**ull^o dicit in p^o de officijs. Nihil e tam angusti ai taq^o prauu q^o amare pecunia. sz h^o ptinz ad auaricia. q^o auaricia e g^ouissimu pctoy. ¶ **T**ato aliquod pctm e grani^o quato magis caritati oriatur. sz auaricia maxie oriatur caritati: dicit enim **A**ug^o. **I**li. 83. q^ostionu q^o venenu caritatis est cupiditas. g^o auaricia e maximu pctm. ¶ **T** Ad g^ouitatem pcti p^oinet q^o sit icurabile: vñ e pctm in spm scim of grauissimu quia est irremissibile. sz auaricia e pctm insanabile vt dic^o phs in 4° ethicoz q^o senect^o 7 ois ipotentia illibales facit. g^o auaricia e grauissimum pctoy. ¶ **A**plus dic^o ad **E**ph. 5. q^o auaricia e idoloz seruitus. sz idolatria op^otaf int^o g^ouissima pctā. g^o 7 auaricia. ¶ **S**ed 3 est q^o adulteriu e grani^o pctm q^o furtu vt h^o p^o. 6. furtu aut p^oinet ad auariciaz. g^o auaricia no e g^ouissimu pctoy. ¶ **B** dic^odu q^o o^o peccatu ex hoc ipso q^o e malu consistit i q^oda coru^o tione siue puatioe alicui^o boni: in q^otu e volu^o tariu consistit i appetitu alicui^o boni. Duplicif g^o ordo pctoy pot^o attedi. **V**no^o ex pre boi q^o p pctm o^otenit vel corripit: q^o quato mai^o e tato pctm g^ou^o e. 7 fm hoc pctm: q^o e 3 deu^o e g^ouissimu. 7 sub h^o e pctm q^o e 3 psona hominis: sub quo e pctm q^o e 3 res extiores q^o sut ad vsu hois deputate: q^o videt ad auaricia p^otinere. **A**lio^o pot^o attedi g^o dus pctoy ex pre boni cui iordinate subdit appetit^o human^o: q^o quato min^o e tato pctm e d^oformi^o turpius e. n. subesse inferiori bono q^o supiori bonu aut extioz rerum e infimum int^o hua na bona. est etiā minus q^o bonu corpis. q^o etiā min^o e q^o bonu aie: q^o etiā excedit a bono d^ono. 7 fm hoc pctm auaricie q^o appetit^o huanus subycit etiā extioz reb^o hz quoda modo deformitate maiorē: q^o tñ corruptio vel puatio boni formaliter se hz i pcto: ouerfio aut ad bonu comutabile malit. magis est iudi. a da grauitas pcti ex pre boni q^o corru pitur q^o ex pre boni cui subycit appetitus. et io dic^odu e q^o auaricia no e simplicif maximu pctoy. ¶ **A**d p^omu g^o dic^odu q^o auctori a tes ille loquit^o de auaricia ex pre boni cui so diur appetit^o. vnde 7 i ecclesiastico p rone

subdit q^o auarus sua aiaz bz venale: q^o vide licz aiam sua. i. vitā sua exponit piculis p pecunia. 7 io subdit: qm i vita sua picit. i. oie pfit itima sua: vt. f. pecunia lucraret. **T**ullius n. addit h^o esse angusti ai: vt. f. velit pecunie sdyici. ¶ **A**d secudu dic^odu q^o **A**ug^o ibi accipit cupiditate gnauit cuiuscūq^o tpalis boni non fm q^o accipit spaliē p auaricia: cupiditas. n. cuiuscūq^o tpalis boni e venenu caritatis in q^otu. f. ho spnit bonu d^onu. ppf h^o q^o inberet bono tpali. ¶ **A**d t^omu dic^odu q^o alit e ifanabile pctm i spm scim. 7 aliter auaricia. na peccatu i spm scim e insanabile ex pte cōtēptus pura q^o ho o^otenit vel miam vel iusticiaz diuinam aut aliqd hoz p que hois pctā fanat. 7 io talis ifanabilitas p^oinet ad maiorē grauitatē pcti. auaricia vo hz ifanabilitatē ex pte d^ofect^o huanu: in q^otu. f. sp. pcedit hūana natā q^o q^o a t^oge e magis deficiens eo magis idigz amiculo extioz reru. 7 io magis i auariciam labit. vñ p talē ifanabilitatē no ondit pctm e grauius: sz quoda mō p h^o e piculo sius. ¶ **A**d q^ortuz dic^odu q^o auaricia oparat idolatrie p quada similitudinē quā hz ad idiaz: ga sicut idolatra subycit se creature extioz ita etiā auar: no tñ eodē mō. sz idolatra qui o^o subycit se creature extioz vt exhibeat ei cultu d^onu auar^o at subycit se creature extioz imoderate eā cōcupiscēdo ad vsu non tñ ad cultu. 7 io no oportet q^o auaricia habeat tātā grauitatem quātā habet idolatria.

Ad sextum sic proce

dit. **V**ides qd auaricia no fit peccatu spuale. **P**ctā. n. spūalia vident^o eē circa spūalia bōa sz mā auaricie sut bona corpalia. f. extiores diuitie. g^o auaricia non e pctm spuale. ¶ **T** Peccatu spuale 3 carnale diuidit. sed auaricia videt^o eē pctm carnale: seq^o n. corruptio nem carnis vt p^o i senib^o q^o ppf nāe carnalis defectu i auaricia icidit. g^o auaricia non est pctm spuale. ¶ **T** Peccatu carnale e p q^o etiā corpus hois deordinat: scdm illud apli. i. ad Cor. 6. Qui fornicat i corp^o suu peccat sz auaricia etiā corpali^o hoem vexat. vnde 7 **C**riso^o **M**ar. 5. cōparat auaru 7 emoniaco q^o i corpe vexat. g^o auaricia no videt^o eē peccatu spuale. ¶ **S** 3 e q^o **B**reg^o. 31. m. 201. op^orat auaricia cū vitus spūalibus. ¶ **B** dic^odu q^o pctā p^ocipue in affectu cōsistit. oēs autē affectioēs aie siue passiones terminatur ad

delectationes et tristitias ut patet per philosophum in 2° ethicorum. delectationum autem quedam sunt carnales et quedam spirituales. carnales quidem delectationes dicuntur quod in sensu carnis complentur: sicut delectationes ciborum et venereorum. delectationes vero spirituales dicuntur quod complentur in sola anime apprehensione. illa ergo peccata dicuntur carnalia quod perficiuntur in delectationibus carnalibus. illa vero dicuntur spiritualia quod perficiuntur in spiritualibus delectationibus absque carnali delectatione. et hoc modo est auaricia delectata. non auarus in hoc quod considerat se possessorem diuitiarum. et ideo auaricia est peccatum spirituale.

Ad primum ergo dicitur quod auaricia circa corporalem obiectum non est delectatione corporalis: sed solum animalem: puta. si homo in se delectatur quod diuitias possideat. et ideo non est peccatum carnale. ratione tamen obiecti mediū est in peccato pure spiritualia quod querunt delectationes spiritualis circa obiecta spiritualia: sicut superbia est circa excellentiam et vitia pure carnalia que querunt delectationem pure corporalem circa obiectum corporale. Ad secundum dicitur quod motus respicit speciem secundum terminum ad quem: non autem secundum terminum a quo. et ideo vitium dicitur carnale ex hoc quod tendit in delectationem carnalem: non autem ex eo quod procedat ex aliquo defectu carnis. Ad tertium dicitur quod Crisostomus comparat auarum demoniacum: non quia veretur in carne sicut demoniacus: sed per oppositum: quia sicut demoniacus ille de quo legitur Mar. 5. se denudabat: ita auarus se superfluis diuitiis onerat.

Ad septimum sic procedit.

Videatur quod auaricia non sit vitium capitale. Auaricia enim opponitur liberalitati sicut medio et prodigalitati sicut extremo. sed neque liberalitas est principalis virtus neque prodigalitas vitium capitale. igitur auaricia non debet poni vitium capitale. **¶** Sic est dictum est: illa dicitur esse vitia capitalia que habent principales fines ad que ordinantur fines aliorum vitiorum. sed hoc non operatur auaricie: quia diuitie non habent rationem finis: sed magis rationem eius quod est ad finem ut dicitur in philosophia ethicorum. ergo auaricia non est vitium capitale. **¶** Gregorius dicit 2° moralium quod auaricia quousque oritur ex elatione quousque per timorem: dicitur enim quod ad deficere sibi ad superbia necesse estimat mentem ad auariciam relaxat. sunt alij qui dicitur potentiores videri appetit ad alienarum rerum ambitum succedunt. ergo auaricia magis oritur ab alijs vitijs quam ipsa sit vitium capitale respectu aliorum. **¶** Sed hoc est quod Gregorius 31° moralium ponit auariciam inter vitia capitalia

¶ dicitur quod sicut supra dictum est: vitium capitale dicitur ex quo alia vitia oriuntur secundum rationem finis quod cum sit multum appetibilis propter eius appetitum homo procedit ad multa facienda vel bona vel mala. finis autem maxime appetibilis est beatitudo vel felicitas que est ultimus finis humane vite ut supra habitum est. et ideo quanto aliquid magis precipat conditio felicitatis tanto magis est appetibile. est autem vna de conditio felicitatis ut sit per se sufficiens: alioquin non quateret appetitum tanquam ultimum finis. sed per se sufficientiam maxime reprobantur diuitie ut Boetius dicit in 3° de consol. cuius ratio est: quia sicut philosophus dicit in 5° ethicorum. denarium vitium quod si fideiussores ad omnia habenda. et dicitur in ecclesiastico. quod pecunie obediunt omnia. et ideo auaricia que consistit in appetitu pecunie est vitium capitale. Ad primum ergo dicitur quod virtus precipit secundum rationem. vitium autem precipit secundum inclinationem appetitus sensitivi non autem ad idem genus principaliter respicit rationem et appetitus sensitivum. et ideo non oportet quod principale vitium opponatur principali virtuti: vnde in libro liberalitas non sit principalis virtus: quia non respicit ad principale bonum rationis: auaricia tamen est principale vitium: quia respicit ad pecuniam que habet quadam principalitatem in bonis sensibilibus ratione iam dicta prodigalitas autem non ordinatur ad aliquem finem principale appetibile: sed magis videtur procedere ex defectu rationis. **¶** In philosopho dicit in 4° ethicorum quod prodigus magis dicitur vanus quam malus. Ad secundum dicitur quod pecunia ordinatur quod est ad alium finem: in quantum tamen utilis est ad omnia sensibilia acquirenda continet quodammodo virtute omnia. et ideo habet quadam similitudinem felicitatis ut dictum est. **¶** Ad tertium dicitur quod nihil prohibet vitium capitale in eodem a quibusdam alijs oriri ut dictum est: dicitur tamen ex eo alia vitia soleant plerumque oriri.

Ad octauum sic procedit.

Videatur quod non sint auaricie filie que dicuntur scilicet proditio: fraus: fallacia: piuria: inquietudo violentie. et inquam obduratio. Auaricia enim opponitur liberalitati ut dictum est. proditio autem fraus et fallacia opponitur prudentie. piuria religioni inquietudo spei vel caritati que quiescit in amato: violentie opponitur iusticie: obduratio misericordie. ergo hoc modi vitia non pertinent ad auariciam. **¶** Proditio dolus et fallacia ad idem pertinent videtur scilicet ad primi deceptionem. ergo non debent omnia enumerari tanquam dicitur de filie auaricie. **¶** Proditio ponit noue filias: videlicet medacium: fraus furtum: piurium et turpis lucris appetitus: falsa

testinonla: uolentia: ihuanitas: rapacitas.
 g̃ p̃ma assignatio filiarū fuit insufficientis. ¶ **P**
 b̃us in 4.º ethicoꝝ ponit mltā gnā uicioꝝ
 p̃tinetū ad auariciā quā noiat illibalitates
 uidelz parcos: tenaces: chimbiles: illibales
 opatiōes opantes ⁊ de meretricio pastos. ⁊
 uisurarios: alcatores. ⁊ mortuoz spoliatores
 ⁊ latrones. g̃ uidelz q̃ p̃dicta enumeratio sit
 insufficientis. ¶ **T**yrāni maxime uolentias
 subditū iſerūt. dic̃ aut̃ p̃bs ibidē q̃ tyrānos
 ciuitates desolatēs ⁊ sacra p̃dantes nō dici
 mus illibales. Lauaros. g̃ uolētia non debet
 poni filia auaricie. ¶ **S** 3.º est q̃ Greg. 3.º
 moral. assignat alias auaricie filias p̃us enu
 meratas. ¶ **R**º dicēdū q̃ filie auaricie dicūt
 uicia que ex ipsa oriūt. ⁊ p̃cipue s̃m appetitū
 finis q̃ uo auaricia ē sup̃flu. amor h̃ndi di
 uitiarū in duob.º excedit. p̃. n. sup̃būdāt in re
 tinēdo. ⁊ ex hac pte oriūt ex auaricia obdura
 tio 3.º miam: q̃. s. cor ei.º miam nō emollit: ut d̃
 diuitijs suis subueniat miseris. 2.º ad auarici
 am p̃tinet sup̃būdare in accipiēdo. ⁊ s̃m h̃
 auaricia p̃t̃ cōsiderari dupl̃r. ¶ **U**no.º s̃m q̃ ē
 i affectu. ⁊ sic ex auaricia oriūt getudo in q̃tū
 ingerit hōi sollicitudinē ⁊ curas sup̃fluas.
 auarus. n. non implebit̃ pecūia: ut d̃ Eccl̃ia
 stes. 5.º. ¶ **A**lio.º p̃t̃ cōsiderari i effectu. ⁊ sic in
 acgrēdo aliena uirtutē q̃nq; qdē uī qd̃ p̃tinet
 ad uolētias: q̃nq; aut̃ dolo: q̃ qdēz si fiat in
 uo fallacia erit q̃tū ad simplex uō: p̃iuriū
 aut̃ si addat cōfirmatio iuramēti. si aut̃ dol.
 cōmittit̃ i ope sic q̃tū ad res erit fraus: q̃tūz
 aut̃ ad p̃sonas erit p̃ditio ut p̃z de Juda q̃ ex
 auaricia p̃didit xpm. ¶ **A**d p̃mū g̃ dicēduz
 q̃ non oportet filias alicui.º p̃cti capitalis ad
 idē gen.º uity p̃tinē: q̃ ad finēz vnius uity
 p̃t̃ ordinari etiā p̃ctā alteri.º gñs. aliud est
 n. p̃ctm̃ h̃re filias ⁊ p̃ctm̃ h̃re sp̃s. ¶ **A**d se
 cūdū dicēdū q̃ illa tria distiguūt̃ sic dictuz
 est. ¶ **A**d t̃tū dicēdū q̃ illa nouē reducūt̃
 ad septē p̃dicta nā mēdaciū ⁊ falsū testimo
 niū oriunt̃ sub fallacia. falsū. n. testimoniūz
 ē qdā specificatio mēdacy: sicut ⁊ furtum ē
 qdā specificatio fraudis. uñ sub fraude cōti
 nel. appetitū aut̃ turpis lucrī p̃tinet ad ige
 tudinē. rapacitas at̃ cōtinet̃ sub uolētia cum
 sit sp̃s ei.º. ihuanitas aut̃ est idē qd̃ obdura
 tio 3.º miam. ¶ **A**d q̃tū dicēdū q̃ illa q̃ p̃t̃
 Az. sūt illibalitas uel auaricie sp̃s magis q̃
 filie. p̃t̃. n. aliqs dici illibalis uel auarus ex
 eo q̃ deficit i dādo: ut si qdē paz det uocat

parcus. si at̃ nihil: tenax. si cū magna difficul
 tate det uocat chimbilis q̃si chimini vendi
 tor: q̃ de paruis magnā vim facit. q̃nq; autē
 aliquis d̃r illiberalis uel auar.º: q̃ excedit in
 accipiēdo. ⁊ hoc dupliciter. vno.º q̃ turpi
 lucrat: uel uilia ⁊ seruilia opera exercēdo p̃
 illiberales opatiōes: uel q̃ de aliq̃.º uicioſis
 actib.º lucrat: sicut de meretricio uel de aliq̃
 h.º mōi: uel q̃ lucrat de eo qd̃ gratis oportet
 cedere sicut uisurary uel q̃ lucrat mltā cū
 paruo labore. ¶ **A**lio.º q̃ iuste lucrat uel nimis
 vim iſerendo: sicut latrōes: uel mortuos spo
 liando: uel ab amicis auferēdo: sicut aleato
 res. ¶ **A**d q̃tū dicēdū q̃ sicut liberalitas ē
 circa mediocres pecunias: ita ⁊ illiberalitas ē
 uñ tyranni q̃ magna p̃ uolētia auferūt non
 dicunt̃ illiberales sed iniusti.

Deinde cōside
randū ē de prodigalitate. ⁊
circa hoc cōrunt̃ tria. p̃ vtz
pdigalitas auaricie oppō
tur. 1.º vtrū prodigalitas
sit p̃ctm̃. 3.º vtrū sit graui.º p̃ctm̃ q̃ auaricia.
Ad primuz sic proce

ditur. ¶ **U**idē q̃ prodigalitas nō opponatur
 auaricie. ¶ **O**pposita. n. nō p̃t̃ simul eē i eodē
 s̃z aliq̃ sūt pdigi ⁊ illiberales. g̃ pdigalitas n̄
 opponit̃ simul auaricie. ¶ **O**pposita sūt cir
 ca idē. s̃z auaricia s̃m q̃ opponit̃ liberalitati
 ē circa passiones q̃sdā quib.º hō afficit̃ ad pe
 cuniā. pdigalitas aut̃ nō uidē eē circa aliq̃
 ase passiones: nō. n. afficit̃ circa pecūias nec
 circa aliqd̃ aliud h.º mōi. nō g̃ pdigalitas op
 ponit̃ auaricie. ¶ **P**ctm̃ p̃ncipalit̃ recipit
 sp̃ciē a fine ut supra habitū ē. s̃z pdigalitas
 sp̃ uidē ordinari ad aliq̃.º finē illicitū p̃p̃
 quē sua bona expēdat. ⁊ p̃cipue p̃p̃ uolupta
 tes. uñ ⁊ Luc. 15.º d̃r d̃ filio pdigo q̃ dissipa
 uit subst̃tiā suā luxuriose uiuēdo. g̃ uidetur
 q̃ pdigalitas magis opponat̃ p̃antie ⁊ iſen
 sibilitati q̃ auaricie ⁊ liberalitati. ¶ **S** 3.º ē
 q̃ p̃hus i 2.º ⁊ 4.º ethicoꝝ ponit̃ pdigalitates
 oppositā liberalitati ⁊ illiberalitati quā nūc au
 riciā dicim. ¶ **R**º dicēdū q̃ i moralib.º atten
 ditur oppositio uicioꝝ ad iuicē ⁊ ad uirtutē
 s̃m sup̃būdātā ⁊ defectū. differūt̃ aut̃ au
 ricia ⁊ pdigalitas s̃m sup̃būdātā et defec
 tū diuersimode. nā in affectiōe diuitiarū au
 rus sup̃būdāt pl.º debito eas diligēs. pdig.º

aut deficit min^o debito eaz sollicitudines ge
rens. circa extiora vo ad pdigalitate ptinet
excedere qdē i dādo: deficere aut i retinēdo
z acq̄rēdo. ad auariciā aut ptinet eōrio dīfce
re qdē i dādo: supabūdare aut i accipiēdo z
retinēdo. vñ p̄z q̄ pdigalitas auaricie oppo
nit. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ pdigalitas atre
dit circa possessiōes. pecūie: nō sicut supabū
dās i eis: s̄z sicut deficiēs. ¶ Ad secūdū dicē
dum q̄ nihil phibz eidē inesse opposita s̄m
dīsa: ab illo tñ aliqd magis denoiat qd̄ uest
p̄ncipalius. sicut at i liberalitate q̄ mediū tenz
p̄cipua ē datio ad quā acceptio z retētio or
dinat. ita etiā auariciā z pdigalitas p̄cipue
attēdūt s̄m dationem. vñ ille q̄ supabūdat i
dādo vocatur pdigus. q̄ aut deficit i dādo
vocat auarus. at̄igit at̄ q̄nqz q̄ aliqs deficit
i dādo q̄ tñ nō excedit i accipiēdo vt phus
dic̄ i 4° ethicoz. s̄līf etiā cōtigit q̄ aliqs ex
cedat i dādo. z ex b̄ ē pdig^o. z simul cuz b̄
excedat i accipiēdo vt ex qdā nccitate: ga
dū supabūdat i dādo deficiūt ei p̄pa bona:
vñ cogit̄ i debite acq̄rere qd̄ ptinet ad auari
ciā: ve etiā p̄p̄ ai iordinatōez: dum. s̄ nō dat
p̄p̄ bonū: q̄si cōtempta virtute non curat vñ
z q̄līcūqz accipiat. z sic nō s̄m idem est pro
dig^o et auar^o. ¶ Ad t̄tū dicēdū q̄ prodigus
nō supabūdat i dādo s̄z p̄p̄ voluptates cir
ca q̄s ē itēperātia: s̄z q̄nqz qdē ex eo q̄ totali
ter dīspōit vt diuitias nō curet. q̄nqz at̄ p̄p̄
aliqd aliud vt frequenti^o tñ ad itēperātiās d̄
clināt. tum quia ex q̄ superflue expēdunt i
alys etiā reb^o voluptuosis expēdere nō ve
rēf ad q̄s magis iclinat cōcupia carnis. tum
etiā ga nō delectat̄ i bōis vtutū q̄rūt sibi cor
pales delectatōes. z inde ē q̄ phus i 4° ethi
coz dic̄ q̄ multi pdigoz s̄ūt itēperati.

Ad secunduz sic pro

cedit. Videtur q̄ pdigalitas n̄ sit pctm̄. Di
cit. n. ap̄ls. i. ad Thimot̄. vlt. Radix omniū
maloz ē cupiditas. s̄z nō est radix pdigalita
tis q̄ ei opponit. q̄ prodigalitas non ē pctm̄.
¶ Ap̄ls. i. ad Thimot̄. vlt. dic̄. Diuitibus
hui^o seculi p̄cipe facile tribuere cōicare. s̄z b̄
marie faciūt pdigi. ḡ prodigalitas nō ē pec
catū. ¶ Ad prodigalitatē ptinet supabū
dare i datioe z deficē i sollicitudie diuitiaz.
s̄z b̄ marie ouenit viris p̄fectis iplētibus qd̄
vñs dic̄ Math. 6°. Nolite solliciti esse in cra
stinū. z Math. 19°. Uende oīa q̄ habes et da

paupib^o. ḡ prodigalitas n̄ ē pctm̄. ¶ S̄z 3 ē
q̄ fili^o pdig^o vitupat̄ d̄ sua pdigalitate Luc.
15°. ¶ R^o dicēdū q̄ sic dic̄tū ē: prodigalitas op
ponit auaricie s̄m oppositōez supabūdantie
z defect^o. mediū aut vtutis p̄ vtūqz hoz cor
rūpit. ex hoc at̄ ē aliqd vitiosū z pctm̄ quod
corrūpit bonū virtut. vñ reliq̄ q̄ prodigali
tas sit pctm̄. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ illd̄ ver
bum ap̄li qdā exponūt nō de cupiditate ac
tuali: s̄z de qdā habituali cupiditate q̄ ē cō
piscencia fomitis ex q̄ oīa pctā oriūtur. Ali
vo dicūt q̄ loq̄t̄ d̄ cupiditate gnāli respectu
cui^o cūqz boni. z sic manifestū ē q̄ prodigali
tas ex cupiditate orit̄: prodig^o. n. aliqd bonū
tēporale cupit cōseq̄ iordinate vel placē alyz
vel saltē satisfaccere sue volūtati i dādo. s̄z si
q̄s recte cōsideret ap̄ls loq̄t̄ ibi ad s̄fam de cu
piditate diuitiarū. naz supra p̄miserat: Qui
volūt diuites fieri zc. z sic dic̄t̄ eē auariciā
radix oīuz maloz: nō ga oīa mala sp̄ ex aua
riciā oriat̄: s̄z q̄a nullū malū ē qd̄ n̄ icdū ori
atur ex auariciā. vñ z prodigalitas q̄nqz ex
auariciā nascit̄: sicut cū aliq̄ prodige multa
cōsumit itentōe captādi fauozē aliq̄z a quib^o
diuitias accipiat. ¶ Ad secūdū dicēdum q̄
ap̄ls monet diuites vt facile tribuant z cōi
cent sua s̄m q̄ oportet: qd̄ nō faciūt prodigi
ga vt phs dic̄ i 4° ethicoz. dationes eoz non
s̄ūt bone neqz boni ḡra neqz scōm q̄ oportz.
s̄z q̄nqz dat multa illis q̄s oporteret pauperes
eē. s̄. histriōib^o z adulatorib^o. bonis aut̄ nihil
dāt. ¶ Ad t̄tū dicēdū q̄ supercessus prodi
galitatis nō attēdit p̄ncipalit̄ s̄m quātitatez
dati: sed magis inq̄tū excedit id quod fieri
oportet: vñ q̄nqz libalis maiora dat q̄s prodi
gus si nccius sit. Sic ḡ dicēdū ē q̄ illi qui i
tētione sequēdi x̄pm oīa sua dant. z ab aīo
suo oīuz t̄paliū sollicitudinē remouēt non
s̄ūt prodigi sed perfecti liberales.

Ad tertium sic proce

dit. Videtur q̄ prodigalitas sit ḡuius pctm̄
q̄ auariciā. Per auariciā. n. aliqs nocet p̄ri
mo cui bona sua nō cōicat. p̄ prodigalitatē
aut̄ q̄s sibi ipsi nocet: dic̄. n. phs i 4° ethicoz
q̄ corruptio diuitiaz p̄ q̄s hō viuūt ē qdā ip
sius eē pditio. ḡui^o at̄ peccat q̄ sibi ipsi nocet:
s̄m illud Eccl. 14°. Qui sibi neqz ē cui bonus
erit. ḡ pdigalitas ē ḡui^o pctm̄ q̄ auariciā.
¶ Iordiatio q̄ pronēit. cū aliq̄ pditōe lauda
bilī min^o ē vitiosa. s̄z iordiatio auaricie q̄nqz

est cū aliq̄ laudabili ditiōe vt p̄ illis q̄ no
lūt sua expendere nec aliena accipe pdigali
tat̄ aut̄ inordinatio puenit cū ditiōe vitu
pabili. vñ ⁊ pdigalitatē attribui⁹ itēperat̄
boib⁹ vt phus dicit i 4° ethicoꝝ. ḡ prodigali
tas ē grauius pctn̄ q̄ auaricia. ¶ P. Pu
dentia p̄cipua ē int̄ morales vtutes vt s̄ babi
tū ē. s̄ pdigalitas magis opponit̄ prudētie
q̄ auaricie: d̄. n. p̄. 21. Thesaur⁹ desiderabi
lis ⁊ oleū in bitaculo iusti ⁊ ipudēs hō dis
sipabit illud. ⁊ phus dicit i 4° ethicoꝝ q̄ in
piētē ē supabū dāt dare ⁊ no accipe. ḡ pdiga
litas ē grauius pctn̄ q̄ auaricia. ¶ 3° est
q̄ phus dicit i 4° ethicoꝝ q̄ pdigus multū
videt̄ melior̄ illiberali. ¶ 4° dicit̄ dū q̄ pdiga
litas s̄m se cōsiderata min⁹ pctn̄ ē q̄ auaricia
⁊ hoc triplici rōne. p̄ qdē ga auaricia magis
differt a vtute opposita: magis. n. ad libalem
p̄tinet dare i q̄ supabū dat pdigus: q̄ accipe
vel retinere i quo supabū dat auar⁹. 2° ga pro
digus ē multis vtilis qd̄ dat auar⁹ aut̄ nulli
s̄ nec sibi ipi vt d̄ i 4° ethicoꝝ. 3° ga pdigali
tas ē facile sanabil. ⁊ p̄ q̄ declinat ad eta
tē senectutis q̄ ē 3^oia pdigalitati. ⁊ p̄ hoc q̄ p
uenit ad egestatē de facili dū multa inutiliter
cōsumit ⁊ sic paup̄ factus nō pōt i dādo sup
abundare. ⁊ etiā ga de facili pducit̄ ad virtu
tem p̄p̄ similitudinē quā habet ad ipsā. s̄ auar
rus nō de facili sanat̄ rōne s̄ dicta. ¶ Ad p̄
mū ḡ dicit̄ dū q̄ differētia pdigi ⁊ auari non
attēdit̄ s̄m h̄ qd̄ ē peccare i seipsū ⁊ i alium
nā pdig⁹ peccat i seipsū dū bōa sua cōsumit
vñ viuē debēt peccat̄ etiā i alterū cōsumēdo
bona ex q̄b⁹ aly⁹ dberet̄ prouidere. ⁊ p̄cipue
h̄ apparet̄ i clericis q̄ sūt di p̄fatores bono
rum ecclie q̄ sūt paup̄ q̄s defraudāt pdige
expēdēdo. s̄m etiā auar⁹ peccat i alios in q̄
tū deficiē ditiōib⁹. peccat ⁊ i seipsū in q̄tū d̄
sicut i sup̄ribus. ¶ In d̄ Eccliaſtes. 6. Vir cui
de⁹ dedit diuitias nec tribuit ei potestatem
vt comedat ex eis. s̄ tñ i b̄ supabū dat prodi
gus: ga sic sibi ⁊ q̄busdā aly⁹ nocet q̄ tñ ali
q̄bus pdest. auar⁹ at̄ nec aly⁹ nec sibi pdest
ga n̄ audet̄ vti etiā ad suā vtilitatē bōis suis
¶ Ad secūdu dicit̄ dū q̄ cū de diuitijs cōf̄ lo
q̄r: ur: iudicam⁹ d̄ eis s̄m p̄p̄a rōnē ip̄az sic
circa pdigalitatē attēdim⁹ q̄ sup̄flue cōsūt
diuitias. circa auariciā vō q̄ sup̄flue eas re
tinet. q̄ at̄ q̄s p̄p̄ itēp̄tiā sup̄flue cōsumat
p̄ iā noiat̄ simul pctā multa. q̄ ⁊ tales pdigi
sūt peiores vt d̄ 4° ethicoꝝ. q̄ aut̄ illibalis

siue auar⁹ abſtineat ab accipiēdis alienis: et
si i se laudabile videat̄: tñ ex cā p̄p̄ quā fac̄
vitupabile ē dū iō nō vult ab aly⁹ accipe ne
cogat̄ aly⁹ dare. ¶ Ad tertiu dicit̄ dū q̄ oia
vicia prudentie opponūt̄: sicut ⁊ oēs vtutes
a prudētia dirigūt̄. ⁊ iō vitiū ex hoc ipso q̄
opponit̄ soli prudentie leuius reputat̄

¶ Inde consi

Odrādū ē de epicheia. Circa
quā q̄runt̄ duo. p̄ vtrū epi
cheia sit virtus. 2° vtrū sit
pars iusticie.

¶ Ad primū sic proce

dit̄. ¶ Videt̄ q̄ epicheia nō sit virtus. Nulla. n
vtus aufert̄ aliā vtutē. s̄ epicheia aufert̄ aliā
vtutē: ga ⁊ tollit id qd̄ iustū ē s̄m legē. ⁊ op
poni videt̄ seueritati. ḡ epicheia nō ē virtus
¶ 3° Aug⁹ dicit i li^o de vera religione. In ist̄
tp̄alib⁹ legib⁹ q̄s d̄ bis hoies iudicēt̄ cū eas
istituūt̄. tñ cū fuerint istitute ⁊ firmate non
licebit̄ iudici de ipsis iudicare. s̄ s̄cōm ip̄as
s̄ epiches videt̄ iudicare de lege q̄n̄ eam est
mat̄ nō eē seruādā i aliquo casu. ḡ epicheia
magis ē vitiū q̄ virtus. ¶ 4° Ad epicheiam
videt̄ p̄tinere vt attēdat̄ ad it̄ctiōnē legisla
toris vt phus dicit̄ i 4° ethicoꝝ. s̄ inēptari it̄ctō
nem legislatoris ad solū p̄ncipē p̄tinet: vñ i
perator dicit̄ i cod. ce de legibus ⁊ d̄ istitutio
ne p̄ncipū. In egratē iusq̄ inēpositā interp̄
tationē nobis solū ⁊ oportet ⁊ licet̄ ispicē. ḡ
actus epicheie ē illicit⁹. ḡ epicheia nō ē virt⁹
¶ 5° ē q̄ phus i 5° ethicoꝝ ponit̄ eā vtutē.
¶ 6° dicit̄ dū q̄ sicut̄ s̄ dicit̄ ē cū de legibus
ageret̄: ga hūani act⁹ de q̄bus leges dant̄ in
singularib⁹ contingēt̄ cōstitūt̄ q̄ ifinitis mōis
variari p̄nt̄: nō fuit̄ possibile aliquā regulā le
gis istitui q̄ i nullo casu deficeret. s̄ legisla
res attēdūt̄ ad id qd̄ i plurib⁹ accidit̄ s̄m hoc
legē ferētes: quā tñ i aliq̄ casib⁹ fuare ē 3°
eq̄litate iusticie. ⁊ 3° cōe bonū qd̄ lex it̄dit.
sicut̄ lex istituit q̄ deposita reddat̄: ga h̄ vt
in plurib⁹ iustū ē. cōtigit̄ tñ aliq̄ eē nociūz
puta si furiosus d̄posuit gladiū ⁊ eū r̄poscat
dū ē i furia. vel si aliq̄s r̄poscat depositū ad
p̄rie ip̄gnatōez. i his ḡ ⁊ silibus casib⁹ malū
ē seq̄ legē positā. bonū ē aut̄ p̄rmissis v̄bis
legis seq̄ id qd̄ poscit̄ iusticie rō ⁊ cois vtili
tas. ⁊ ad hoc ordinat̄ epicheia q̄ apud nos di
citur equitas. vnde p̄ q̄ epicheia est virtus

Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ epiche non deserit iustū simpliciter: s̄ iustū q̄d ē lege determina tū nec etiā opponit̄ seueritati q̄ seḡ vitatez legis i q̄bus oportet. seḡ at̄ v̄ba legis i quib⁹ nō oportet vitiosū ē. **U**ñ d̄r̄ i codice d̄ legib⁹ z institut̄ oib⁹ p̄ncipiū. **N**ō dubiū ē i legē cōmittere eū q̄ v̄ba legis amplex⁹ s̄ legnitat̄ volūtate. **A**d secūdū dicēdū q̄ ille de lege iudicat q̄ dicit eā nō eē bene positā. q̄ v̄o dic̄ v̄ba legis nō eē i hoc casu seruāda: non iudi cat d̄ lege s̄ de aliq̄ negotio p̄ticulari q̄d oc currit. **A**d t̄tū dicēdū q̄ int̄p̄tatio locuz habet i dubijs i q̄bus nō licet absq̄z definitio ne p̄ncipis a v̄bis legis recedere: s̄ i māi festis nō ē opus int̄p̄tatiōe s̄ executiōe.

Ad secunduz sic pro cedit. **V**idēt q̄ epicheia nō fit pars iusticie. **U**t. n. ex s̄ dictis p̄ duplex ē iusticia. vna p̄ticularis: alia legalis. s̄ epicheia n̄ ē pars iusticie p̄ticularis: q̄a se extendit ad oēs virtutes sicut z iusticia legalis. sicut etiā nō ē ps iusticie legalis: quia opat̄ p̄ter id q̄d lege posituz ē. **U**ñ vidēt q̄ epicheia nō fit ps iusticie. **V**irtus principalior nō affiḡt virtuti minus p̄ncipali vt ps: cardinalibus. n. vtutibus q̄si p̄ncipalibus assignātur secundarie vtutes vt partes. s̄ epicheia vidēt esse p̄ncipalior vt⁹ q̄ iusticia vt ipsū nomē sonat: dicitur. n. ab epi q̄d ē supra z chayon q̄d ē iustū. **U**ñ epiche ia nō ē ps iusticie. **V**idēt q̄ epicheia fit idē q̄d modestia. nā aplūs ad Phil. 4. dicit **M**odestia vestra nota sit oibus hoib⁹. i gre co habet epicheia s̄ fm **T**ullius modestia ē ps tēperātie. **U**ñ epicheia non est ps iusticie. **S**z ē q̄d p̄bus dic̄ i s̄ ethicor̄ q̄ epiche ia ē q̄dā iustū. **U**ñ dicēdū q̄ sicut s̄ dictū ē: virtus aliqua triplicē h̄z partē. s̄ partē sub iectiuā: p̄tē integrālē: et partē potentialem. **P**ars aut̄ subiectiuā ē d̄ qua essentialit̄ p̄di cat totū. z ē i minus. q̄d quidē at̄tingit dupli citer. q̄n̄z. n. aliqd̄ p̄dicat̄ de plurib⁹ fm vnā rōnē: sicut aīal de equo z boue. q̄n̄z autē p̄ dicat̄ fm p̄us et posterius: sicut ens p̄dicat̄ de suba z accēte. epicheia ḡ ē ps iusticie cōi ter dicte tāq̄ iusticia q̄dā ex̄ns vt p̄bus dic̄ i s̄ ethicor̄. vñ p̄z q̄ epicheia ē ps subiectiuā iusticie. z de ea iusticia dicit̄ p̄ prius q̄s de le gali. nā legalis iusticia dirigit̄ fm epicheiaz. vñ epicheia ē q̄si superior regula hūanoz ac tuū. **A**d primū ḡ dicēdū q̄ epicheia core

spondet p̄prie iusticie legali. z quodā mō cō tinef sub ea. z quodā mō excedit eā. **S**i. n. iusticia legalis dicat̄ q̄ obrēperet legi siue q̄rū ad v̄ba legis siue q̄rū ad int̄tione legis lato ris q̄ potior ē: sic epicheia ē ps potior legalis iusticie. **S**i v̄o iusticia legalis dicat̄ solū q̄ obrēperet legi fm v̄ba legis: sic epicheia nō ē ps legalis iusticie: s̄ ps iusticie coiter dicte di uisa s̄ iusticia legalē sicut excedēs ipsam. **A**d secūdū dicēdū q̄ sicut p̄bus dicit̄ i s̄ ethicor̄ epicheia ē melior q̄dā iusticia. s̄ lega li q̄ obr̄uat v̄ba legis: q̄a t̄n̄ z ipsa ē iusticia q̄ d̄: oio ē melior oī iusticia. **A**d t̄tū dicen dū q̄ ad epicheiā p̄tinz aliqd̄ moderari. s̄ ob seruātiā v̄boz legis. s̄ modestia q̄ ponit̄ ps t̄p̄antie moderat̄ extiorē hoīs vitā: puta i in cessu vel habitu uel alyz h̄ mōi. pōt̄ t̄n̄ eē q̄ nomen epicheie apud grecos p̄ quādā silitu dinē trāsser̄ ad oēs moderationes.

O **E**inde cōside randū ē de dono corespon dente iusticie. s̄. de pietate. **C**irca hoc querūt̄ duo. **1**o vtrū sit donū spūs sci. **2**o

gd i b̄ritu dinibus z fructib⁹ ei corespondeat **A**d primuz sic proce dit. **V**idēt q̄ pietas nō sit donū. **D**ona. n. a vtutibus differūt vt s̄ habitū ē. s̄ pietas est q̄ dam virt⁹ vt s̄ dictū ē. **U**ñ pietas nō est donuz **P**. **D**ona excellentiora sūt vtutib⁹: maxie moralib⁹ vt s̄ habitū ē. s̄ inf̄ p̄tes iusticie re ligio ē potior pietate. **U**ñ si aliqua ps iusticie d̄ beat poni donū. vidēt q̄ magis religio debe at esse donū q̄ pietas. **P**. **D**ona manent in p̄ria z actus donoz vt s̄ habitū ē. s̄ ac̄ piera tis nō pōt manere in patria: dicit. n. **B**reḡ p̄ moral. q̄ pietas cordis viscera mie opib⁹ re plet. z sic nō erit i p̄ria vbi nulla erit miseria **U**ñ pietas nō ē donū. **S**z ē q̄ **V**la. xi. po nit̄ int̄ dona. **U**ñ dicēdū q̄ sicut s̄ dictū ē: dona spūs sci sūt q̄dā habituales aie disposi tiones q̄bus ē. p̄mpte mobilis a spū scō. **I**nt̄ cetera at̄ mouet nos spūs scūs ad h̄ q̄ affec tū quēdā filialem habeam⁹ ad deū: fm illō **R**o. 8. **A**ccepistis spū adoptiōis filiozum: i q̄ clamamus abba pater. z q̄a ad pieratē pro prie p̄tinet officiū z cultū p̄ri exhibē: osequit̄ ē q̄ pietas fm quā cultū z officiū exhibem⁹ deo vt p̄ri p̄ iusticiū spūs sci sit spūs sci donū